

AYLIK SOSYALİST TEORİK DERGİ

NÜPEL

YIL : 1 SAYI : 1 TARİH: NİSAN '99 FİYATI : 500.000 TL

Mart Gündemi/ Selami KÂRER

NATO Kosova'da Ne Arıyor/ Alişan ARAS

Yanılsamalar ve İhanete Yaklaşım/ Mehmet MÜFİT

Merkezi Otoriteye Tapıcılık mı Yoksa Bağımsızlık mı?/H. Hüseyin YILDIRIM

Birlik Süreci ve Sonuçları/Kalmem MUŞÎ

ABD'nin Irak Yönetimine İlişkin Son Tutumları/ Ferhat SERHATLI

İstiklal Mahkemeleri/ M. KALMAN

1

nisan '99

NÜPEL

AYLIK TEORİK SOSYALİST DERGİ

Sor Basın Yayıncılık İnşaat Turizm
Tekstil Ticaret Ve Limited Şirketi
Adına İmtiyaz Sahibi
Sehrabi Güreş

Yazışleri Müdürü
Gülbüz Doğan

Hukuk Müşaviri
Ercan Sezgin

Yönetim Yeri:
Klodfarer Caddesi , Oğuz Han. No:
25 Kat4/ 12. Sultanahmet / İstanbul

Tlf: (0212) 638 69 48

Baskı:
Kayhan Matbaası

İÇİNDEKİLER

Çıkarken.....	3
Mart Gündemi.....	4
(Selami KÂRER)	
Yeni Bir sayfa Açmak.....	9
(Hîva ZEYDA)	
NATO Kosova'da Ne Arıyor.....	11
(Alişan ARAS)	
Yeni Bir Süreç Üzerine.....	15
(Simko SEVER)	
Yanılsamalara ve İhanete.....	18
(Mehmet MÜFİT)	
Merkezi Otoriteye Tapıcılık.....	21
(H. Hüseyih YILDIRIM)	
Seçimler ve Sorunlar.....	24
(Hıdır ARDIÇ)	
Birlik Süreci ve Sonuçları.....	26
(Kalmem MUŞİ)	
TC Barışa ve Çözüme.....	31
(Musa ÖZMEN)	
Siyarê Hespê Xelkê Hertim.....	33
(Murat DİCLE)	
ABD'nin Irak Yönetimine.....	35
(Ferhat SERHATLI)	
İstiklal Mahkemeleri.....	39
(M. KALMAN)	
Ulusal Kurtuluş ve Birlik.....	55
(Hasan H. YILDIRIM)	
Mücadelenin Geldiği Yer.....	57
(Seydo YALÇIN)	
Pênevîsfiroşên Tirk.....	63
(Mikail ARAS)	
Basın Açıklamaları.....	64

Cıkarken

NÜPEL bölgemizde önemli gelişmelerin yaşandığı bir dönemde yayın hayatına giriyor. Bölgemizde ve ülkemizde yeni siyasi sosyal askeri gelişmelerin yaşandığı, ikibin yılları belirleyecek bu gelişmelerin doğru kavranılması ve doğru çözümlerin üretilmesi gerektiği bir dönemde, zor bir misyonu yüklenecektir.

NÜPEL toz duman arasında, doğru ve yanlış bilimsel bir kriterle ayırtıracak, duygu ve arzuların yerine raaliteyi ve bilimsel yöntemleri koyacak. Olaylara yaklaşımı yüzeysel genelleştirmelerle, sıfatlandırmalarla boğmak yerine, özüne inerek, özgüllüğünü görerek kendi boyutları içinde açığa çıkarmayı temel alacak. Bu, baskı zulüm ve zorbalığın vardığı korkunç boyutun ruhumuzda yarattığı infial ve tepkiyi tatmin etmeyebilir, kullanılan kelimeler yetersiz kalabilir. Ancak, ne yapalım ki siyaset, toplumsal veriler temel alınarak yapılır, günü birlik ruh haliyle değil. Toplumun haksızlığa zorbalığı karşı tepkili olması o toplumun ilerlemesi, iyi ve hakkı araması geleceğini saptaması çabası ve kararlılığı demektir. Kürt halkı bu kararlılığı ve azmi göstermiştir.

Kürt halkının bu tepkisini örgütlemek, politik güce dönüştürmek, iç ve dış itifaklarını geliştirmek, hedef ve yöntemlerini belirlemek, baskı ve zulme karşı olan tüm sınıf ve kesimlerin kendi dinamikleri ile örgütlenerek bu hedeflere yönelmek, ortak çıkarların ve taleplerini politik program içinde birleştirmek, toplumsal talep ve çıkarlar temelinde gelecek toplumsal ilke ve yapıyı ortaya koymak Kürt ve Türk politik kesimin işidir. NÜPEL bu görevleri açığa çıkarmak ve yerine getirmek için yayın hayatına başlıyor.

Kürt politik güçlerinin düşüncesini, ideolojik yapılanmasını belirleyen 1970'lerin ülke ve dünya şartları günümüzde çok değişmiştir. Kürdistan politik güçleri bu değişime ayak uydurmadılar, değişen şartlara göre politikalar geliştiremediler. Geçmişlerini ne savunuyorlar ne eleştiriyorlar. Son otuz yıllık değişimler bize yeni veriler sunmaktadır. Kürt coğrafyasının devrimci demokratik güçleri değişen dünyadaki yeni koordinatlarını belirlemelidir.

Siyasette durağan olmak, statükocu olmak, eskimektir, yenilmektir ve gelişmeyi engellemektir. NÜPEL bu zaafı ve eksiklikleri aşma görevini üstlenmiştir.

Doğrulara ulaşmanın önünde bir çok engel vardır, tabular, önyargılar, baskılar: NÜPEL gerçekleri savunmak için hiç bir engel tanımayacak ve tavizsiz davranacaktır. Kendi hatalarımıza karşı da tavizsiz olacağız. "Zamanı değil" düşmana hizmet eder gerekçesiyle kendi hatlarımızın üstüne gitmezsek, doğruları tavizsiz savunmazsak, kendimize sansür uygularsak, yarın çok geç olabilir ve istemeden yanlışlara ortak oluruz. NÜPEL gecikmiş de olsa doğruları açığa çıkarma görevini yerine getirecektir.

NÜPEL sosyalist bir dergidir. Pragmatizme ve dogmatizme düşmeden sosyalist anlayışımızı netleştireceğiz. Geçmişte sosyalizm adına yapılan hatalara eleştirel yaklaşacağız. Sosyalizmin teorik sorunlarını uluslararası sosyalist hareketle birlikte tartışacağız, 2000' yılların verilerini temel alarak yeni sosyalist anlayışı netleştireceğiz.

NÜPEL demokrasinin savunuculuğunu yapacaktır. Sosyalist anlayış ancak demokratik muhtevayı kapsadığı oranda sosyalist olabilir. Halkın büyük çoğunluğunun çıkarları, halkın büyük çoğunluğuna dayanarak savunulur. Halka rağmen halkın çıkarları savunulamaz. Sosyalist demokrasi salt çoğunluğun yönetim hakkı değil, aynı zamanda azınlığın haklarının da garanti altına alınmasıdır.

Sosyalist demokrasi, burjuva demokrasisinden farklı olarak, hak ve özgürlükleri salt soyut düzeyde değil fiili düzeyde, imkân ve fırsat eşitliği düzeyinde savunur ve gerçekleştirir. Kürt toplumu gibi din, dil, kültür, sosyal, siyasal olarak bölünmüş bir toplumu bir arada tutacak zemin ancak sosyalist demokrasi olabilir. Herkesin, karşılıklı saygı temelinde, kendi özgür iradesi ile kendi siyasi kültürel idari yapısını yaratabildikleri ve toplumun bütün dinamiklerini toplumun genel çıkarları doğrultusunda seferber edebildiği yegâne zemin ancak sosyalist demokrasi zemindir.

NÜPEL, yarın için değil, bugünün sorunu olarak, demokrasiyi bütün alanlarda, siyasal, sosyal, kültürel, ekonomik alanlarda eksiksiz savunacaktır.

Türk, Kürt, Arap sosyalistlerinin ilk görevleri sosyalist devrim adımı olmadığı, demokratik devrim olduğu açıktır. Kürdistanlı sosyalistler bunu bilince çıkarmalı, yaşama ve davranışlara sindirmelidirler.

NÜPEL, demokrasinin temel ilkelerinin uygulaması ve kurumlarının yaratılması, toplumun bu doğrultuda yeniden örgütlenmesi için düşünsel olarak üstüne düşen görevlerin bilinciyle yayın hayatına başlıyor.

Bölgemizdeki sorunların temelinde, emperyalist güçlerin, halkların iradesini bastırarak kendi çıkarlarına uygun siyasi bir coğrafya yaratmaları yatıyor. Kürt coğrafyasının dörde bölünmesi ve sömürgeleştirilmesi bu politikanın sonucudur. Kürt halkı ve bölge halkları, emperyalistlerin yarattığı bu sonucu değiştirecek güç ve yeteneğe hâlâ ulaşamadılar. 1990'dan sonra, sosyalist sistemin çöküşü ile dünyayı kendi çıkarları doğrultusunda yeniden düzenlemeye çalışan emperyalistler bir çok engel ve direnişle karşılaşmaktadırlar. Kürdistanlı güçler YDD'ne karşı konumlanmak zorundadırlar ve emperyalistlerin himayesindeki bölgenin statükosunu bölge halkları ile birlikte değiştirmekle karşı karşıyadırlar.

NÜPEL anti-emperyalist cepherin sesi olacak, emperyalizme karşı tam bağımsızlığı, demokrasiyi, sosyalizmi savunacak, dünya devrim ve demokrasi cephesinde yer alacaktır.

Kapitalist emperyalist tahakküme karşı, sömürge ulusların ulusal kurtuluş mücadelesine, emekçi halkların demokratik devrim mücadelesine büyük destek veren sosyalist sistemin çöküşü ile kapitalist emperyalizme karşı mücadele içinde olan halklar yeni arayışlara girmişlerdir. Sosyalizme umut bağlayan güçlere ve kitlelere günümüzde sahte alternatifler gösterilmekte ve burjuvazi kendi gerici ideolojisi içinde sahte alternatifler gerici dinciliği ve burjuva milliyetçiliğini geliştirmektedir. NÜPEL, bu sahte çözümlere, dini gericiliğe ve milliyetçiliğe karşı mücadele ederek gerçek alternatif olan sosyalizm bayrağını yükseltecektir.

NÜPEL, ülke sorunun çözümünde toptancı bir anlayışı savunmaz, sorunun çözümü değişik süreçleri, ara ve geçici çözümleri, uzlaşma ve çalışmaları içerdiğini bilerek, her olumlu adımı bir kazanım olarak görür ve korur. NÜPEL gücünü ve meşruiyetini Türk devletinin kanunlarından değil, Kürt coğrafyası halkının demokrasi ve bağımsızlık mücadelesinden alır.

NÜPEL Kürt coğrafyası halklarının sesidir, siz okuyucuların ilgisi ve desteği olduğu müddetçe hiç bir engel tanımayarak, Türk devletinin baskılarına boyun eğmeden, KUKM'ne demokrasiye, sosyalizme, barışa, halkların güncüllü birliğine, hizmet edecektir.

Redaksiyon

Her yıl mart ayında Türkiye bir sendrom yaşıyor. Yüzyılın bu son mart ayında Türkiye her zamankinden daha büyük bir sendrom yaşadı. Türk devleti bu mart ayında yalnızca Newroz kutlamalarını bastırmak için uğraşmadı. Üstüste binen bütün sorunlar Kürt sorununa endekslenmiş, çözüm için Türk devletini zorluyor. Türk devleti bugün ya bu sorunları çözecek ya da bu sorunların altında ezilecektir. Türkiye, Kürt sorunu, bunun bir parçası olan PKK Genel Başkanı Abdullah ÖCALAN sorunu, komşularıyla savaş veya barış, Avrupa'yla ilişkiler, ekonomik kriz, seçimler, "demokratikleşme" vb. birçok konuda Mart ayında tavır geliştirmek, politika belirlemek zorunda kalmıştır. Mart ayında belirlediği bu tavır, Türkiye'nin yönünü belirlemiştir. Türkiye Ortadoğu'nun miltarist bir devleti olarak mı kalacak, burjuva demokratik devleti mi olacak, Kürt halkını sindirerek teslim alan şiddet unsuru biricik kaynağı yapan bir devlet olarak mı kalacak, yoksa halkın temel talepleri ve ihtiyaçlarına göre yeniden yapılanmayı, demokratik kurum ve ilkeleri temel alan, hukukun üstünlüğüne saygı gösteren, Kürt halkının taleplerine de uyum sağlayan,

şiddetten çok meşruluğu ve haklılığı varlık şartı olarak kabul eden bir devlet mi olacak?

Gelenksel kutsal Türk devleti içerde ve dışarda kuşatma altındadır. Türk devleti, değişmez olarak kabul ettiği temel niteliğini ve temel ilkelerini artık yaşatamaz noktasına gelmiştir. Tek ulus ve bölünmez devlet yaratmak için, Kürt ulusuna ve azınlık halklarına jenosidi dayatmış, buna karşı Kürt ulusu giderek artan bir şekilde karşı koyarak ulusal kurtuluş mücadelesini yükseltmiştir. Ulusal sermaye yaratmak için işçi ve emekçi halkın kanını emmiştir, buna karşı Türkiye'de sınıf mücadelesi sosyalist ve demokratik güçler tarafından yükseltilmiştir. Türkiye hakim sınıfı batılı emperyalistlerin işbirlikçisi olduğu için, batıyı taklit etmiş, Türkiye halklarının özgün değerlerine savaş açmış, laiklik adı altında emperyalistlerin yoz yaşam biçimi, kültürde, hukukta, yönetimde batı taklitçiliğini halka dayatmış, halk da kendi

Selami KÂRER

yaşam anlayışını, değerlerini korumak için mücadele etmektedir.

Türk devleti siyasi olarak ömrünü doldurmuş, içeride Türkiye ve Kürdistan halkı tarafından kuşatılmıştır. Dışarda ise bütün komşularını düşman ilan ederek savaş tehdidiyle boyun eğmeye zorlayan Türk devleti, bölgede tecrit edilen İsrail'e sarılarak, siyonistler aracılığıyla dünyaya açılmaya çalışıyor. İçerde ve dışarda kuşatılan Türk devleti, iyice militaristleşerek saldırganlaşmakta, çetelere dayanarak hakimiyetini sürdürmeye çalışmaktadır. İstikrarsız ve gelecek vaatlemeyen bir yapıyla uzun süre ittifak yapılamayacağını anlayan Avrupalı müttefikleri "akıllı davranmayı" öğütlemektedirler. Türkiye içeride halkın baskısına, dışarda giderek yükselen eleştiri ve önerilere uzun süre direnecek mi?

Gelenksel kutsal Türk devleti içerde ve dışarda kuşatma altındadır. Türk devleti, değişmez olarak kabul ettiği temel niteliğini ve temel ilkelerini artık yaşatamaz noktasına gelmiştir. Türk devleti siyasi olarak ömrünü doldurmuş, içeride Türkiye ve Kürt coğrafyası halkı tarafından kuşatılmıştır.

Önümüzdeki kısa dönem içinde bunun cevabı olabilecek sinyaller gelecek, Türkiye'nin yönü ortaya çıkacaktır. S. Demirel "terör sorunu bu yıl bitmelidir...Türkiye bu sorunu daha fazla sürdüremez" derken, yol ayrımında olduklarını içerde ve dışardaki baskılara daha fazla dayanamayacaklarını itiraf etmiş olmaktadır.

Türkiye'yi yol ayrımına iten, artık çözümünü erteleyemeyeceği acil gündemi oluşturan Mart ve Nisan aylarındaki konular, "Doğu ve Güneydoğu Sorunu" olarak adlandırdıkları Kürdistan sorununa yaklaşımları ve çözüm paketleri ve içerikleri, PKK Genel Başkanı davasındaki tutumu, seçimler, Fazilet Partisi, HADEP ve sosyalist partilere yaklaşımı, komşularıyla, özellikle Yunanistan ile ilişkileri, Batılı devletlerin demokratikleşme konusundaki önerilerine karşı takınacağı tavır, Türkiye'nin 21. yy'da hangi yöne doğru gideceğinin ipuçlarını verecektir.

Hayalci olmamak gerekir. Türkiye yönetiminin gitmek istediği istikamet bellidir. Önce önündeki engelleri, direnişleri kırabilmesinin olanaksızlığını anlayıp anlayamaması sözkonusudur. Türkiye uzlaşarak bir yapısal değişikliği reddederse kırılma noktasına kadar şiddetle başvurarak direnirse, kısa dönemde acı ve ıstırapları çoğaltmaktan başka bir sonuç doğurmayacak, uzun vadede toptan kaybetmenin zeminini yaratmış olacaktır. Demirel'in hayal ettiği gibi, 1999 yılı içinde Kürt direnişinin kırılmayacağını aklı başında herkes bilmektedir ve Türkiye'ye uzlaşma, sorunun politik yollarla çözümünü önermektedir. Ne yazık ki Tür-

kiye uzlaşma, anlaşma, demokratik yollarla çözüm geleneğinden yoksundur. Osmanlı ve Türkiye'ye yenilmiş boyun eğmiş, ya da yenmiş boyun eğdirmişlerdir, yani askeri çözümü benimsemişlerdir. Bu, Türkiye'nin militarist yapısından kaynaklanmaktadır. Çağdaş demokratik devletler ise, halkın taleplerini temel alır, uyumsuzlukları politik ve demokratik yöntemlerle çözerler. Türkiye'de güçlü olmak, askeri olarak hakim olmak, insan iradesini bastırarak varolmak devletin temel politikasıdır, hatta devlet olmanın gereği, halka karşı tavizsiz olmaktır, meşruluk, haklılık, hukukilik devletin askeri zaferi yanında bir anlam ifade etmiyor. Demirel "29 kez ayaklandılar, bastırdık" derken çeteci militarist anlayışını koyuyor. Buna karşılık, Kürdistan halkı, meşru ve haklı davası uğruna, yüz kez ikiyüz kez yenilseler de yine de ayaklanacakları kararlılığını göstermişlerdir. Türkiye Kürdistan'da siyasi olarak kaybetmiştir, siyasi kayıplar askeri kazanımlarla karşılanamaz.

Türk yöneticileri 1998 yazından sonra "kafayı yediler", herkeşe sopayı göstererek teslim almaya çalışıyorlar. İçerde jenosid tehditleri savururken, komşularına savaşa tehdit etmektedirler. Aslında Türkiye sorunları çözmek için en uygun koşullara şimdi sahiptir. Ve Martla - Nisan ayında gündemindeki sorunlara bu doğrultuda demokratik politik açılımlar yapabilir, bu konularda bir fırsat olarak değerlendirilebilir. Öcalan'ın yakalanarak Türkiye'ye getirilmesini de bir fırsat olarak değerlendirebilir.

TC, Öcalan'ın yakalanmasını büyük bir askeri zafer, bir dünya devleti olmanın kanıtı olarak sunmaya çalıştı. Yenilgiden yenilgiye uğrayan, sınırları dışında hiç bir yerde itibarı olmayan Türk devleti ve ırkçıların böyle bir zafere ihtiyaçları vardı ve bu nedenle faşist, ırkçı, militarist kesim, bu olayı bir bayram olarak karşılar. Kürtler, Öcalan'a yöneltilen bu saldırıyı kendisine yönelik, Kürtlerin imhası ve inkarına yönelik bir saldırı şeklinde algıladılar ve devlete karşı tavır alarak Öcalan'ı savundular. Protesto eylemliliklerini dünya çapında geliştirdiler. Kürtlerin bugüne kadar düşman görmediği, hatta dost gördüğü bazı güçlerin komplo-nun içinde olması, Kürt kitlesini daha da öfkeliendirdi. İhanete uğramış, çaresiz kalmanın yarattığı ruh haliyle geliştirilen eylemler, mu-

hataplarını ürküttü. ABD Türkiye'ye açık destek verirken, Avrupa Türkiye'ye Öcalan davasını Kürt sorununun çözümü için bir fırsat olarak kullanmasını önerdi ve eylemci Kürtlere karşı sert önlemler gündeme getirdi.

Burada tayin edici olan Kürt halkı ve Türk devletinin tavrıdır. Türk devleti, Öcalan davası ile suçlarından arınmak, savaşta işlediği suçları Öcalan'a-PKK'ye ve bütün Kürt örgütlerine ve halkına yükleyerek Kürt sorununun tarihe gömme hevesindedir. Öcalan'ın şahsında Kürt halkını ve Kürt davasını bitirmek istemektedir. Öcalan davasını bir "Cürüm davası", ulusal kurtuluş mücadelesini de terör sorunu olarak bitirmeye karar vermişlerdir. Bu kararın yerine getirilip getirilmemesi, Kürt halkının gücüne ve uluslararası desteğe bağlıdır. Öcalan'ın yakalanma biçiminde ve yakalandıktan sonra Türk devletinin takındığı inkârcı ve şöven tavra karşı Kürt halkının gösterdiği tepki, Türkiye'nin birçok müttefğini kararsızlığa itmiş ve Türkiye'ye verdikleri desteği sorgular duruma getirmiştir, Türkiye'ye bazı öneriler yapmaya zorla-

Türk devletinin takındığı inkârcı ve şöven tavra karşı Kürt halkının gösterdiği tepki, Türkiye'nin birçok müttefğini kararsızlığa itmiş ve Türkiye'ye verdikleri desteği sorgular duruma getirmiştir, Türkiye'ye bazı öneriler yapmaya zorlamıştır. İçerde ve dışarda giderek yalnızlaşan TC, dostlarının uyarılarını bile düşmanca tuzaklar olarak görmektedir

mıştır. İçerde ve dışarda giderek yalnızlaşan TC, dostlarının uyarılarını bile düşmanca tuzaklar olarak görmektedir. Yalnızlaştıkça saldırganlaşan Türk devleti, dışarda komşularını tehdit ederken, içerde olağanüstü hal yönetimi yanında Türkiye'de de kriz yönetimleri kurmaktadır ve bunun için ihtiyaç duy-

duğu kitle desteğini ırkçı şöven kesimde bulmakta ve giderek daha çok çetelere teslim olmaktadır. Türk yönetimi bu ırkçı şöven desteği diri tutmak için, içerde Kürt-Ermeni düşmanlığı yapmakta, tarihi Rum-Yunan düşmanlığını canlandırmaktadır. Bu kitle öyle bir kin ve intikam duygularıyla yoğrulmuş ki, ipini omuzlayan, kılıcını kuşanan Marmara kıyılarına koşuyor, Marmara'ya dönüp kinini uluyarak kusuyor. Şehit anaları, gaziler, bozkurtçular, çeteler Mudanya'yı mesken seçtiler. Kürtlere yönelik bu kahramanlık ve zafer nidaları, kin ve intikam duyguları kaçınılmaz olarak Kürtlerin tepkisine yol açıyor ve iki halkın ortak yaşama zeminin yok ediyor. Şövenist duyguların mantığı yoktur, mantığın yerini histerik duygular alır. Akliselim düşünen bazı aydınlar da bu histerik saldırılar karşısında cesaret edip, ne oluyoruz-nereye götürülüyoruz sorusunu sormıyorlar.

Tarihin ve insanlığın kutsal kabul ettiği savuma görevini yerine getirmeye çalışan avu-

katların linç edilmeye çalışıldığı bir ortamda, ki bu ortama devlet hazırlamıştır, adil yargılamadan söz edilemez. Adalet dağıtmak büyük bir iştir, büyük ve adil güçlerin işidir. TC, Öcalan'ı yargılayacak adillikten ve büyüklükten yoksundur. Devlet hem davacı, hem savcı, hem yargıç, hem infazcı görevini üstlenmiştir ve savunma hakkı da gaspedilmiştir.

Adalet bunun neresinde? Adil yargılama tarafsız bir yargı organında yapılır. Türkiye'de tarafsız yargı yoktur ve eğer Öcalan davasında savaşta işlenecek suçlar yargılanacaksa, TC de aynı davadan yargılanmalıdır. TC, savaşın bir tarafıdır ve savaşın diğer tarafını adil yargı adına yargılayamaz. Kendi işlediği suçları Öcalan'a yükleyen Türk devleti nasıl adil yargılama yapabilir? Türk devleti adil bir yargılama ile bir dönemin bütün hata ve suçlarını ortaya çıkararak yeni bir dönem açmak yerine, kin ve intikam ile Kürtleri ezmek, teslim almak istemektedir. Davaya savaşta ölen asker aileleri müdahil olarak katılacaksa, savaşta ölen gerillaların aileleri de, köyü yakılan, sürgün edilen, işkence gören, sokakta infaz edilen milyonlarca Kürt aileleri de davaya dahil edilmelidir. Bir dönemin bütün suçları araştırılmalı ve yargılanmalıdır. Kürtler böyle bir yargılamaya evet diyorlar. Oysa, Türkiye "bildiğimi yaparım, kimse yargı yetkime karışamaz, herkes benim adilliğimi güvensin," diyerek öneri sunan müttefiklerini bile tehdit edebiliyor.

Kendisi ile aynı dili konuşmayan, PKK'ye terörist demeyen herkesi terörist olarak ilan ediyor. Dünyada ne kadar devlet varsa tümü ile, "teröre karşı işbirliği antlaşması" imzalamıştır, bu devletleri Kürtlere karşı kendi yanında savaşmaya zorlamıştır. Benim Kürtlerle bir sorunum yok diyen, veya Türk devletinin zorundan kaçanlara uluslararası antlaşmalar gereği sığınma hakkı veren devletleri terörist ve düşman görmektedir. Yunanistan'a saldırının gerekçesi, bu ülkenin Türkiye'den kaçanlara sığınma hakkı tanımasıdır. Aslında bu saldırıların gerçek hedefi, en çok sığınmacı barındıran Batı Avrupa ülkelerine yöneliktir. Ancak, Türkiye taktik olarak önce gözüne kestirdiği, içerde oluşturduğu şoven duyguları istismar ederek ve tarihi düşman olarak ilan ettiği Yunanistan'ı hedeflemiştir. Yunanistan'ı Suriye gibi teslim aldıktan sonra da

Batı Avrupa'ya yönelecektir. Türk devlet yetkilileri, Romanya ile Bulgaristan'ı da Kürtlere karşı savaşa sokmaya zorlamaktadır, bu zorlamalar savaş tehditine kadar vardırılmaktadır. Bu tehditlerin önü alınmazsa, Ortadoğu ve Balkanlar Türk miltarizmine teslim edilmiş olur, barış ve istikrar tehlikeye girer.

Eğer Avrupa Birliği Türk tehditlerine maruz kalan Yunanistan'ın tevrini desteklemezse, daha şimdiden Türkiye'nin tehditlerine boyun eğmiş demektir ve Türkiye'nin istekleri doğrultusunda Kürtlere ve özellikle PKK taraftarlarına saldıracak demektir. Burada Kürtlerin tavrı da önemlidir. Kürtler intikam mı almak istiyor, yoksa sonuç mu almak istiyorlar? Yunanistan dahil olduğu komplotan dolayı Kürtlerden özür dileyip politika değişikliğine gitmişse ve bu nedenle Türkiye'nin saldırılarına hedef oluyorsa, Kürtler Yunanistan'ın Türkiye'ye karşı direnişini zayıflatacak tutumlardan kaçınmalıdır. Yunanistan'ın komplocu rolünü teşhir etmek doğrudur, ancak yaptığı hafadan dolayı özür dileyen ve Türkiye'nin tehditlerine direnen Yunanistan'ın direnişini zayıflatan açıklamalar ve tavırlar doğru değildir.

Unutulmamalıdır ki, Yunanistan'ın Türk ve Kürt halkına iki borcu vardır. Birincisi: 1976 Kıbrıs Savaşı sonrasında Yunanistan'daki Albaylar Cuntası devrildikten sonra Ecevit," bu savaşta Yunan halkını cuntadan kurtardık" demişti. Şimdi de sıra, Yunanistan'ın Türk halkını generaller cuntasından kurtarmasındadır. İkincisi: Yunanistan'ın Abdullah Öcalan'a karşı kurulan komponun içinde yer almasından dolayı, Kürt halkından dilediği özürün gereklerini yerine getirmelidir, kendisini generaller cuntasına teslim etmemelidir. Şunu da artık öğrenmeliyiz ki, dış destek konusunda fazla hayalci olmayalım, büyük beklentilere girmeyelim. Çok ağır olan yükümüzün altına kimse girmek istemez, biz de kimseyi zorla buna mecbur edemeyiz. Herkes kendi çıkarlarının düşünüyor, dost ve düşman kavramı bu çıkarlar temeline oturtuluyor.

Günümüz dünyasını doğru tahlil edemeyenler, dost ve düşman dışında ikilem geliştiremeyenler, uluslararasılaşan bir savaşta taraf da olsalar politik olarak dışlanmak tehlikesiyle karşı karşıyadırlar. Kürtler artık dünyayı tanımalı, tahlil yapmalı, politikayı öğrenmeli, kendi dünya politikaları olmalı ve kendi politikaları için savaşmalıdırlar. Aksi halde her zaman olduğu gibi kurtların sofralarına yem olurlar.

Paket

Türk devlet yetkilileri yıllardır, insan hakları ihlallerini, anti-demokratikliğini, "Doğu ve Güneydoğu sorununun" çözülemezliği, Türkiye'nin geri kalmışlığını iki yüzlü bir şekilde, "teröre" bağlı-

yorlardı. Son bir yıldır, terörün belini kırdık diyorlar ve PKK genel başkanını esir aldıktan sonra da, "sıra diğer tedbirlerde" dediler ve yıllardır uyuttukları kitleleri ve kandırdıkları dostlarının tepkilerini yumuşatmak için paketi açtılar. Paketin içinde çözüm bir yana, resmen Kürt halkına hakaret, küçük düşürücü, yok edici tedbirler çıktı.

Paket Türk devletinin gerçek niyetini açığa çıkardı. Aynı zamanda, Türk devletinin söylediklerine inanan, şiddet olmazsa devlet bazı açılımlar yapar diyen ve Türk devletinden beklentileri olan, demokratik tedbirlerle sorunu çöz diyen içerdeki ve dışardaki dostları da Türk devletinin açıklamaları ve tavırları karşısında şaşkınlılar ve gelişmeleri izlemektedirler. Cumhurbaşkanı Demirel, "Türkiye'de Kürt sorunu yoktur, terör içerde değil dışarda destek görüyor, onu da kurutacağız. Türkiye'de tek millet, tek dil vardır. Türkiye demokratik bir ülkedir. Batı, demokratikleşme adı altında Sevr'i dayatmak istiyor", "Öcalan mahkemesi bir ideolojik mahkeme değil, bir cürüm mahkemesi olacaktır" demiştir. Genelkurmay başkanlığı da açıklamasında "tek devlet, tek ulus, tek dil, tek bayrak bunlar tartışma konuları dışındadır" demiştir.

Bu açıklamada bir eksiklik vardı, "tek parti, tek sınıf" da eklenmeliydi. Türk başbakanı ise, bugüne kadar hepsi boş çıkının dokuzuncu paketini açıklamak için gittiği Diyarbakır'da halkın protestosuyla karşılaştı ve savaş cephesini andıran güvenlik çemberi içinde şu açıklamayı yaptı: "Doğu ve Güneydoğu'da Batının dediği o sorun yok, terör sorunu ve de bölgenin feodal yapısı, geri kalmışlığı ve eğitimsizliğinden kaynaklanmaktadır."

Aynı söz ve mantık, 1920'lerde Kürt katliamları öncesinde hazırlanan raporlarda da vardır. Feodal ve geri Kürtler, Türk kültürü ve yaşamı öğretilerek medenileştirilmeli ve bölge sorunu böylece çözülmeli. Ecevit de bu müfettiş raporu benzeri açıklamasından sonra, paketi de açıkladı, paketten yüzyirmi milyon dolar çıktı. Bununla yıkılan karakollar, yollar, çeşmeler, yatılı okullar yapılacak, bölgede eğitim seferberliği başlatılacak, köyleri yıkılanlar bu okul ve karakolların civarlarına yerleşerek arıcılık, seracılık yapacaklar, böylece bölge ekonomik olarak kalkınacak, işsizlik sorunu çözü-

lererek, bölgenin kaderi değiştirilerek Güneydoğu sorunu çözülecek.

Kürt halkı bu açıklamaya büyük bir tepki gösterdi. Diğer taraftan Türk ordusu Kürtlerle kirve olacak, sağlık aşısı yapacak, çocuklara şeker verecek, yardımsever subay eşleri aralarında topladıkları yardımlarla fakir Kürtlere yardım edecek, genç kızlara ve kadınlara Türkçe öğretilecek ve Kürt sorunu böylece çözülmüş olacak. Bu çözümü kabul etmeyenler, bölücü terörist olarak cezalandırılacak. İşte TC'nin çözüm paketi budur.

TC'nin mevcut tavrı ve açıklamaları gösteriyor ki, geleneksel inkâr ve imha politikası temelinde savaş ve asimilasyon politikaları tırmandırılacak, iktidar daha çok MGK'nın denetimine girecek, Türkiye'de koyu bir gericilik Türkiye ve Kürdistan halkına dayatılacaktır. Bu gericileşmenin önündeki en büyük engel, ulusal kurtuluş hareketleriyle Türkiye devrimci demokratik hareketleridir. Bu güçler gelişme gösterdikçe, militarizm ve ırkçılık gerileyecek demokratikleşmenin önü açılacaktır.

Demokrasi güçlerinin dikkat etmesi gereken noktaların başında artık gücü ve sabrı tükenen Türk militarist güçlerinin daha da saldırganlaştığı ve mutlaka yakın dönemde askeri alanda sonuç almak istedikleridir. Demokratik güçleri tahrik ederek kesin bir hesaplaşmaya zorlamak i steyeceklerdir. Abdullah Öcalan'ın yakalanmasının sağladığı avantajı bu amaç için kullanmak i steyeceklerdir.

Demokrasi güçlerinin dikkat etmesi gereken noktaların başında artık gücü ve sabrı tükenen Türk militarist güçlerinin daha da saldırganlaştığı ve mutlaka yakın dönemde askeri alanda sonuç almak istedikleridir. Demokratik güçleri tahrik ederek kesin bir hesaplaşmaya zorlamak i steyeceklerdir. Abdullah Öcalan'ın yakalanmasının sağladığı avantajı bu

amaç için kullanmak i steyeceklerdir. Demokrasi güçleri, sömürgeci, ırkçı güçlerin bu planlarını mutlaka boşa çıkarmalı, bu dönemde onların istediği kesin hesaplaşmaya götürecek bir konumda olmamaya çalışmak gerekir. Hayat üretkendir, sadece bugünün değil yarının verilerini de hesaplayarak hareket edilmelidir. Türk egemen güçleri, içerde ve dışarda, Türk ve Kürt halkının geliştirdiği direniş ve kuşatmaya daha ne kadar dayanacaktır. İçerde demokrasi güçlerinin direnişini kıramayan Türk militarist güçleri savaşı uluslararası alana taşıdılar.

Uluslararasılaşma

Kürt sorununun uluslararasılaşması ile yeni sorunlar gündeme gelmiştir. Kürtler, bugüne kadar özellikle de 1991'e kadar uluslararası bir savaş yürütmediler ve bu alanda olduk-

ça tecrübesiz idiler. Sorunun uluslararasılaştığını her ne kadar tesbit ettilerse de , ne bunu bilince çıkardılar, ne de bunâ uygun politikalar tesbit ederek uyguladılar. Türkiye bu konuda devlet tecrübesini kullanarak, ulusal kurtuluş hareketini izole etmeye, terörize etmeye, provakasyona getirmeye çalıştı ve bu çabasında kısmen başarılı oldu. Uluslararasılaşan bir savaşın tarafı olarak uluslararası güç dengesi içindeki yeri, savaşı dış alanlarda yürütme şekli, hedefi, müttefikleri konusunda önemli hatalar yapıldı. Bir gerilla gibi, gerillâh ruhu ile, ölüm ile yaşam arasındaki bir noktadan bakarak diplomasi yapılmaz.

Uluslararası planda duygular ve haklar değil, çıkarlar geçerlidir. Uluslararasılaşan bir savaşta taraflar dünya çapında mevzilenir ve çıkarlar dünya çapında şekillenir. Uluslararası güç dengesi içinde yer almayan Kürtler uluslararası bir savaşı yürütmenin zorluklarını yaşıyorlar. Zorlu bir uluslararası savaşın tarafı olan Kürtler, uluslararası planda politik bir muhattap olarak kabul edilmiyorlar ve Kürt sorunu Kürtlersiz batılı emperyalistlerin başkentlerinde çözülmeye çalışılıyor.

“Kürtler birlik değil” veya “Kürtler muhattap yaratmıyor”, “Kürtlerin kesin sabit talepleri yok” benzeri sözler, Kürtleri dışlamak için birer bahanedir. Kürtler birliktir, Kürtler muhattap olacak kurumlarını da yaratmışlardır, bütün politik güçlerin kabul ettiği sabit talepleri de bellidir. Bu bahaneleri ileri süren Kürt dostu görünümündeki bu kişi veya güçlerin gerçek amaçları, Kürtlere uluslararası güçler içinde yer vermemek ve Kürt sorununu Kürtlersiz

çözmektir.

Nitekim bir taraftan Kürt sorunun çözümünden dem vururken, diğer taraftan Kürt direnişini kırmak, politik olarak muhattap olabilecek kurumlarını dağıtmak, engellemek ve Kürt iradesini zayıflatmak için çalışırken, diğer taraftan da Kürtlerin katılmadığı, davet edilmediği toplantılarda kararlar alınıyor. PKK Genel Başkanı'nın uluslararası çapta bu güçlerin iş-

birliği sonucu yakalanıp Türkiye'ye teslim edilmesi böyle bir politikanın sonucudur. Bu konuda Kürtlerin özellikle PKK'nin hata ve zaafı taktik ve pratik düzeyde değil, stratejik düzeydedir. Sorun Öcalan'ın siyasi sığınma talebinin kabul veya reddi değil, 15 yıldır şiddetli kanlı bir savaşa taraf edilen Kürtlerin, bunca bedele, acıya, haklı ve meşru zeminde olmasına rağmen, Ortadoğu'nun politik güç dengesini sarsacak askeri varlıklarına rağmen politik bir güç

olarak kabul görmemiş olmalarıdır. Burda TC'nin tehditleri ve dayatmaları gerekçe yapılamaz. Bu bir faktördür. Ancak, asıl sebep Kürtlerin uluslararası alandaki konumlanışdır, anlayışdır.

Günümüz dünyasını doğru tahlil edemeyenler, dost ve düşman dışında ikilem geliştiremeyenler, uluslararasılaşan bir savaşta taraf da olsalar politik olarak dışlanmak tehlikesiyle karşı karşıyadırlar. Kürtler artık dünyayı tanımalı, tahlil yapmalı, politikayı öğrenmeli, kendi dünya politikaları olmalı ve kendi politikaları için savaşmalıdırlar. Aksi halde her zaman olduğu gibi kurtların sofralarına yem olurlar.

Yeni Bir sayfa Açmak

Hiva ZEYDA

Yeni bir sayfa açmak... Belki de hayatımızda en çok kullandığımız bir cümle; "yeni bir sayfa açma"dır. Farkında olsak da olmasak da, kabul etsek de etmesek de bizim dışımızda kendi yasalarıyla işleyen diyalektiğin bizim yaşamımızdaki tikanıklıklara, çürümelere ve çözümsüzlüklere yansıyan adıdır "Yeni Bir Sayfa Açmak."

Herkes gibi bizler de hayatımızda yüzlerce yeni sayfa açarız. Bizi tatmin etmeyen işimizden ayrılıp hayatımızda yeni bir sayfa açarız, yeni bir iş bularak. Artık ilk zamanlardaki coşku ve gizemini yitiren aşklarımızı terkedip, yeni bir sayfa açarız yeni bir aşk bularak... Böylece sürüp gider yaşamımız "eski sayfaları" kapatmak ve "yeni sayfalar" açmak arasında. Peki bu kadar basitleştirdiğimiz "aç-kapa" işlemini hangi ilkelere göre uygularız? Çoğu zaman işin boyutunu kaçırmak ve sorumluluklar altına girmemek için "o geçmişte kaldı", "o sayfayı kapattım" gibi basit savunmalarla işi geçiririz. Böylece işin içinden sıyrıldığımızı zannederiz.

Fakat diyalektik yasalarının hüküm sürdüğü hayat, kolay kolay bizi rahat bırakmaz. Bir bilim adamının objektifliğiyle, kapatmaya karar verdiğiniz sayfaları ameliyat masasına yatırıp, çürüyen irinli yaralar haline gelip hayatımıza zarar veren kanserli hücrelerimizi neşterle kesip atma cesaretini göstermek yerine; üzerlerini yarabandıyla kapatırız. Böylece hayatımızda yeni bir sayfa açmış oluruz. Elbette bu yamama işi bizi sık sık yeni sayfalar açmaya zorlar.

Çünkü üzerlerini yarabantlarıyla kapattığımız irinli yaralar, bu bantları salgıladıkları irinlerle çok çabuk çürütür ve kokutur. Ve birgün öyle bir noktaya geliriz ki, artık hiçbir yarabandı, içten içe bütün hücrelerimizi saran kanserli hücrenin açtığı ölümcül yaraları kapatmaya yetmez. İşte o zaman hayatımızda belki de gerçek anlamıyla yeni bir sayfa açmadan, bizi rahatsız eden eski sayfanın irinli yaralarına neşteri vurmak için tüm cesaretimizle, öznesi olduğumuz eski sayfayı ameliyat masasına yatırırız. Fakat vakit çok geçtir artık, şairin deyişiyle "dönülmez akşamın ufku"na varılmıştır.

Ve yeni bir sayfa açmak için tek bir canlı hücre bile kalmamıştır. Ameliyat masasında neşter altına yatırılan eski sayfanın içini bağlamış, hücrelerinden kurtarılabilecek. Artık son sayfa diyalektiğin hükmünce, bizim irademiz dışında kapanır.

Yukarıda karikatürize ettiğimiz "yeni sayfa" açma olayının boyutları özel yaşantılarımızda son tahlilde bizimle sınırlı kalır ve hiç kimse "dönülmez akşamın ufku"na nasıl ulaştığımızla fazla ilgilenmez. Çünkü sonuçta yararlarıyla, zararlarıyla kendimize ait olan bir ömrü gönlümüzce kullanmış ve tüketmişizdir. Fakat kapitalizmin sömürü çarkları arasında iliklerine kadar sömürülen milyonların umut ve inançlarını, sömürsüz, eşit ve güzel bir dünya için kendimize sermaye yapıp, siyaset kulvarında koşmaya başladığımız zaman, işin boyutları tamamen değişir. Artık istediğimiz zaman ve işimize geldiği gibi, "eski sayfa"ları "kapatıp", "yeni sayfa"ları açamayız.

Çünkü sözkonusu olan bizim dilediğimizce kullanma özgürlüğüne sahip olduğumuz kendi irademiz değildir artık. Milyonların umut ve inançlarıyla harmanlanmış, dolayısıyla milyonlara hesap vermekle mükellef bir iradedir. Ne yazık ki yukarıda karikatürize ettiğimiz bu "aç-kapa" işleminin en aymazca yapıldığı arena ise siyaset arenasıdır. Milyonların iradesi adına siyaset yapan insanlar, tam da o iradeyi hiçe sayarak "dün dündür, bugün bugündür" pragmatizmiyle siyaset sahnesinde zikzaklar çizerler. Elbette bu belirlemeyi yaparken, her zaman inatla vurguladığımız "amaç-araç" ilkesinden uzaklaşıp, aracı mutlaklaştırıyoruz.

Tam da aracın mutlaklaştırılmış olan derin kaygılarımızdan yola çıkarak, sert bir nedensellik yani "sebeup sonu" ilkesinden hareketle böyle bir belirlemeyi yapıyoruz. Kendimize yaşam felsefesi olarak bir amacı belirledikten sonra, o amaca ulaşmak için ihtiyacımız olan aracı seçmekte elbette özgürüz. Ama o özgürlüğümüz dilediğimiz zaman ve dilediğimiz ölçüler içinde bize araç değiştirme özgürlüğünü vermez. Yaşamın her alanında olduğu gibi, siyaset alanında bazı kendi özgür bilinç ve irademizle seçtiğimiz amacımıza ulaştırabilecek yüzlerce araç vardır. Ve bu araçların hiç

biri mutlak değildir. Her araç belirlenen amaca hizmet ettiği sürece varlık koşullarını sürdürür. Kendisini ete kemiğe büründüren amaçtan uzaklaştıkça da, yani bizzat amaç haline getirildiği noktada miadını doldurur. Bu, gerçekliğin bir yüzü. Fakat bizi asıl ilgilendiren ve üzerinde durmak istediğimiz nokta, araç-amaç ilişkisinde aracı yönlendirenlerin durumu.

21. yüzyıla bir kala Ortadoğu'nun göbeğinde hala 35 milyonluk bir halkın "bir parça özgür vatan" çığlıklarına gerçekten kulak vermekte kararlıysak ve yine bu 35 milyonluk özgürlük çığlığını Ortadoğu'nun sisli ve kirli siyaset labirentinde boğmaya çalışan güçlerin oyununu bozmaya kararlıysak, işe bu noktadan başlamak zorundayız. Çünkü bir asrı bulan deneyimlerimiz bize defalarca araçlarımızın nasıl amacımızın mezarı olduğunu göstermekten de öte, isbatlayan yakıcı gerçekliklerle doludur. Bizler artık öyle eski sayfaların üstüne "Çin Seddi" gibi setler çekip yeni sayfalar açarsak, bu kadarı değiştiremeyiz.

Eğer yüreğimizde ve beynimizde 35 milyonluk bir halkın özgürlük çığlıkları yankılanıyorsa, sebep-sonuç ilişkisinin merkezine kendimizi yerleştirerek, kapatmaya karar verdiğimiz "eski sayfa"ların hesabını vererek işe buradan başlamalıyız. Dün bizi yerden yere vuran, siyasi ahlakı bir yana bırakan, aklın ve hayalin sınırlarına sığmayan küfürlerle yeddi ceddimizin kemiklerini sızlatanlarla aynı kulvarda koşmaya başlamadan önce, tüm bunların muhasebesini yapmak zorundayız.

Elbette siyasi yaşamda bu muhasebenin tek ve etkili aracı; yazımlarımızda çokca vurguladığımız, teoride altını-üstünü "kalın hat"larla çizmemize karşın, politik uygulamalarımızda esamesi okunmayan "eleştiri-özeleştiril silahı"dır.

Yukarıda temel mantığını kısaca vurguladığımız amaç-arac ilişkisi çerçevesinde, araca yön verenlerin durumlarını kaba taslak bir biçimde dahi irdelediğimizde, karşılaştığımız manzara hiç de iç açıcı değil. Geçmişini değerlendirmeden bugünün ihtiyaçlarına cevap veremeyeceğimiz ve dolayısıyla geleceği yönelik programlara da ulaşamayacağımız gerçekliğinden hareket edersek, karşı karşıya kaldığımız manzaranın ulaşılmış olduğu vahim boyut-

ları çok daha net görebiliriz. Çünkü eleştiri-özeleştiril silahının esprisi; geçmişle gelecek arasında oynadığı köprü rolünde yatmaktadır. Bu köprünün sağlamlığı ise, siyaset kulvarında koşmaya başlayan insanların tavır ve davranışlarına bağlıdır. Yine çokça vurguladığımız "devrimci mücadele uzun bir maratondur" gerçekliğinden hareket edersek daha somut gerçeklere ulaşacağımıza inanıyorum.

Evet, devrimci mücadele uzun bir maratondur ve bu maratonun başlangıç noktası olarak, kapatmaya hazırlandığımız 20. asrın başlarını esas alırsak, çok zengin deneyimlerle dolu bir maratondur. Eğer tarihi kendimizle başlatıp kendimizle bitirme lüksünden vazgeçersek, bir asrı dolduran deneyimlerimiz bizi nihai hedefimize ulaştırmaya yeterlidir. Bunu başarmamızın tek yolu ise; bu hedefe doğru yürürken kararlı ve her türlü pratiğimizin mer-

21. yüzyıla bir kala Ortadoğu'nun göbeğinde hala 35 milyonluk bir halkın "bir parça özgür vatan" çığlıklarına gerçekten kulak vermekte yine bu 35 milyonluk özgürlük çığlığını Ortadoğu'nun sisli ve kirli siyaset labirentinde boğmaya çalışan güçlerin oyununu bozmaya kararlıysak, bir asrı bulan deneyimlerimiz bize defalarca araçlarımızın nasıl amacımızın mezarı olduğunu göstermekten de öte, isbatlayan yakıcı gerçekliklerle doludur.

kezine oturtup, eleştiri ve özeleştiril silahını önce kendimize yöneltmemizdir. Çok büyük direnişlerle olduğu kadar bir o kadar da ihanetlerle dolu olan mücadele tarihimizin ihanet sayfalarını ancak bu şekilde azaltabiliriz.

Yoksa devrim mücadelesinin uzun bir maraton olduğu gerçekliğini bir kenara bırakıp, yüz metrelik koşu yarışmaları gibi, bir martonun değişik kulvarlarında ve değişik formlarla boy göstererek hiç bir başarı elde edemeyiz. Yorulduğumuz yerde yorgunluğumuzu, yenildiğimiz yerde yenilgimizi dürüstçe ve cesurca kabul edip, en önemlisi de bunun nedenlerine inerek bu maratona devam edenlere

rehber olacak iyi bir miras bırakmak zorundayız. Bunun tek yolu da "atan eli değil, atılan taşı ısırarak köpek siyaseti" yle son dişlerimizi de kırmadan "antrenörlerimiz", "ayakkabılarımız" ve en önemlisi de "yol"da takılıp düştüğümüz taşlara küfür etme çocuksu hastalığımızdan vazgeçmektir.

"YDD'nin efendileri Ortadoğu'daki işbirlikçileriyle 35 milyonluk bir halkın haklı ve onurlu mücadelesini kirli oyunlar ve komplolarla dolu bir sayfayla bitirmenin yoğun çabası içindeler. Eğer gerçekten halkımıza biçilen bu kölece kaderi değiştirmek yolunda kararlıysak, onların bize biçtikleri sayfayı kendi hükümlerince kapatmadan, bizler vakit kaybetmeden, eski sayfalarımızın deneyim ve tecrübeleri ışığında, özgürlük ve bağımsızlıkla taçlandıracağımız "yeni bir sayfa"yı bu halka hediye etmek zorundayız.

NATO Kosova'da Ne Arıyor?

Alişan ARAS

iki haftadan beri NATO güçleri Yugoslavya'yı bombalıyor. Gerekçe olarak ileri sürdükleri savlardan biri "Avrupa'nın göbeğinde kanı bir diktatöre dur demek "diğeri ise "Kosova'da yapılan etnik kıyıma son verip, Arnavutları koruma altına alma" olarak tesbit adip kamuoyuna dek-lare ettiler. ABD'nin başını çektiği NATO güçleri bu saldırıların "ahlaki bir görev" olarak lanse ettiler. Bilindiği gibi ikinci dünya savaşından sonra Balkanlar'da Bulgaristan vb. ülkeler de kapsıyacak çok büyük bir Federasyon düşünül-mekteydi. Fakat daha sonra (burada tartışılmıyaca-ğım) çeşitli nedenlerden do-layı darlaşarak ikinci Yugoslavya Federasyonu oluştu.

Sovyetler Birliği ile sirtüşme-lere giren Tito"öz yönetim" adı altında bir yapılanmaya gitti. Daha sonra "Blokuzlar Hareketi" adı altında girişeceği örgütlenmeye de ABD ve Batılılar "hoşgörü" ile karşıladılar. Yugoslavya Federasyonu altı Cumhuriyet'ten ve iki Otonom bölgeden oluşuyordu. Bunlar Sırbistan, Slovenya, Makadonya, Bosna-Hersek, Hırvatistan ve Karadağ Cumhuriyet, Kosova ve Vojvodina Narodnost yani Ulusal Top-luluk olarak (azınlık kavramı aşağılayıcı ola-rak algılandığından dolayı) Otonom yönetime sahiptiler. Kosova ve Vojvodina 1974 Anaya-sası ile birlikte Federel Yönetime veto hakkı-na sahip oldular. Bunların sahip olduğu pozis-yon diğer cumhuriyetlere yakındı.

Tito döneminde güçlü Yugoslavya zayıf Sırbistan denklemi üzerine kurulu idi. 1980'de Tito'nun ölümü, yeni arayışları da beraberinde getirdi. Ülkedeki ekonomik durum Cumhuriyetler arasındaki ekonomik dengesizlik yeni,

yeni problemler yaratıyordu. Ülkedeki ekono-mik kriz büyüdükçe zengin Federal Hükümetler fakirlerele paylaşmaktan kaçıyorlardı. 1989 yılında Milosevic Kosova ve Vojvodina'nın oto-nom yönetimlerine keyfi bir şekilde son verdi. Ana dilde eğitim dahil olmak üzere tüm hakla-rını birer birer gasp etmeye başladı. Aslında Kosova'lılara yönelik tutumun tarihsel bir geç-mişi vardır. 1981 yılından itibaren düşünülen ve açıkça seslendirilen niyetlere daha sonra değineceğim. Büyük Sırbistan diğer Cumhuriyetlere yönelik çeşitli kısıtlayıcı tavrılarda bu-lundu. Bu durum içte ve dışta büyük huzursuz-luklar yaratıyordu. Otonom yapılara son verme mantığı anayasanın ve "ortak toplumsal söz-leşmenin" ihlal edilmesi idi.

Böyle bir durum herkesi tedirgin etmek-teydi. 1990'larda Varşova paktı ülkelerinin tel-elci kapitalizmden liberal ekonomiye geçişleri ile birlikte Yugoslavya'da yeni bir har-

manlama oldu. ulusal ve Dinsel bir mozaik oluşturan Yugoslavya'nın dağılması pandora kutusunun açılması ile eşanlamdaydı.

Serbest pazar ekonomisi-nin fetişizm, neo-liberaliz-min her derde deva oldu-ğu ve insanlara "tarihin sonu" olarak bu sistemin "zaferi" Balkanları da Balkan(kaos, arapsa-çı)laştırdı. Neo-Liberaliz-min temel felsefesi olan gemisini kurtaran kaptan-dır mantığı beraberinde da-

ha dün fakir Yugoslavya Cumhuriyetleri ile zenginliğini paylaşmaya yanaşmayan Sloven ve Hırvatları harekete geçirdi. Çünkü,

Slovenya (1998) iki milyon nüfusa sahip, yıllık ulusal geliri 115 milyar Fransız frank'ı kişi başına düşen milli gelir 57.500 Frank iken, Yugoslavya Federal Cumhuriyeti 10,6 milyon Frank, kişi başına düşen milli gelir ise 10.750 Franktır. Böyle bir eşitsizliğin söz konusu oldu-ğu Yugoslavya'da Batılı emperyalistler çomak-larını sokmayı ihmal etmediler. Yeni Dünya Düzeni'nin ya da düzensizliğinin mimarları nü-fuz alanlarını genişletmek, yeni stratejik alan-lar elde etmek için hemen harekete geçtiler. Bugün Balkanlar'da yaşanan olaylar bir an-lamda tarihsel rövanşlardır. Almanya'nın tarih-sel Sırp düşmanlığı (1. ve 2. Dünya savaşı) Hırvat ve Sloven dostluğundan dolayı, AB için-deki ekonomik ve siyasi üstünlüğünü kullana-rak 1991'lerde bu ülkeleri tanıdı ve tanımları-nı sağladı. Peşisıra Makedonya, Bosna-Hersek vb. ülkeler Yugoslavya Federasyon'undan

**Miloseviç'in
kendi ulusuna
mensup olmayanlara
karşı terör uygulaması bana
Enver, Talat ve Cemal
pa aların Balkanları ve Ortado u,
Arap ülkelerini kaybetmesi
ardından Ermeni jenosidine
giri mesi ya da bunların
artıkları olan TC. kurucularının
Koçgiri'de, Dersim'de, A rı'da
ve Zilan'da
giri tikleri katliamları
hatırlatıyor.**

koptular. Bugün Yugoslavya'da yaşanan trajedinin tarihsel boyutu var. Kosova, Sırp için "Mekke'dir", "Kudüs"dür. Sırp'da 1389 yılında Osmanlılara karşı alınan Kosova yenilgisi tarihsel bir kolektif hafıza olmuştur. 1989 yılında Kosova yenilgisinin 600. yıldönümü vesilesi ile yapılan yürüyüşlerden hemen sonra Otonomiye iptal kararı Sırp tarihselliği içinde saklıdır. Türk ulusalcılığının başkalarına karşı kin ve nefret üzerine kurulması, Almanların Bonapart işgali karşısında uluslaşma mantığının yaratmış olduğu tahribatlar ve Hitleri ortaya çıkarması Türkiye'de Kemalizmi, Sırbistan'da Miloseviçleri ortaya çıkarmasını anlamamızı kolaylaştırıyor. Her ne kadar Miloseviç diğerleri yanında "acemi" kalıyorsa da.. Büyük Sırbistan ideali ile çıkan Miloseviç tek tek Federel Hükümetleri kaybederken geride ya da elde kalan kendi ulusuna mensup olmayanlara karşı terör uygulaması bana Enver, Talat ve Cemal paşaların Balkanları ve Ortadoğu, Arap ülkelerini kaybetmesi ardından Ermeni jenosidine girişmesi ya da bunların artıkları olan TC. kurucularının Koçgiri'de, Dersim'de, Ağrı'da ve Zilan deresinde giriştikleri katliamları hatırlatıyor. Hatta Miloseviç'in Kosovalıların ulusal kimliğini tanıması onu diğerlerinin yanında "melek" kılar. Ama elindekilerini kaybedip geriye kalanı imha ya da zorla kendine benzetme, biraz da psikolojik bir vakadır.

Kosova halkının her halk gibi kendi kaderini özgürce tayin etme hakkı vardır. Bilindiği gibi 1981 yılında Kosova'da Cumhuriyet statüsüne kavuşmak için büyük kitlesel eylemlere girişen Arnavutlar o dönem Kosova Halkçı Hareketini kurdular. Bu harekete önderlik eden Enver Hoca yandaşları idiler. Bu hareket Yugoslavya yönetimince bastırıldı. Yurt dışına kaçan kadrolar daha çok İsviçre ve Almanya'da yoğunlaştılar. 1989'da Otonomilerini kayıp eden Arnavutlar genel greve gittiler. Sırp yönetimi sıkıyönetim ilan ederek Kosova parlamentosunu dağıttı. 1990'da Kosova bağımsızlığını ilan etti. Eylül 1991'de gizli bir şekilde Kosovalıların yapmış olduğu bir referandum neticesinde Kosova Cumhuriyeti ilan edildi. Bu cumhuriyet yalnızca Arnavutluk tarafından tanındı. 24 Mayıs 1992'de Kosova Demokratik Liga Başkanı Rugova Cumhurbaşkanı seçil-

di. 1995'lerde altı yıl boyunca resmi okulları boykot eden Kosovalılara Sırp yönetimi arasında çocukların okula dönmelerini sağlayacak bir antlaşma imzalandı. Fakat daha sonraları Sırp antlaşmayı hayata geçirmediler. Ama Arnavutlar daha başından itibaren (1991) Kosovadaki Sırp yönetimine paralel yönetimler oluşturdular. Dil, Eğitim hatta Üniversite eğitimi Arnavutça yapılıyordu. Kosovalılar paralel hizmet sektörü, paralel polise kadar bir dizi alanda kurumlaşmaya çalıştılar.

Sırp Arnavutlar dışında alana nüfus yerleştirme siyasetine gidince Kosova'da büyük yankılar yaptı. Peşisıra 1996'da Kosova Kurtuluş Ordusu bir dizi bombalama eylemi ile kamuoyu gündemine oturdu. UÇK'nın aslı 1981 eylemlerinde Kosova Halkçı Hareketi'nin bir varyantı idi. Bu ekip Rugova'yı hain olarak değerlendiriyor. Sadece Bağımsız Kosova değil büyük Arnavutluğu hedeflemektedir. Giriştiği eylemlerle

halkın büyük sempatisini toplayan UÇK homojen bir yapılanma değildir. "Tarihi" UÇK kendiliğinden ortaya çıkan UÇK vb. Bu yapılanma Makedonya gibi devletleri de tehdit etmektedir. Çünkü Makedonya nüfusunun %30'u Arnavut uyrukludur.

Düne kadar batılılar tarafından "terörist" diye lanse edilen UÇK'ya bugün askeri ve ekonomik yardımlar yapılmaktadır. NATO'nun Sırp'lara karşı tehditlerinden önce UÇK militanları Kosova'nın yarısını denetimleri altına almışlardı. Sırp orduları karşı saldırıya geçtiğinde bu alanları yeniden tek tek ele geçirmişti. Daha sonra NATO'nun tehditleri karşısında bu alanların yeniden UÇK'ya bırakıldığını biliyoruz. 1998'de Arnavutlar yeniden Rugova'yı cumhurbaşkanı seçtiler. Bilindiği gibi bu gizli seçimlere muhalefet partilerinden hiçbiri katılmadı. Rugova yapmış olduğu parti kongresinde eski kadroların birçoğunu tasfiye etti. Bu partiden ayrılanlar UÇK'ya yardım etmektedirler. Hatta Rugova'nın başbakanı dahi kendisine tavrı aldı. Arnavut Demakrotik Hareketi ve Adem Demagi'nin Parlamenter Partisi UÇK'ya açık destek sunuyordu. Demagi Ağustos'un sonunda UÇK'nın politik temsilcisi olarak kamuoyunun karşısına çıktığında Rugova için "O memleketsiz, devletsiz, ordusuz kağıt üzerinde bir başkandır. Bundan sonra Kosova'nın geleceği hakkında konuşma yetkisi yoktur" di-

yerek yeni durumu ifade ediyordu. Bir başka Arnavutluk yetkilisi ise Dayton Antlaşması sonrası "Biz Rugova'ya gitmiştik. Batıların kendisine destek verdiğini zannediyorduk, Özellikle ABD'nin, bir de antlaşma sonrası baktık ki kral çıplakmış" diyerek Rugova'nın konumunu belirliyordu. Hele son NATO saldırıları sırasında Rugova'nın Sırp yöneticileri ile "görüşmesi" daha büyük tepkilere yol açmıştır. Bütün bu olanları toparladığımızda görünün odur ki, birlikte yaşama şansı ortadan kalkmıştır.

Batılı emperyalistler soğuk savaşın bitmesi ya da başka biçimler altında sürmesinden sonra ABD'ye karşı büyük oranda inisiyatif kaybetmişe benziyorlar. 1991 Körfez Savaşı sırasında ABD şerifinin gönüllü yardımcılarını savaşa katılan Fransa devlet başkanı Mitterand, savaşa katılma gerekçelerini açıklarken; diğer gerekçelerle birlikte "Ortadoğu'da yeni bir düzenlemeye ve barış sorunlarının tartışıldığı masaya gitmek için" bunun gerektiğini söylüyordu. Ama Ortadoğu barış görüşmeleri gündeme geldiğinde, taraflar şerif yardımcılarını değil, şerife başvurdular. Böylelikle Fransa ve benzeri ülkeler görüşmelerin dışına kaldılar.

Hatta sonraki süreçte ABD ve İngiltere, BM ve Güvenlik Konseyi'ni bir kenara iterek, Irak'a karşı hava saldırılarını yoğunlaştırdılar. ABD Dışişleri Bakanı Albright bu durumu teorileştirmek için, daha doğrusu anlamayanlara kabul ettirmek için; "İngiltere ve ABD, BM'den daha fazla BM'in kararına bağlıdır" diyordu rahatlıkla. Hatta misyonerlerini Hollywood'da yetiştiren CNN televizyonunda, ABD Dışişleri Bakanı, Güvenlik Konseyi'nin daimi üyelerinden biri olarak lanse edilebiliyordu. Soğuk savaşın bitmesinden ya da sıcak savaşın başlamasından sonra NATO, rakibi Varşova Paktı'nın dağılmasından sonra 'de facto' bir varlık olmayan bir kurum olarak tartışılmaya başlandı. ABD ve Batılı yandaşları bu kurumu yeniden diriltmek için yeni bir amaç aramaya başladılar.

Yugoslavya'ya karşı savaş bu kuruma varlık nedeni olabilecek bir amaçtır. NATO ile ilgili yürütülen tartışmalarda ABD Dışişleri Bakanı Albright, BM ya da Güvenlik Konseyi'ne bağlama istemlerine tepki göstererek "bu kurumu veto ya mı mahkum edeceğiz?" demiştir. Fransada yapılan barış görüşmelerinin sonuçları Yugoslavya tarafından reddedilince NATO Yugoslavya'ya karşı savaş açtı. Bu antlaşma Kosova'yı "bağımsızlığa" götürebilecek zeminin olması Yugoslavya'da büyük kargaşalara neden oldu. Zaten Üçüncü Yugoslavya Federasyonu denilen yapılanma Karadağ ve Sırp'lardan oluşuyor. Batı yanlısı Karadağ Devlet

Başkanı daha önce kamuoyuna açıkça deklar ettiği gibi: "eğer Kosova'ya Federasyon hakkı verilir ise biz ayrılıyor" yönündeki tehditleri ve Sırp şövenizmi ile bütünleşince NATO'nun "insan hakları" bombaları insanların üzerine yağmaya başladı. Bu savaşta çıkarılması gereken dersler:

➤BM ve Güvenlik Konseyi ABD ve yanlıları tarafından işlevsiz hale getirildi.

➤Hiçbir kurala bağlı olmayan NATO, ABD'nin çıkarları doğrultusunda her tarafa müdahale etmenin "hukuki" gerekçeleri oluşturuldu.

➤NATO kuruluş gerekçelerinin dışında kendisine bağlı olmayan ve kendisine üye olan hiçbir ülkeye saldırmayan bir ülkenin doğrudan "içişlerine" müdahale etmiştir. Dolayısıyla savunma amaçlı bir kurum olarak lanse etmeleri büyük bir yalandan ibarettir.

➤Yugoslavya müdahale ederken ileri sürdükleri gerekçe Arnavutluk azınlığını koruma, etnik temizliği engelleme bir maskeden ibaret olsa dahi yarı başka alanlarda bu gerekçelerin sahiplerinin iki yüzlülükleri ortaya çıkaracaktır.

➤Kosova 'de Facto' bağımsızlığa gitmiştir. Sırp'larda bu kuyruk yarısı Arnavutlar'da bu evlat acısı olduğu müddetçe birlikte yaşama şansları yok.

➤Yugoslavya'da Miloseviç'e muhalif olan güçler büyük oranda güç kaybına uğradılar. Miloseviç "ulusal bir kahraman" pozisyonuna kavuşturuldu. Yugoslavya'da çeşitli güçler arasındaki çelişkiler bir kenara bırakılarak "ulusal dava" için Miloseviç'in arkasında kenetlendiler.

➤AB'nin lağımsız askeri bir güç olarak hala oluştuğu gerçeği ortaya çıktı. Bu ülkelerin askeri anlamda hala gönüllü şerif yardımcılar olduğu görülüyor.

➤Yugoslavya'ya karşı yürütülen savaş aynı zamanda Rusya'ya karşı yürütülmektedir. ABD ve yandaşları bu sorunu Güvenlik Konseyi ve BM'in gündemine götürmemekle Rusya vb. ülkeleri bir bütün olarak ekarte ettiler. Rusya'nın ekonomik olarak zayıf olması, siyasi bir kaos ortamında bulunmasını vesile eden ABD, bu ülkenin gelecekte uzanabileceği alanları birer birer düşürmeye çalışıyor. Rusya'nın var olan bu savaşa karşı diplomatik yollarla sorunu çözme girişimi ABD ve yandaşları tarafından ciddiye alınmıyor. İleri gittiğinde ise IMF ve Dünya Bankası kozları kullanılıyor. Rusya'nın bugünkü durumu Alman Weimar Hükümeti'ne benzeten aydınlara hak vermemek elde değil. Almanya 1. Dünya Savaşı'ndan yeni çıkmış Versailles Antlaşması ile büyük tavizlerle savaşı noktalamıştı. Bu durum Almanya'da sıra-

dan vatandaş için bile aşağılanmış duygusunu beraberinde getiriyordu. İngiltere'den Keynes'in çağrılarını cevapsız kalmıştı. Bugün ise soğuk savaştan yenik Rusya, tüm bu süreçlerden uzak tutulmaya çalışılırken eksi döneme nostaljik takılan milyonlarca Rus vatandaşı ümit ederiz ki Almanyavari değil (Hitler), Leninlere dönüş yapsın, çünkü Rusya halen muazzam bir askeri güce, muazzam bir beyin birikimine ve halen dünyanın en zengin petrol ve yeraltı kaynaklarına sahip bir ülkedir.

➤Almanya 2. Dünya Savaşı'ndan bu yana ilk defa böylesi bir operasyona katılıyor. Daha önceleri çeşitli operasyonlara ekonomik katkıda bulunmasına rağmen. Ama Almanya'nın tarihsel kompleksinin yeşil versiyonu eski "pasifist" Fischer : "20. yüzyılda ilk tefa Almanya doğru tarafta savaşa giriyor " diyerek durumu izah etmeye çalışıyor. Hatırlatılması gereken Sırlara karşı yapılan eskinin tekrerründen başak bir şey değildir.

➤Almanya , Fransa, İngiltere ve İspanya'nın başında bulunan sosyal demokratlar bu savaş ile açık bir şekilde ortaya koydukları ABD 'den farklı bir tutumları yoktur. Sol adına neo-liberalizme toptan teslim olmuşlar. Almanya'da Lafontaine olayı ciddi olarak irdelenmelidir.

➤Tüm bunları toparlarsak emperyalist güçler dünyayı yeniden kendi çıkarları doğrultusunda çeki düzen vermektedirler. Yugoslavya'ya karşı yürütülen savaşın ne insan hakları ile ne demokrasi ile hiç bir ilgisi yoktur. ABD

dünyanın bir numaralı jandarması olduğunu isbat etmek Yeni Dünya Düzeni'ne entegre olmak istemeyen güçleri zayıflatmak ve ortadan kaldırmak için bu savaşı başlatmış bulunuyor. Bugün Kosova'yı yarın Karadağlı Yugoslavya'dan koparacaktır amaç ise Rusya'nın sıcak denizlere inmesini engellemektedir. Bugün Yugoslavya'ya saldıran ABD yarın oluşacak demokratik sosyalist ülkelere saldıracaktır. Bundan dolayı kendisine devrimci demokrat ve sosyalistim diyen herkes NATO'nun bu saldırısına karşı tavır almalıdır. Yine herkes Miloseviç'in kanlı diktatörlüğüne tavır alıp Kosova halkının bağımsızlık hakkı dahil olmak üzere tüm haklarını savunmalıdır.

Miloseviç ya da Cilonton kırk katır mı kırk satır mı? ikilemini kendisine insanım diyen hiç kimsenin kapılmaması gerekir. İşin bir de bizi ilgilendiren boyutu vardır ki kabul edilecek gibi değil. TC, Kosova'da köyler boşaltılmış, insanlar göçe zorlanmış, Arnavutça yasaklanmış diye Yugoslavya'ya bomba yağdırıyor.

Kosova nüfusunun iki katı Kürdü göçe zorlayan kendisi değilmiş gibi, binlerce köyü boşaltan, binlerce faili cinayetin sahibi, onbinlerce insanın kıyımından sorumlu, yirmi milyon Kürdün haklarını gasp eden bir ülke "insan hakları" adına yola çıkmış, bu nasıl bir ironi acaba? Bırak yirmi milyon Kürdü hâlâ Balkanlar'da çocukları korkutmak için "Türk "geliyor diye korkutuluyor. ABD ve yandaşları çifte standartlı politikalarını ne zamana kadar satışa çıkarabilirler birlikte göreceğiz.

Yeni Süreç Üzerine

Simko SEVER

Öcalan'ın Kenya'dan alınıp Türkiye'ye getirilmesi öncesi ve sonrası gelişmeler, Kürtler açısından bir çok olgunun netleşmesini sağlayan bir katalizör olmuştur.

Eğer Kürt örgüt ve aydınları, yaşanan sürecin ortaya çıkardığı olguları "eski türkü" lerle, "bi-ji"lerle kamufle etmezlerse, tablo, hiç bir "ama" ya "fakat"a yer bırakmayacak kadar açıktır.

Birincisi, TC 'nin tavrıdır. Bu tavır, 75 yıldır her Kürt başkaldırısını kırılımsının ardından TC'nin Kürtlere reva gördüğü inkâr, sürgün, soykırım politikalarının bugün de değişmediğidir.

Her gün bir devlet yetkilisi, "Türk devletinin büyüklüğü ve gücü"nden "Türkiye'nin sınırlarını değiştirmeye kimsenin gücünün yetmeyeceği"nden dem vuruyor. Büyük bir sorunun üstesinden gelmiş olmanın rahatlığıyla davranan sömürgeci TC, Güney Kürdistan'a gerçekleştirdiği askeri operasyonlarla, alelacele yürürlüğe soktuğu pişmanlık yasasıyla, dağlara taşlara atılan "teslim ol" çağrılarıyla, özel savaş ekibini merhametine teslim edilerek dünyadan soyutlanan Öcalan'a mal edilen ve "mehmetçik basın"a yansıyan "itiraf"larla (!) Kürt ulusunun direnç noktalarını ve umutlarını kırmaya ve Kürtleri "Türk devletinin gücüne karşı konulmayacağı"na inandırmaya çalışıyor.

TC'nin hareketliliği sadece askeri ve diplomatik alanda değil. Ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda da eş zamanlı bir hareketlilik var. Söz konusu tedbirler besbelli daha önceden özel savaş ekibi tarafından hazırlanmış ve uygulanması içinde en uygun kişi, bir zamanlar "solcu"larımızın umudu, yeminli Kürt düşmanı Ecevit, talimatla başbakanlığa getirilmiştir.

1 Mart günü, tikleri bir hayli azalmış olarak basın mensuplarının karşısına, 40.5 trilyon tutarındaki 15 maddelik "yatırım ve kalkınma projesi"ni açıklamak üzere çıkan Ecevit, "Türkiye'nin Kürt sorunu yoktur, sorun yarı-feodal yapıdan ve cehaletten kaynaklanmaktadır" diyerek TC'nin bu sürece ilişkin tavrını çok net biri biçimde ortaya koydu.

15 maddelik "Doğu ve Güneydoğu paketi" incelendiğinde görülecektir ki, 40.5 trilyon tutarındaki (daha sonra ek kaynaklardan desteklenerek artırılabilecek) paranın büyükçe bir bölümü, karakol ve askeri yol yapımına, yani Kürt coğrafyasındaki askeri tahkime, geriye kalan paranın büyük bir bölümü ise, yatılı okulların kapasitelerinin artırılmasına, daha evvel bir kaç ilde başlatılan GATOM ve TUKAP projelerinin bütün Kürt illerinde yaygınlaştırılmasına, yani asimilasyona yönelik harcanacağıdır.

TC'nin tavrının önemli bir boyutu da, Öcalan'ın yargılanması süreciyle ilgili olan boyutudur. Eldeki

bütün veriler, Öcalan'ın yargılanma sürecinde "adelet"in ve "savunma hakkı"nın olmayacağını gösteriyor. (Belli ki Kürt, Türk ve dünya kamuoyundan kaçırılmak istenen çok şey var.) Bu dönem, devlet içi güç odakları arasında ürtülü çatışmalara ve hatta bazı "infaz"lara da sahne olabilir. Ancak Öcalan, şimdi devlete egemen olan özel savaş ekibinin elindedir, onlar tarafından sorgulanıyor ve hüküm mahkemeden önce verilmiştir.

Öylese tesbit edilmeli, TC'nin bugün barış, yumuşama, Kürt sorununu en alt düzeylerde bile olsa tartışma gibi bir sorunu yoktur. Aksine TC bütün kurum ve imkanlarıyla KUKM'ni teslim almak için teyakkuz halindedir.

İkincisi: Kürt hareketinin bir yenilgi sürecine girdiğidir. Yenilgi süreci, bugün birdenbire ortaya çıkan bir süreç değildir elbette. Bu süreç, göstere-göstere gelen uzun bir süreçtir. Ve yenilgi sadece askeri alanda değil, örgütsel, programatik, diplomatik, ilişkisel vb. geniş kapsamlı bir yenilgidir söz konusu olan. KUKM'nin girdiği yenilgi sürecinin hem iç ve hem de dış nedenleri olmakla birlikte, belirleyici neden, hiç kuşkusuz 15 yıldır Kürdistan'da süregelen savaştır.

Artık çok gecikmiş de olsa söylenmesi gerek. 15 yıldır, hiç bir ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesine nasip olmamış büyüklükteki kitle desteği ve bir bütün olarak maddi-manevi imkânlar, PKK'nın savaşı kırsal alana hapsetmesi ve devletin (düşük yoğunluklar savaş) programının içinde kalması nedeniyle hoyratça harcanmıştır. Silahın hedeflerinin netleştirilmesi ve sömürgecilerin hayatı merkezlerine yönlendirilmesi politikası yerine, "kurşun hedef tanımaz" politikası seçilmiştir. Bu politikanın doğal bir sonucu olarak kırsala hapsedilen silahlı kargaşa Kürt illerinin demografik, coğrafik ve sınıfsal yapısını alt üst etmiştir. Ülke Kürtsüzleştirilmiştir. Devrimin motor gücü köylülük, şimdilerde metropol kentlerin varoşlarında sefaletin ve etnik temizleme vakkumu'nun girdabındadır. Korucular ve pişmanlar ordusuyla, muhbirler ve çeteler şebekesiyle anti-sömürgeci muhalefetin üzerinde yürüyeceği zeminler mayınlanmıştır. Savaş, onbinlerce gerillanın ve sivil Kürdün (ve tabiki yoksul Türkün) ölümüne mal olmuştur. Her şeyden kötüsü Kürt kitleleri umutsuzluk ve panik içine sokulmuştur. (Nitekim Ecevit, katıldığı bir televizyon programında "15 yıldır süren savaş bölge halkını bezdirmiştir" diyerek hareket noktalarının "halkın bezginliği" olduğunu söylemekten kendini alamamıştır.)

Ancak, 15 yıldır sürdürülen savaşta, örneğin bir

N
o
t
l
a
r

savaş yürütücüsünün, destekleyicisinin ya da kışkırtıcısının burnu dahi kanamamıştır. Yani asıl amacı Kürt ulusal muhalefetine yönelebilecek sömürgeci saldırıları, caydırıcı hedeflere yönelerek durdurması olan silah ne yazık ki asıl amacının dışında fetişleştirilmiştir. Zaten TC'nin cesareti savaşı sürdürme kararlılığının gerisinde duran nedende buradadır.

Üçüncüsü : Yıllardır"silahın çözüm yönünde engel olduğu"nu, "silahlar bırakılırsa Kürt Sorunu'nun çözüleceği"ni söyleyenlerin haklılık paylarının olmadığıdır. Önümüzde koca bir Kürt tarihi duduyor. Kürt halkının silahsız-savunmasız olduğu her dönemde, sömürgecilerin Kürtlere uygun gördüğü tek yaşam biçiminin kölelik olduğu , sayısız örneklerle ispatlamıştır. Dahası TC'nin son günlerde-radikal uzlaşmacı ayrımı yapmadan-bütün Kürt kurumlarına karşı her cepheden başlattığı saldırı, bırakınız "demokratik çözüm"ü , Kürt sözcüğüne bile tahammül gösterilmeyeceğini ayan-beyan ortaya koymuştur. O zaman, humanizm, barış, demokrasi gibi, olur-olmaz her yerde kullanarak içini de boşalttığımız kavramların, KUKM'nin bugünkü ihtiyaçlarına cevap oluşturmadığını kabul etmeliyiz. Elbette barış istiyoruz. Çünkü, savaşa en çok kurban veren halklardan biri de Kürt halkıdır. Sömürgecilerin akıl almaz soykırım fantazilerine maruz kalmış, aç çekmiş, ülkesinin altı üstüne getirilmiş, ölümden kurtulmak için dünyanın dört bir yanında mültecileşmiş bir halktır Kürt halkı. Ancak yine de köleliğimiz üzerine kurulu bir barış (!) yerine bizi özgürlüğe taşıyacak bir savaşı seçmek zorundayız. Ne silahlara sevdalıyız. Ve ne de savaş(lar)a, aksine, silah ve savaşları, bunları kullanmakta çıkarı olanlarla birlikte tarihe gömmek gibi bir "ideal"ın savunucularıyız.

Bizim bugün karşı karşıya bulunduğumuz, kelimizi isteyenlere karşı direnmektir. Demirelvari bir deyişle, ülkemiz ve kimliğimiz tanındı da, parti ve kurumlarımız anayasal, yasal ve uluslararası güvencele-re kavuşturuldu da, siyasal kadrolarımız ve kitlemiz sömürgeci saldırılara maruz kalmadı da, biz mi"hayır" dedik? Macera mı aradık ? Doğrudur. 15 yıldır Kürdistan'da yürütülen savaş, bizi çözümden çok uzak yerlere savurmuştur. Hedeflerimizi karartmış, ülkemizde taş üstünde taş bırakmamıştır. Yıllardır Kürt halkına uygulanan sömürgeci zulüm ve vahşete ragmen, "meşru" ve "haklı" mücadelemizi "haksız", örgütlerimizi "terörist" konumuna düşürmüştür. Gelinek yerde, Kürdistan'ın dünkü biçimiyle bir "silahlı mücadele"ye artık bir gün bile tahammül edemeyeceği de doğrudur.

Fakat, bu doğrulardan, silahın klasik ve palevari kullanımından kalkarak, tepkisel anlayışlarla uç noktalara savrulmak ve savaşım araçlarımızı yadsımak intihardır.

Uzunca bir zamandır belli Kürt kesimlerinin dilendirdiği savaşım araçlarını yadsıma, son gelişmelerle birlikte , radikal örgüt kadrolarını bile saracak şekilde yaygınlaşmaktadır.

Dördüncüsü: Avrupa'nın bir Kürt politikasının olmadığıdır. Avrupa, politikasızlığını Öcalan'a kapılarını kapayarak açıkca ortaya koymuştur. Daha doğrusu, demokrasi, insan hakları gibi kavramların devlet çıkarlarına kurban edildiği ikiyüzlü bir politika izlenmiştir. Bir taraftan ticari çıkarları için Türk devletine silah satan, diğer taraftan bu silahlarla öldürülen Kürtler için Türkiye'yi kınayan aymaz bir politika. Ancak bu durum Avrupa'nın alttan alta bir Kürt politikası oluşturmaya çalıştığı gerçeğini yadsımaz. Avrupa'nın oluşturmaya çalıştığı realist (!) politika, Kürtlerin kimlik (dil-kültür) haklarına tekabül eden politikadır. Bu politika, bir çok Kürt çevresinin ilgisine mazhar olduğu gibi, Avrupa Kürtleri politikalarına yatırmak için Kürt örgütleri üzerinde oyunlar tezgahlamaktan da geri durmuyor.

Her halükârda , Öcalan'ın Roma'ya gelişinden sonra Avrupa'nın takındığı tavır bir gerçekliği daha ortaya çıkarmıştır. O da, Kürt halkını kurtaracak "Teyre Sımır"lar olmadığıdır. Kürtler kendi sorunlarını kendi mücadele araçlarıyla çözeceklerdir. Uluslararası ilişki ve dostluklarımızı ortaya çıkaracak olan da, doğru yöntem ve araçlarla büyüteceğimiz, rotası belli, güven verebilecek ve caydırıcı olabilecek bir mücadeledir.

Beşincisi : Netleşmek zorunda olduğumuzdur. Ne istediğimizi bilmek zorundayız. Salt bir şeye sınırlendiği için yola çıkan ve fakat nereye gideceğini bilmeyen yolcunun serseri yolculuğu bizi çıkmazlara sokmuştur. Ulu orta kullanarak yalama yaptığımız kavramlara anlam yüklemeliyiz. Örneğin: Kürt ulusu için "özgürlük" kavramı neye takabbül ediyor ? KUKKTH'na mı, yoksa Türkiye'deki demokrasiye mi? Yani bir ülke olarak Ülkenin bağımsızlığına ve bir ulus olarak Kürtlerin iktidarına mı, yoksa ülke ve ulusun reddi üzerine kurulu misak-i milli'yi esas alan alt düzeydeki dil/ kültür haklarına mı ?

Aynı şekilde"barış" ve " demokratik çözüm"den anladığımız nedir? Ulus ve ülke gerçekliğimizin kabulü üzerinden bizi bağımsızlığa, olmazsa eğer bağımsızlığın koşullarının hazırlayabileceğimiz ara istasyonlara taşıyacak barış ve çözüm mü, yoksa, köleliğimizin yeni bir uluslararası anlaşma ile tescili olacak "barış(!)" ve "çözüm(!)" mü?

Bu ve benzeri sorulara net ve anlaşılır cevaplar vermek durumundayız. Çünkü bu sorulara verilecek yanıtlar, örgütlenme tarzımızı, mücadele araç ve yöntemlerimizi belirleyecektir. "Türkiye'ye demokrasi" sloganıyla yola çıkan Kürt çevrelerinin illegal parti kurmalarındaki, ya da silahla yatıp silahla kalkan Kürt çevrelerinin Kürdistan sorununu, insan hakları sorununa indirgeyen programlara atlamaya hazır beklemelerindeki gariplik ve tazelik, "yolculuk nereye?" sorusuna bir cevabımızın olmadığından doğuyor.

Demek ki, bütünlüklü olmayan bir ipi çekilirse patır-patır dökülecek yamalı bohça anlayışlarla gidilebilecek bir adım yol bile kalmamıştır.

Altıncısı: Bir özeleştirme ve yenilenme sürecini

başlatma zorunluluğudur. Artık işin nedesinde olduğumuzu bilmek durumundayız.

Mücadelemizin bir envanterini çıkarıp kâr ve zarar hanelerimizde yazılı olanlara bakmak kaçınılmaz olmuştur. Düşmanlarımızın ve bütün dünyanın bildiği yenilgi sürecimizi kendimizden gizleyerek, mitomanilerle ilerleyebilme şansımız kalmamıştır. Eski anlayışlarla ayakta durma şansı kalmamış partilerimizin kodrolarımızı bitirdiğini, 1900'li yılların parti programlarıyla 2000'li yılları kurtarmanın mümkün olmayacağını, klasik savaş anlayışlarının ortaya çıkardığı silahlarımızın (!) namlularının bize dönük olduğunu, sömürgeci devletlerle girilen ilişkilerin bizi orta yerde bıraktığını, yaratılan resmi ideoloji ve tabuların bizi boğduğunu söylemeden, süreci lehimize çevirmenin bütün yolları tıkalıdır.

Tartışma sürecimiz, Kürtler arası barış ve demokrasi temelinde yürütülmelidir. Bütün Kürt örgüt ve aydınlarının azami katkı sunabilecekleri bir zemin, şimdiye değin askeri otorite ve "Bağdat'a halife be-

nim" anlayışıyla tartış(tır)madığımız ve bir hayli birikmiş hayati sorunlarımızı görmemizi sağlayacaktır.

Dahası partilerimizin mücadele hattını ve programlarını netleştirecek, aynı hattı savunan partilerimizin birliğini (kısa sürede mümkün olmasa eğer güç birliğini) yaratacak, anti-sömürgeci muhalefeti çok başlılıktan ve bölünmüşlükten kurtaracaktır.

Keza, bugüne değin küçük gruplar olarak duran, bu nedenle parti olduklarını (!) seyircilik ve amigoluk görevi üstlenen partilerimizin bir güç odağına dönüşmesini sağlayarak, dengelerin oturmasını getirecektir. Yukarıda ana hatlarıyla betimlenen bugünkü sürecimizin ortaya çıkardığı görev ve sorumluluklar, yalnız başına bir partinin taşıyamayacağı kadar ağırdır.

Ölüm ile kalım arasındaki ince bir çizgide duruyoruz. Sömürgecilerin saldırılarını boşa çıkaracak, onların sinir merkezlerini tahrip ederek süreci lehimize çevirecek güç ellerimizdedir. Ya ellerimiz, ellerimiz nerededir ?

Yanılsamalara ve İhanete Yaklaşım

Mehmet MÜFİT

Ekim 1998'de "Suriye Krizi" diye kamuoyunda bilinen Türk devletinin ABD'ye verdiği ödünler sayesinde, ulusal kurtuluş hareketine karşı geliştirdiği komplo başladı. Devlet yetkilileri ya da rejimin savunucusu akıldanlar, 15 sene sonra Ekim '98'de neden Suriye'nin PKK'ye verdiği lojistik desteğin kesilmesi doğrultusunda ilk defa o seviyede harekete geçildiğini açıklamak ve izah etmek istemediler. Sadece, gerçekleri kamuoyundan gizlemek için bol miktarda Suriye düşmanlığı ve Türk şovenizmi yapıldı.

PKK Genel Başkanı A. Öcalan'ın, ABD ve İsrail istihbarat örgütlerince korsanca kaçırılıp Türkiye'ye teslim edilmesine kadar geçen süreci, doğru incelemek ve yorumlamak gerekiyor. Herkes kendince bir takım doğrulara işaret etti, ancak sorular hâlâ cevap verilmeyi beklemektedirler.

Kürt halkı, olup biteni tartışmak ve özellikle öğrenmek istemektedir. Suriye'den Rusya'ya, İtalya'dan Yunanistan'a, ABD'den İsrail'e kadar herkes Kürtlerin sırtından kendi menfaatleri icabı pazarlıklar yaptılar. Bu pazarlıkta Kürtler dışında herkes kazançlı çıkmıştır. İşte Kürt halkının "Tali-i Ma'kûs"u ve trajedisi budur. Onun onurunu derinden yaralayan, küçük düşüren, ayaklar altına alan, aşağılayan bu durum ve Türk devletinin A. Öcalan'ı kaçırma icraatının bütün siyasi boyutlarıyla bilinmesi, bilhassa kendi cephesinde bu kaçırılışı olanaklı kılan ve kahredici duruma yol açan gelişmeleri ve olayları izah etmek, doğru yorumlamak, sadece aydınlanmak, dersler çıkarmak açısından değil, verilen zararları azaltmak ve olası kargaşalıkları engellemek bakımından son derece önem kazanmaktadır.

"Suriye Krizi", esasında; silahlı ulusal kurtuluş hareketine verilen lojistik desteği engelleme ve gerilla mücadelesini en azından marjinalleştirme harekâtıydı. 15 Şubat 1999 tarihine kadar devam eden süreçte; Türk devleti sadece A. Öcalan'ı ele geçirmeyle icraatını sınır-

lı tutmadı, olası lojistik destekleri ve yeni bir karargâhın oluşmasını engellemek için olanca ağırlığıyla yüklendi. Şüphesiz ki, ABD arkalanmaksızın bir "başarı" elde etmek rejim için oldukça zordur. A. Öcalan'ı ele geçirmek onlar için oldukça önemliydi elbette, ama silahlı mücadelenin lojistik desteğini kesmek daha önemliydi. Esasında bu, bir "lojistik destek savaşı" ve ulusal kurtuluş hareketinin uluslararası meşruiyet kazanma girişimi olarak görülmelidir. Her ne kadar, olası gelişmeler ve sonuçlar önceden hesaplanmamışsa da, A. Öcalan'a siyasi statü tanınması doğrultusundaki girişimler bu meşruiyeti amaçlamıştır.

Sömürgeci rejim, Ortadoğu sathında ortaya çıkan yeni gelişmelere ve dengelerin yerinden oynamasına göre hareket etmiştir, en uygun anı seçmiştir, yani 15 sene beklemiştir.

Suriye ile yaşanan problemin "çözümündeki" zamanlama bu anlamda tesadüfî olmamıştır.

a) Özet olarak, İran'da Hatemi'nin iktidara gelişiyle birlikte batıya ilişkin ciddi yumuşamalar olmuştur. İslami rejimde birtakım siyasi ve ekonomik reformlar gündeme gelmiştir. Dış ilişkilerde ise ciddi yumuşamalar ortaya çıkmıştır; "İslami devrim" in ihracından vazgeçil-

miştir. Bu, İran'ın saldırganlık yerine uzlaşıcı politikaları devreye koyması demektir. Dolayısıyla, pragmatizmi gereği, Lübnan'ın İsrail'le olan sorununda, Suriye ile varolan batı karşıtı ilişkilerde, Irak'ta nüfuzunu korumaya çalışmakla birlikte Şii hareketinin desteklenmesinde artık eskiden olduğu gibi ABD ve Batı ile doğrudan bir karşıtlık içine girmeyeceği anlamına gelir bu.

b) Türkiye'nin, İsrail ile olan askeri ve siyasi ilişkilerin diğer bölge devletlerini, özellikle de Suriye'yi tehdit eder bir boyuta gelmiş olmasının verdiği avantajı kullanma.

c) Irak'ta iktidar değişikliğinin artık mümkün hale gelmesi için ABD'nin yeni düzenlemelere gitmesi; Irak muhalefetini toparlama ve ilk etapta 97 milyon dolar yardımda bulunması, YNK ve KDP'yi Washington'da biraraya getirerek barıştırması, Irak'ı "huzura ve özgürlü-

Sömürgeci rejim, Ortadoğu sathında ortaya çıkan yeni gelişmelere ve dengelerin yerinden oynamasına göre hareket etmiştir, en uygun anı seçmiştir, yani 15 sene beklemiştir. Suriye ile yaşanan problemin "çözümündeki" zamanlama bu anlamda tesadüfî olmamıştır.

ğe kavuşturma kanunu" çıkarması ve eylemine legal bir içerik vermesi. Türkiye, Saddam sonrası Irak'ta bir "Kürt Devleti"nin kurulması ihtimaline karşılık ABD'ye ciddi tavizlerde bulunarak A. Öcalan'a karşı kurulan komploda destek almıştır.

Demek ki "Suriye Krizi" hem şartlar ve hem de zamanlama bakımından uygun bir anda patlatılmıştır.

Ekim '98'de ikinci bir "Cezayir Antlaşması" Suriye ve Türkiye arasında imzalanmıştır. A. Öcalan'ın Suriye'den çıkartılmasının akabinde iki devletin Adana'daki buluşması tam da budur, yani ulusal kurtuluş hareketi burada, deyim yerindeyse, arkadan hançerlenmiştir. Şartlar ve aktörler değişmiştir-hepsi bu. Suriye'nin ihaneti iyi değerlendirilmelidir ve tesbit edilmelidir. 1975 ihanetinin tekrarlandığı açıkça tesbit edilmelidir.

Burada ihanete uğrayan yalnızca PKK ve onun lideri değildir, bütün Kürt halkı ve davasıdır. Birtakım ulusalcı güçler, A. Öcalan'a yönelik olarak geliştirilen uluslararası komplonun bu boyutunu ısrarla tartışmaktan kaçınmaktadır. Sanki Suriye mağdurmuş gibi gösterilmeye çalışılmaktadır. Hâlâ birtakım kaygılardan dolayı sözkonusu kesimler, ulusal kurtuluş hareketini tasfiye etmeye yönelik olan bu karşı-devrim antlaşmasını tartışmayabilirler. Ama biz bu ihaneti tartışabiliriz ve tartışmak zorundayız zaten.

Suriye'nin, kendi gerici çıkarları gereği Kürt halkına ihanetinin boyutları bilinmeli ve bilince kazanmalıdır. Bu ihanete izin veren politikaları da kaçınılmaz olarak yeniden değerlendirmek gerekiyor. Eğer gerçekten bir "yeniden yapılanma"ya gidilecekse -ki bu kaçınılmazdır- sözü edilen değerlendirme olmadan bunun mümkün olmayacağı da görülmelidir.

İkinci "Cezayir Antlaşması"yla sömürgecilerce işlenen ihanetin tesbiti, olayı ve gelişmeleri anlamamış bazı kişiler ve çevreler tarafından tepkiyle karşılanmaktadır. Esasında, sömürgecilerin ihanetine yol açan, arkadan hançerlenmeye "izin veren" politikaların sorgulanmasından çekiniyor. Suriye ile kurulan eşitsiz ilişkilerin, teorik temelleri bile oluşturulmaya çalışılarak son ana kadar "Stratejik İttifak" şeklinde lanse edildi. Bunun böyle olmadığı orta-

ya çıktı. Demek ki gerektiğinde, "stratejik müttefik" kendi gerici devlet çıkarlarına uygun ulusal kurtuluşa ve Kürt halkına ihanet edebiliyor. Bizde sürekli tekrarlanan bu tarihi naiflikten sonra hiç bir şey olmamış gibi davranılamaz.

A. Öcalan'a karşı geliştirilen uluslararası komplo, esasında söz konusu ihanetin hazırlanmasından başka bir şey değildi. Ne var ki, 1975 ihaneti gibi bütünüyle başarılı olamadı bu ihanet. '75'te direniş ezildi ve büyük yenilgi yaşandı. Oysa Ekim '98 ihaneti direnişi kıramadı, üstelik Kürt coğrafyasının dört parçasında bağımsızlık stratejisi'ne ve birleşik ülke teorisine karşı, yıllarca bıkmadan enerjisini tüketenlerin boş iddialarının ve söylevlerinin aksine, olgunlaşmış ve aynı ulusal bilinç ve duyguyla harekete geçen büyük bir halk tepkisi ve direnişini ortaya çıkardı. En önemlisi, kuzeyde silahlı mücadele varlığını ve etkisini sürdürmektedir. Ama bütün bunlar, yaşanan ihaneti sorgulamak ve buna yol açan politikaların eleştirisini engellemez. Çıkarılacak sonuçlardan ulusal birlik, daha sağlam zeminler ve müşterek politikalar üzerine inşa edilme imkanı bulur. Bu bakımdan, yapılacak eleştirileri ve çıkarılacak dersleri önemsemek gerekiyor.

**Sosyalist
bağımsızlıkçı
gelenegın, uzun yıllardır ısrarla hafızalara
kazımak istediğı "tarih
bilinci" bir kez daha yaşadığımız
ihanetle trajik biçimde tekerrür ederek perçinleniyor. Tarihimizden, kimin bu dava adına
ne öğrendiğı meselesi sorgulanma fırsatı bulmadığından, sömürgecilerin ihanetine karşı, ortak tarih bilinci oluşturulamamıştır. "Parçacı" siyaset mantığıyla hareket edildiğinden, hiç bir zaman sömürgecilerle girilen ilişkiler sorgulanmadı.**

Sosyalist bağımsızlıkçı gelenegın, uzun yıllardır ısrarla hafızalara kazımak istediğı "tarih bilinci" bir kez daha yaşadığımız ihanetle trajik biçimde tekerrür ederek perçinleniyor. Tarihimizden, kimin bu dava adına ne öğrendiğı meselesi sorgulanma fırsatı bulmadığından, sömürgecilerin ihanetine karşı, ortak tarih bilinci oluşturulamamıştır.

Sömürgecilerin gerektiğinde, birbirlerine karşı varolan düşmanlıklarına rağmen birleşerek ihanet antlaşmalarına gitmeleri karşısında ne yapıldı? "Parçacı" siyaset mantığıyla hareket edildiğinden, hiç bir zaman sömürgecilerle girilen ilişkiler sorgulanmadı. Tartışmalar bile engellendi. Suriye'nin, günü geldi mi kendi ulusal çıkarları gereği "Kürt hareketini" satacağını, ilişkilerdeki vehameti ve kaygan, hiçbir zaman güvenilme-yen zemini görenler ısrarla tehlikeye işaret ettiler. Ama güç meselesinden dolayı doğrular etkili olmadı, dolayısıyla sonuç değişmedi.

Türk devleti, Suriye ile olan problemlerinde sanıldığı gibi tek taraflı olarak kazançlı çık-

mamıştır. Her iki taraf da almaları gerekenleri karşılıklı olarak almışlardır. Bilindiği gibi, devletlerarası kompromilerde karşılıklı çıkarlar gereği anlaşmalar olur. Mısır arabuluculuğuyla Şam ve Ankara rejimleri, Kürt halkına ve onun ulusal kurtuluş hareketinin kaderine ilişkin, gerici çıkarları gereği, karşılıklı tavizler vererek anlaşmaya vardılar.

Buna göre; Suriye'nin PKK'ye verdiği lojistik desteğe karşılık, Türkiye "su sorunu"nda, sınır güvenliği mesesinde ve İsrail'le yapılan askeri anlaşmaların Suriye'yi tehdit etmeyeceği güvenceleri tavizini vermiştir. Hatay ve güney Kürdistan sorununda karşılıklı olarak nelerin alınıp-verildiği ise malum değildir.

Suriye'den Rusya'ya, İtalya'dan Yunanistan'a kadar uzanan A. Öcalan'ın yer değiştirme hareketleri oldukça ilginç soruları gündeme getirmektedir. Herkesin kafasında varolan sorudur; A. Öcalan, Suriye'den çıkarılırken neden en güvenli yer olan PKK kurmayının ve gerillasının yoğun olarak bulunduğu alanlara gitmemiştir? Suriye mi buna engel olmuştur? En son Kenya'nın başkenti Nairobi'de ne arıyordu?

Sonuç itibarıyla, Türk devletinin kendi bağlaşıklarıyla geliştirdiği komploya karşı ne yazık ki tedbir alınmamıştır ve A. Öcalan düşman gücün eline geçmiştir. Bundan büyük derslerin çıkarılması gerekir. Ama ne var ki, hatalar sadece başkalarına yüklenemez; özellikle Avrupa devletlerinin siyasi konumu iyi değerlendirilmemiştir, analizlerde hatalı davranılmıştır. Avrupa devletleri iki sebepten dolayı A. Öcalan'a siyasi statü vermemiştir.

Birincisi ve asıl önemlisi; Avrupa, Türkiye'yi eleştirmektedir ama, henüz mevcut çıkarları gereği onu gözden çıkarmamıştır. ABD'nin, Türkiye'nin arkasında bulunuşu ve

Balkanlarda, Kafkaslarda ve bilhassa Ortadoğu'da Türkiye'ye yüklenen misyonlardan dolayı PKK liderine hayati tehlikeye rağmen siyasi statü verilmemiştir. Bu aynı zamanda, ulusal kurtuluş hareketine meşruiyet verilmemesidir. Yani Avrupa "Kürt Hareketine" destek sunacak durumda ve konumda değildir. Bunun görülmesi gerekirdi.

İkincisi; dünden bugüne Avrupa'da birçok hatalar yapıldı. İç ilişkilerdeki anlaşmazlıkların çözümü için kullanılan şiddet metodu, ulusalcı güçleri zor durumda bırakmıştır. Uzun vadeli hesaplar yapılmadığından daha ihtiyatlı davranılmamıştır. Dolayısıyla, Avrupa devletleri bu durumu da ulusal kurtuluş hareketine karşı kullanmaya devam etmektedirler. Bu iki sebepten dolayı Avrupa devletleri A. Öcalan'a siyasi statü vermek istememişlerdir. "Roma Süreci"nde bu belli olmuştu, buna rağmen neden Kürdistan'a ulaşılmadığı ise bilinmemektedir.

A. Öcalan'ın korsanca kaçırılıp tutuklanması'nın ardından, siyasi tespitlerden silahlı kurtuluş hareketinin stratejisine, lojistik destek adına Kürdistan'ı çevreleyen devletlerle olan ilişkilerden önderlik etme biçimine, ulusalcı güçlerin kendi aralarındaki karşıtlık ve düşmanlıktan ulusal birlik

sorununa kadar bir dizi temel meselede yeniden sorgulamaların ve yaklaşımların ortaya konulması gerekir. Bugünkü yanıltıcı atmosfer ortamında hemen her şey sorgulanamaz, yerli yerine oturtulamaz.

Ancak, gerekli uygun zeminler yaratılarak ulusal handikaplardan radikal bir kopuş şarttır. "Yeniden yapılanma" ve ulusal kurtuluş hareketinin bugüne kadar var olan zorluklarını, tikanıklıklarını da düşünmek zorundadırlar. Aksi takdirde, yaratmaya mecbur olunan ulusal birliğin, bugüne kadar neden yaratılamadığı sorusuna cevap verilemez.

Avrupa, Türkiye'yi eleştirmektedir ama, henüz mevcut çıkarları gereği onu gözden çıkarmamıştır. ABD'nin, Türkiye'nin arkasında bulunuşu ve Balkanlarda, Kafkaslarda ve bilhassa Ortadoğu'da Türkiye'ye yüklenen misyonlardan dolayı PKK liderine hayati tehlikeye rağmen siyasi statü verilmemiştir. Bu aynı zamanda, ulusal kurtuluş hareketine meşruiyet verilmemesidir. Yani Avrupa "Kürt Hareketine" destek sunacak durumda ve konumda değildir. Bunun görülmesi gerekirdi.

Merkezi Otoriteye Tapıcılık mı Yoksa Bağımsızlık mı?

H. Hüseyin YILDIRIM

Her ulusun en temel hakkı kendi ülkesinde egemenliğine sahip olma, yani ayrı devlet kurma, ülkesinde bağımsız ve özgür yaşama hakkıdır.

Bu vazgeçilmez hak olarak insanlık tarafından tescil edilmiştir. Bu hak tartışılmaz, vazgeçilemez bir hak olarak tüm ulusların belleğinde yer edinmiştir. Her ulusun bu en temel hakkı, aynı zamanda Kürt ulusunun da en temel hakkıdır. Bu hak bugün yabancı güçler tarafından gaspedilmiş olsa da bu böyledir. Zaten Kürtlerin tarih boyunca ölümüne savaşmaları gaspedilmiş bu en temel hakkına kavuşma istemidir. Bu anlaşılır bir olaydır, fakat anlaşılmayan bir şey var ki Kürt ulusu adına hareket ettiklerini ilen eden parti ve örgütlerin bu en temel hakkı ifade etmekten kendilerini alıkoymalarıdır.

Kürt ulusunun en temel hakkının Kürdistan'ı sömürgeleştiren ülke sınırları içinde federasyon, otonomi ve hatta insan hakları derecesine indirgeyen söz konusu güçlerin çıkış noktası, tıpkı sömürgeciler gibi Kürtlerin devletleşmeyeceğidir. Sömürgecilik, sömürge insanının kendini yönetemeyeceği, yabancı efendiler tarafından yönetileceği anlayışını sömürge insanına kabul ettirilmesidir. Bu, Kürt ulusuna inançsızlıktır. Kürt ulusuna yapılabilecek en büyük kötülüktür. Kürtler bir nesneyi, bir olayı tanımlarken bildikleri tüm olumlu ve olumsuz sıfatları arka arkaya dizerler. Bu tutum Kürt ulusunun şu anki mevcut durumunu tanımlarken de yapılır. Bunda bir kusur bırakmazlar. Daha da ileri giderek tam bir acındırma felsefesi oluştururlar. Mevcut durumu kabullenmezler. Değiştirmek için her şeylerini ortaya koyarak ölümüne savaşır. Kör, isabetsiz bir savaşın itici gücü olurlar.

Çünkü yıkmak istedikleri, değiştirmek istedikleri şeyin yerine neyin koyulacağını ifade etmekten kaçınırlar. Almak için savaşmazlar. Birilerinin vermeleri için savaşır. Bu birileri de Kürt ulusunu mevcut statükoda tutan dünya egemenleri ve sömürgeci devletler olmaktadır. Bu yaklaşım Kürtlere daima kaybettirmiştir. Tüm Kürt isyanla-

rının yenilmesinin başka nedenlerinin yanı sıra, esas nedeni budur. Kendi özgücüne güvensizlik, merkezi otoriteye tapıcılık, Kürdistan'ın her parçasındaki isyan askeri olarak zaferle sonuçlanmıştır. Fakat siyasi statüsünün belirlenmesi sömürgeci devletlerin inisiyatifine bırakılmıştır. Sömürgeci devletlerin kendilerini toparlamasıyla isyanlar bastırılmıştır. Her isyanın akibeti, bir önceki isyanın tekrarı olmuştur. Ve Kürtler bundan ders çıkarmamışlardır.

Tarihin derinliklerine inmeye gerek yok. 1975 Barzani Hareketi, 1979 Doğu Kürdistan hareketinin yenilgisinin nedenleri, hiç şüphesiz kendi özgücüne olan güvensizlik, merkezi otoriteye olan tapıcılıktır. Yine 1991 Güney Kürdistan ayaklanması sonrası yakalanın çok elverişli ortama rağmen "otonomi mi", "federe devlet mi" tartışmalar KDP ve YNK'nin ayrı ayrı kulvarlarda sömürgeci güçlerle kurdukları ilişkiler sonucu ne yazık ki on sene gibi bir zaman dilimine rağmen Kürtler hâlâ bir parlamentoya bile sahip olamadılar. Birileri çıkıkp iç ve dış koşulları sıralayabilir. Kürtlerin zorluklarını sıralayabilir. Fakat bunların hiç birisi güneyli güçlerin kendi aralarında anlaşarak devletleri ilan

etmeleri önünde aşılmayacak engeller değildir. Tek bir engel varsa, mevcut partilerin Kürt devletleşemez yaklaşımıdır.

Ne yazık ki bu mantık kuzeyde de gelişmeye başlamıştır. Daha evvel bu mantığı TKDP ve PSK savunurken, son zamanlarda PKK de bu kervana katılmaktan kendini alıkoymadı. PKK tarihi incelendiğinde diğer Kürt isyanlarının akibetine uğrama tehlikesi mevcuttur.

PKK'nin son yaklaşımı ve mantığı bu konuda yeterli derecede veriler sunmaktadır. Her Kürt hareketi bu ortak kaderi paylaşmak zorunda mıdır?

Karşımızdaki düşman işini ciddiye almaktadır. Sivil ve resmi tüm kurum ve kuruluşlarıyla, sayısız güç ve olanaklarıyla, yüzyılların yönetim ve savaş deneyimiyle sahnede. Politikasını inkâr ve imha olarak ifadelendirmiş, tek bir asker kalıncaya kadar prensibini temel almıştır. Kürdü tarihten yok etmek için topyekün savaş sürdürmekte ve kendilerini hiçbir kuralla sınırlamamaktadır.

Ulus olarak inkâr ve imha çemberi koşullarını yaşıyoruz. İç ve dış koşulların aleyhimizde işle-

Bağımsızlıkçı sosyalist hareketle Kürt reformist hareketi arasındaki fark ilkeseldir. Birincisi devrimden, ikincisi reformdan yanadır. Birincisi ulusun hakkı olan ilkesinden yola çıkarak bağımsız devletini kurma, bölünmüş ulusu birleştirmenin mücadelesini verirken ikincisi düzen içi bazı düzeltmeler ile kendi sınıfı, parti ve bireysel çıkarlar için ulusun temel hak ve özgürlüklerini masa başında satmayı siyaset bilir.

diği bir süreçten geçiyoruz. Ulus olarak görevlerimiz son derece ağır ve karmaşıktır. Çözülmesi gereken sayısız görevler sırada beklemektedir. Herşeyden önce Kürtler devrim hedeflerini temel hakkı zemininde belirlemelidir. Bu hedef açık ve nettir. Bağımsızlık ve birleşik ülke hedefidir. Kürtler kazanmak, uygar uluslar topluluğu içinde saygın yerlerini almak istiyorlarsa, ölümüne savaşları nihai kurtuluşları için olmalıdır. Kürdistan devrimi hedefinde en ufak bir sapılma hiç şüphesiz Kürtlere eskiden olduğu gibi çok pahalıya malolacaktır. Bugün dünya bize savaşın, ölün ama haklarınızı ifadelendirmeyin demektedir. Peki biz ne yapıyoruz?

Söylenenleri harfiyen yerine getiriyoruz. Ve yaptıklarımızdan dolayı dünya bıyık altında bize gülmektedir. Toparlanmamız, eski argümanlarımızı gözden geçirmemiz lazım. En temel hakkımızı ifadelendirmemiz lazım. Ölümüne savaş bunun için vermek lazım. Görülecektir ki öngörülen hedef maddi bir güce dönüşür ve ülkemiz sömürgecilerden arınır. Ve dünya ancak o zaman bizi kendi gerçek zemininde kabullenir. Dünya için dün “devletsiz halk” bugün “terörist halkız.” Dünya bizi böyle tanıyor. Ve dünya bizi sorguluyor. Bize diyorlar ki; “Siz niye teröristlik yapıyorsunuz?” “Dünya düzenini bozuyorsunuz.” “Siz niye Ortadoğu’daki statükoyu sarsıyorsunuz?” “Siz niye koyduğumuz sınırları tartışıyorsunuz, siz ne istiyorsunuz?” vb. gibi kendi çıkarlarına endekli sorularıyla soru bombardımanına tutuluyoruz.

Abdullah Öcalan’ın Roma’ya gelişi ve sonuç olarak Kenya’dan kaçırılarak Türkiye’ye getirilmesi sonrası Kürtlerin tepkilerini şu veya bu temelde göstermeleri söz konusu soruları yeniden güncelleştirdi. Gerek basında ve televizyonlarda yapılan programlarda ifade edilen belli başlı sorular buydu. Ve Kürtler verdikleri cevaplarla bir kez daha sınıfta kaldılar.

Alman televizyonlarını izlediğim kadarıyla Kürtler adına konuşanlar tümü yine o bilinen acıdırma edebiyatı ve herkesi kendilerine gülderten acizlikler, hiçbir Kürdün ağzından “Ne istiyorsunuz?” sorusunu “Biz bağımsız ülke istiyoruz” cümlesi çıkmadı. Sanki hepsi ağızbirliği etmişcesine “vallahı billahi biz Türkiye’den ayrılmak istemiyoruz”, beceriksizlik ve acizliğini yaşadılar.

Kürtlerin demesi gerekeni, Kürtler değil İsraili bir gazeteci dile geirdi. “Kürtler devletleşmeli ve bunun için savaşmalı, Kürtlerin önünde başka bir seçenek de yok” diyen İsraili gazeteci dünyaya

seslenerek arkasından ekledi. “Sizler Türkiye’de Kürt olsaydınız ne yapardınız?” Kürtler bu yokoluşun karşısında utanmalıdırlar. Eğer daha hâlâ utanma perdeleri varsa, İsraili gazetecinin yaklaşımı her Kürdün üzerinde kafa yorması gereken canalcı bir yaklaşımdır. Bu yaklaşımın dışında tutulacak her yol Kürt halkının kurtuluşunun değil, daha fazla sefalete, daha fazla kırılmasına yol açacaktır. Tercih Kürdündür.

Mücadele uzun süreli seçeneklerle dolu devrimci bir dönemi kapsayacaktır. Devrimi bağımsızlık, birleşik ülke ve demokratik halk iktidarı ilkesinden ele alan bağımsızlıkçı sosyalist hareketi bu amaçla sürdürdüğü mücadelenin kesin zaferle sonuçlanacağı umudunu daima sıcak tutuyor. Çünkü tüm tarihsel veriler ülkemiz halkına bu zaferi müjdeliyor. Şu an bu hedefin çok uzağında olsa da buna varmak için sayısız zorlukları da olsa ve bu zorluklar tahmin edilenlerin çok ötesinde olsa da öngörülen hedefe varılacaktır.

Bugün döneme emperyalistler, sömürgeciler, milli hainler ve Kürt reformizmi damgasını vurmaktadır. Emekçi sınıflara gelince daha halka son sözünü söylemek durumundan çok uzaktadırlar.. Şüphesiz tarihsel gelişme emekçi sınıflardan yanadır. Çünkü onlar sınıflararası çatışmaların uzun tarihsel mücadelesine sahne olacak son kavganın öncüleridirler. Uzun tarihsel mücadelede zorbaların birer birer elenmesiyle finali oynayan olacaklar. Çünkü onlar, bu çetin ve uzun mücadelede mevziden mevziye emin adımlarla yürüyen çağın sınıfıdır.

Bağımsızlıkçı-sosyalist hareket, devrim hedefini, ülkenin somut tarihsel koşullarına uygun tesbit etmiştir. Herşeyden önce ülkeyi ve onu sömürgeleştiren devletler arasındaki ilişki rızaya dayanan bir ilişki değildir. I. Dünya Savaşı sonrası, savaşın galipleri mevcut ilişkiyi belirledi. Buna direnen Kürt coğrafyası halkına karşı o günden bugüne kadar sürdürülen kanlı bir savaşla cevap verildi.

Savaş nedeni statükonun ne zaman değiştirileceği süreç meselesidir. Fakat parçalanmış, bölünmüş, sömürgeleştirilmiş ülkenin bu mevcut durumu şüphesiz iradi müdahaleyle bağımsız, birleşik, demokratik ülkeye dönüşecektir.

Bu hedefe karşı savaşanlar emperyalistler, sömürgeciler, mili ihanetçiler, sosyal şovenler, Kürt feodal burjuva, küçük burjuva vb. Kürt reformist hareketleridirler. Bağımsızlıkçı sosyalist hareketin tüm bu gerici güçlerle olan mücadelesinde bu cephenin ileri sürdükleri iddianın temeli iddialarının

gerçekleşmeyeceğidir.

Bazıları ülkemin orta yerine sınırlar çizmiş, asker dikmiş, yasak bölgeler ilan etmiş. Bu durumun sürgit savaşı onların vatan görevi olmuş. Çıkarları gereğidir. Bunların yanbaşındaki İşbirlikçi Kürdün de ondan geri kalır yanı yoktur. Bu zevatın söyledikleri, yazdıklarının lafına bakmayın. Özüne bakıldığında görünen odur ki, sömürgeci devletle siyasal bağımlılık savunucusudur. Ülke mizmin orta yerinde çizilen. birilerinin "Misak-ı milli" dedikleri utanç duvarlarını kâbe biliyorlar. Sınır taşlarına secde ediyorlar. Sömürgeci devletle siyasal bağımlılıkta direnen bu kötü şöhretli zevatın Kürt- Kürdistan edebiyatı dışında savunduklarını özü sömürgeci devlete tapıcılık, Kürdistan halkına karşı inançsızlıktır.

Bağımsızlıkçı sosyalist hareketle Kürt reformist hareketi arasındaki fark ilkeseldir. Birincisi devrimden, ikincisi reformdan yanadır. Birincisi ulusun hakkı olan ilkesinden yola çıkarak bağımsız devletini kurma, bölünmüş ulusu birleştirmenin mücadelesini verirken ikincisi düzen içi bazı düzeltmeler ile kendi sınıfı, parti ve bireysel çıkarlar için ulusun temel hak ve özgürlüklerini masa başında satmayı siyaset bilir.

Kürt reformistleri, işi o kadar ileri götürdüler ki, Ülke devrimi hedefiyle dalga geçecek kadar seviyesizleştiler. Sömürgeci devletle öngördükleri siyasal bağımlılıklarına bir haklılık kazandırmak için ülke devrimi hedefine saldırmayı siyaset edindiler. Sömürgeci ulusun (Toprak Beylerinin ve burjuvazinin zorbalığı ve ayrıcalıklarıyla çizilmiş olan devlet sınırlarını) değiştirme fikrini "Ütopyacı" bir fikir olarak ilan etme gayretkeşliğine düştüler.

Kürt reformistleri, sömürgeci ülke başkentlerini kâbe biliyorlar. Sorunu devlet sınırları içinde sömürgeci parlamentoda ortaklaşa çözme anlayışındadırlar. Mevcut yaklaşım ve pratikleriyle Kürt ulusunun siyasal ayrılma, yani kendi devletini kurma hakkına en aşağı sömürgeci güçler kadar karşıdırlar. Devlet ayrıcalığını ezen ulusla sınırlandıran bu çevreler sömürgeci oevletin kapıkulu ve bekçiliğine çok rezilce soyunuyorlar.

Kürt reformizminin mimarları hiçbir zaman Kürt coğrafyası halkına inanç getirmediler. Daima emperyalistlerden, sömürgecilerden medet umdular. Onlara rezilcesine, dalkavukcasına yalvardılar. Tepkilerini çekmemek için "İranlaşma", "Iraklaşma", "Suriyelileşme", "Türkiyelileşme" projelerini ürettiler. "Etle tırnak gibiyiz" diyerek hiçbir zaman ayrılmayı düşünmediler. "İstesek de ayrılmayız" gibi yaklaşımlarla, binbir bağla sömürgeci devlete bağımlılıklarını ilan ettiler.

Uluslararası demokrasi tarihi boyunca gerçekleşmemiş ve gerçekleştirilmesi de imkânsız olan "çözüm biçimlerini" devletleşmenin karşısına koydular. Bu konuda bir karşıklık yok fakat açık olmayan bir nokta var. Bu da bu işin mimarlarının bir kısmının maskesinin düştüğü, bir kısmının henüz düşmediğidir. Ama zaman herşeyi açığa çıkaracak kadar sabırlıdır. Fakat Kürtlerin bekleme lüksleri yoktur.

Sonuç olarak Kürtler bağımsız, birleşik ülke ve demokratik halk iktidarı hedefinde direnmelidir. Buna varmak için ulus olarak mücadelenin tüm kurum, araç, yol ve yöntemlerini oluşturmali ve uygulamalıdır.

Seçimler ve Sorunlar

Hıdır ARDIÇ

1 995 seçimleri Türkiye’de parçalı bir yönetim ortaya ıkaradı. Beklenen istikrarlı yönetimler kurulamadı. Bunu partilerin basiretsizliğine yorumlayanlar olsa da, aslında birkaç nedeni vardı. İlki: Toplumsal yaşamdaki dağılmaydı. seksenler Türkiyesi yeni bir sürece girerken başka şeylerin yanı sıra önce siyasal yapı ve ardından toplumsal yapı dağıldı. Daha çok geleneksel sosyal kurumları dayanak olarak kullanan siyasal oluşumlar ayakta kalmayı başarabildiler.

12 Eylül cuntası bütün sivil kurumları yasaklar-ken düzen partilerini de kapattı. AP, CHP, MSP, MHP ve diğerkileri kapatıldı. Bu partilerin liderleri ve yönetici kadrolarına siyasal yasaklar getirildi. 1983’te yeniden seçimler yapılırken eskinin devamı olan ve eski liderlerin kontrolünde yeni partiler kuruldu. Bu arada askerin desteklediğı Turgut Sunalp’in başkanlığında başka bir parti ile Turgut zal’ın ynettiğı ve tüm eğılimleri birleştirdiğini düşündüğü ANAP kuruldu. İki Turgut’tan asker olanı kaybetti ve siyaset sahnesinden çekildi. Ezici bir çoğunlukla 1982 Anayasasını referandumdan geçiren askerler kendi partilerinin kazanacağından emindiler. Halk onlar gibi düşünmedi ve baskı altında onaylattıkları hiç bir muhalif çalışmaya izin vermeksizin anayasa oylamasının raundunu da aldılar

zal seçimden kazançlı ıktı, Türkiye’nin son on yılına damgasını vurdu. 1991’e geldiğinde Türkiye’de çok şey değışmişti. Türkiyeyi en iyi kendilerinin yneteceğinden emin olan, sivil siyasetçileri aşağılayan askerler silahların gölgesinde herkese emir verirken sivil bir yarışmada hezimete uğradılar. Devletin sağıladığı olanaklarla halka hükmetmek kolaydır. Ancak halka kendini sevdirmek, bir seçenek olmayı başarmak, başkalarıyla eşit koşullarda yarışmak çok zordur. Siyaseti ve siyasetçiyi yıllardır küçümseyen bu zevat Türk siyasal yaşamının yerleşmesini ve sorunların siyasal kulvarlarda çözümünü engellediler. Siyasal tıkanmanın birinci dereceden sorumlusu oldular

Toplumsal yapıda da önemli bir değışim yaşandı. Eski ilişkilerin yerini yenileri aldı. Ticari kapitalizmin gelişmesi pek çok ara sınıfı iflasa sürüklerken eski itibarlarını kaybeden sınıflar kendilerini himaye edecek yeni kurumlara akın ettiler.

Çoğunlukla bunlar dini kurumlar oldu. MSP’nin devamı olan RP bu değışimden en çok yararlanan parti oldu. Cunta döneminde askerlerin Solu ve Kürt hareketini bastırmak için dini motifleri kullanması da etkili olmuştur. Tarikatlar hızla yayıldı. Bu dinci partiler için büyük bir oy potansiyelini teşkil ediyordu.

Türkiye bir geçiş sürecini yaşıyor. Taşlar henüz yerli yerine oturmuş değıl. En sol’undan en sağına kadar Türk siyaset sınıfı Türkiye’nin bu sürecine teşhiş

koymak, kalıcı ve programatik düzeyde çözüm üretmek yerine palyatif tedbirler önermekle yetiniyorlar. Bu nedenle Türkiye daha uzun yıllar kendi sorunlarıyla boğuşmak zorundadır.

Son seçimler Türk siyasal yaşamının en snk geçen seçimleri olacağı benziyor. Halk tamamen ilgisiz. Siyasetçiler sorunlara getirdikleri çözüm önerilerini tartışmak yerine bağırtılarla yetiniyorlar. Herhalde en revaçta slogan ‘Türkiye seninle gurur duyuyor’ sloganıdır.

Karizmatik kişilerle yürütülen siyaset dönemi de bitmek üzere. Demirel Cumhubaşkanı seçilerek siyasal yaşamının sonlarına yaklaştı. Ecevit sisteme karşı son görevlerini yerine getirebilmenin telaşında. Trkeşi lm ayırdı. Erbakan bir hevesle geldiğı Başbakanlıkta kendini beğendirmek için çırpınırken askerlerin direktifiyle siyasetin dışına itildi. Böylece Türk siyaseti son otuz yılını ynlendirenlerden arındı. Eski tarz siyasette bunlarla birlikte tarih sahnesinde silinmek üzere. ‘Yeniler’ gerçekte yeni değıller ve Türkiye sorunlarından çok uzaktırlar. Türkiye bu liderlerle ite ve dışta yine büyük sorunlar yaşayacaktır.

Türkiye gariplikler ülkesi görünümünde. Seçimlerde dördüncü olan parti tek başına azınlık hkmetiyle ülkeyi yönetebiliyor. Askerler böyle buyuruyor ve onların dediğı oluyor. Bu kesimler parlamentoyu hizaya getirebiliyor. Ve bu ülkenin rejimi de demokrasi olabilir. Sorunların zm yerinin hiçbir zaman siyaset alanı olmadığı bu ülkede demokrasi dışında her şey var. İnsan yaşamının hiçe sayıldığı, devletin eteleştiğı bu ülkede demokrasinin ‘D’ si bile yoktur.

Seçimlere katılmak için tüm yasal hazırlıklarını tamamlamış olan partilerden muhalif olanlar, daha doğırusu derin devletin sevgisine mazhar olamayanlara karşı her türlü baskı uygulanmaktadır. Özellikle Kürt sorunu konusunda hassas partiler, başta HADEP olmak üzere faaliyetleri fiilen engellenmektedir. Kürt coğrafiyasında bu partilerin faaliyet yürütmesi bir yana parti yöneticilerinin bulunması bile yasaklanmaktadır. Her an yaşamları tehlike altındadır. Bölge Valileri engellemeleri açıkça ve gururla ifade etmekten kaçınmamaktadır.

Geçmiş seçimlerde Kürt sorunu hakkında raporlar düzenleyen partiler, bu seçimde sorunu dillerine bile almıyorlar. Sessizce geiştirilse de bu seçimin ve bütün siyasal yaşamın ve de rejimin en temel sorunu olmaya devam ediyor. PKK Genel Başkanının tutklanması da sorunu hafifletmiyor. Çünkü PKK ve Onun Başkanı bir sonuçtur. Sorunun kendisi rejimi ve siyasal yaşamı zorlamaya devam ediyor. Bu sadece ite değıl uluslararası arenada da yakıcılığını sürdürüyor. Trkdevletinin yanında yer alan, ABD başta olmak üzere Btılı devletler Kürt sorununun çözümü için seçimler sonunda baskılarını arttıracaklar. İte ve dışta artacak baskılara

ne kadar kayıtsız kalınacak bunu göreceğiz.

Bölgedeki savaşın bitmek üzere olduğu, en azından kontrol altına alınabilecek düzeye indirildiği yetkili ve etkili ağızlarca açıklansa da gülük haberler aksini söylüyor. Her iki taraftan kayıpların devam ettiği bölgeden gelen cenaze görüntüleri savaşın hızlanarak sürdüğünü gösteriyor. Anlaşılan bu savaş bitecek gibi görünmüyor.

Siyasal bir sorun olan Kürt sorununa siyasi bir çözüm getirilmedikçe değişik boyutlarda savaş sürer. Bu daha fazla insan kaybı daha fazla ekonomik kayıp, daha fazla yıkım demektir. Bu yıkıntının altında her zaman bu işin mağdurları kalmayacaktır. Savaşta inat edenler gelecekte yıkıntının ve onbinlerce canın kanına malolan savaşın sanıkları olarak yargılanacaktır.

Bu seçimler ilgi çekmese de önemlidir. Türkiye'de demokrasi güçlerinin alacağı oylar barajı aşmaya yetmese de büyük baskı unsuru olarak rejimi zorlayacaktır.

Kürt oyları daha bir önemlidir. HADEP'in konumu bu bakımdan daha etkili olacaktır. HADEP'in düşünsel plandaki yapısı değil fiili duruşu ve rejim tarafından anlaşılış biçimi dikkat çekecektir. Alacağı oylar Kürt sorununun çözümü üzerinde birinci derecede rol oynayacaktır. Özellikle bölgede yerel yönetimleri kazanması durumunda sorunu savaştan siyasal boyuta taşıyacaktır.

Türk demokratik partileri demokrasi programlarını oylamaya sunar tarzda seçimlere katılmalıdır. Çünkü Türkiye'nin en önemli sorunu demokrasi, hak ve özgürlükler sorunudur. Bu güne kadar yürüttükleri çalışmalarda Kürt sorununa karşı yeterli önemi vermediler. Fincancı katırların ürkütmeyi ve rejimin baskılarına göğüs germeyi göze almalılar. Demokrasi başka türlü bu memlekete gelmez.

Seçim sonuçları yukarıda belirttiğimiz anlamda önem kazanıyor. Ülkemiz sosyalistleri oylarını bu tespitler ışığında kullanacaklardır. OYLAR HADEP'e.....

Birlik Süreci ve Sonuçları

Kalmem MUŞI

Genel insanlık tarihinin sosyal, ekonomik, siyasal ve felsefi kesitlerinde hiçbir değer ve argüman, birlik olgusunun taşıdığı ağırlığı taşımamış; bıraktığı izi bırakmamıştır. Öyle ki, bu tılsımlı-sihirli olgu, genel yaşamda başgösteren ve başgösterecek olan bütün bunalım ve açmazların, adeta panzehiri ve gidericisi olarak kutsanmıştır. Haklı olarak, "Birlikten kuvvet doğar", "Birlik dirliktir" gibi özdeyişler, sözkonusu olgunun süzülmuş, billurlaşmış formülasyonlarıdır.

Bölünme, parçalanma ve dağılmanın en küçük hücrelerine kadar işlediği Kürt coğrafyası yaşayanlarının, ulusal-toplumsal kurtuluş mücadelelerinde, birlik olgusunun taşıdığı önem başka halklara göre iki kat daha fazladır dersek abartmış olmayız. Dörde bölünmüş bir ülke-ulus gerçekliği, uluslararası sömürge olması, kapitalist-emperyalist çıkarlarının çarpışık, örtüştüğü bir coğrafyada yer alıyor olması, yukarıda yapılan vurguyu haklı kılmaktadır.

19. yy'ın ilk çeyreğinden günümüze kadar sürdürülen ulusal özgürlük mücadelesinin başarıya ulaşmamasında, düşmanlarına karşı kendi iç birliğini sağlayamamasının büyük rolü vardır. Bu bir zaaftır. Öyle bir zaaf ki, sömürgeci statünün sürüyor olmasında bu zaafın payı oldukça fazladır.

Sömürgeciler ve emperyalistler halkın aşiretsel, mezhepsel ve parçasal özgünlüklerini kullanarak ve körükleyerek, nifak tohumları ekmiş; ulusal birliğin-beraberliğin gerçekleşmesini engellemeyi başarmışlardır.

O halde, KUKM'de bu kadar önemli bir işleve sahip olan birlik fikri, nasıl, hangi alanlarda ve şekillerde yaşam bulacaktır? Ülkemizde birliğin gerçekleşeceği ilki temel platformdan söz etmek mümkündür. İlki; anti sömürgeci, anti-emperyalist olma kriterini esas alan, halkımızın kendi devletini kurma asgari hedefine yönelik mücadele içerisinde olan yapıların yer alacağı, "Ulusal Kurtuluş Cephesi"dir. Diğerleşse; ideolojik, politik ve örgütsel bağlamda birbirlerine yakın ve benzer yapıların "aynılar aynı bayrak altında toplanmalı" şeklinde ifade edilen "programsal birlik"lerdir. Ayrıca legal alanda cephenin türevi ve yansıması olarak oluştuğunda daha direngen ve işlevli olalcak olan "blok" parti ve örgütlenmelerle; tali, alt düzey, yerel ve kısmi güç birlikleri de birlik anlayışının özgün şekli

olarak algılanmalıdır. Üzerinde duracağımız şekil esas olarak "programsal birlik" olacaktır.

Dolayısıyla, gerçekleşmiş olması açısından PYSK, partisel birlik anlayışına bariz örnek olarak gösterilebilir. Onun için PYSK süreci ana hatlarıyla metnin esas konusu olacaktır. Kaldı ki bundan sonraki birlik politikalarının isabetli oluşturulmasından ve doğru sonuçlanmasında, bu sürecin çok iyi bir şekilde değerlendirilip, bilince çıkarılması gerekir.

Peki ne oldu da, özellikle '90'lı yılların başlarında birlik fikri bu kadar yoğun bir şekilde tartışılıp gündeme oturdu? Bunun ideolojik, siyasal, örgütsel ve psikolojik nedenleri vardır.

Herşeyden önce, birliği haklı, zorunlu, gerçekçi kılan ve günümüzde de geçerliliğini koruyan; muhtemelen gelecekte de geçerli olacak gerekçeleri açık bir şekilde ortaya koymak gerekir. Bu yapılırken, gerçeklerin iki kategoride değerlendirilmesinin daha isabetli olacağı bilinmelidir. Birincisi: mücadeleyi geliştiren ve önünü açan düşüncelerle hareket etmenin sonucudur. İkincisi ise; popülist ve günü kurtarmaya yönelik yanılsama ve nedensizliklerin yön verdiği anlayıştır.

Esas olarak birlik esprisinin merkezinde, KUKM'ni daha güçlü, donanımlı ve nitelikli bir araçla başarıya ve zafere taşıma düşüncesi ve ihtiyacının yattığında söyleyebiliriz. Çünkü, zayıf ve donanımsız organizasyonlar, devrimlerde üzerine düşeni yapamazlar. Bunun için ve bundan dolayı, güçlü ve sözü dinlenir bir yapı olmak için, birleşmek gerektiği herkes tarafından genel kabul görür. Çünkü, devrimimizin nesnel koşullarıyla öznel koşulları arasındaki uçurumun, ancak nitelikli bir leninist partiyle kapatılacağı bilinmektedir. Böyle bir parti, burjuva-küçük burjuva akımların halkımıza ve devrimimize verdiği-vereceği zararları ortadan kaldırmanın garantisidir.

Ulusal ve toplumsal devrimin diyalektiği ve sosyalizmle taçlanması, ancak donanımlı birleşik bir sosyalist partiyle yaşam bulacağı beklenir. Kadroların birliğinin programsal birliği, birleşik partinin ulusal birliği kolaylaştıracağı genel kabul görür. Buradan da güç ve olanakların merkezileşmesinin devrimci bir odak yaratmayı kolaylaştıracağını söyleyebiliriz. Bundan da öte, bilgili, deneyimli, dinamik, sosyalist kadro ve kesimlerin anti-sosyalist kanallara akışını engelleyip, sosyalist mecrada toplanmalarını sağlamanın, birliğin bir başka önemli nedeni olduğunu söyleyebiliriz.

Şimdi de birlik fikrinin yaşam bulmasında

rol oynayan, ancak hiç dile getirilmeyen, saklı, sahiplenilmeyen nedenlerden söz edebiliriz.

Bilindiği gibi, '80'li yılların sonunda modern revizyonist iktidarların sosyalist maskelelerini çıkararak, esas kapitalist yüzleriyle ortaya çıkmaları ve yenilgiye uğramaları, "çatışmacı siyaset" geleneğine sahip ülkemiz devrimci hareketlerinin karşılıklı yumuşayıp, yaklaşmasına vesile oldu. Kuşkusuz bu iyi bir gelişmeydi. Ancak, bu sonuç tek tek yapıların, devrimimiz ve sorunlarına ilişkin perspektiflerinde bariz ve önemli olan ayrılıkların görmezlikten gelinmesine ve silikleşmesine neden oldu. 12 eylül sömürgeci faşist saldırısının neden olduğu yenilgi, burjuva ideolojik kuşatma, revizyonist dağılma, yenilgi ve çöküş, sosyalizmin itibarının düşmesi ve sarsılması, ulusal kurtuluş hareketlerinin ve proleter devrimci kalkışmaların inişe geçtiği bir zaman diliminden geçiliyordu. Bu durum demoralizasyon, inançsızlık ve yanlış yönelimlere girmeye neden oldu. Genellikle toparlanma ve birlik dönemleriyle solun ideolojik savrulması nedense (!) hep aynı zamana rastlar. Böyle zamanlarda en önce sosyalizmin değerlerine ve ideolojisine saldırı ve kara çalma eğilimi giderek teorik kayıtsızlığa-zayıflığa dönüşür.

Bu süreç, M-L'den uzaklaşmaya, oradan da yönsüzlüğe ve yanlışlara evrilir. Görüş ve düşüncelerdeki sağa kayış ve savrulmanın, doğal olarak kendisiyle örtüşen bir araç (parti) yaratma çabalarıyla da atbaşı gitmesi olağandır. Böylece mücadelenin külfetinden kurtulmak için bağımsız, birleşik ülke ve sosyalizm ilkesini sulandıran; risksiz, meşakkatsiz, ilkesiz ve gevşek bir organizasyon amaçlanır. Tıkanıklık ve açmazların yarattığı psiko-politik handikapların birlik, legal parti vb. gibi adımlarla ortadan kalkacağı yanlışlaması, sihirli bir formül olarak lanse edilir. Bağlı olarak, "yanlış başımıza denedik olmadı. Birleşerek büyürüz, kitleselleşiriz ve başarırız" şeklindeki yanlışın etkisinde kalmıştır. Platformların ağırlıklı olarak yurtdışı menşeli ve politik sürgün olan kadrolar tarafından yürütülüyor olması; özgücüne güvenmeme ruhhalinin, birliğin oluşmasında belirleyici bir işleve sahip olduğunu göstermektedir. Keza birliği ören yönetici kadroların, başarısızlıklarının ve hatalarının üstün örtme, hesabını

vermeme gibi özel çabalarının birliğin oluşmasında pay sahibi olduğu söylenebilir. En önemlisi de bütün başarısızlıkların, yanlışların, olumsuzlukların birlik gibi "ulvi" bir adımla kanıksanacağı ve yok sayılacağı hesap edilmiştir.

Yukarıda belirtilen nedenleri barındıran; ulusal ve uluslararası siyasal durumun neden olup, teşvik ettiği birlik çabaları 1992'de kongrelerini toplayan birçok hareketin gündemine girdi ve resmiyet kazandı. En başta işçi-emekçi sınıfların temsilcisi KAWA "Savaş ve Parti İnşa Kongresi"nde "Kongre dışımızda sosyalist güçlerin varlığını kabul eder" şeklinde bir eğilimi bilince çıkarmıştı. Aynı dönemde birçok yapı, KAWA'nın tavrına benzeyen tesbitlerde bulundular. Akabinde görüşmeler platformlara dönüştü. Nihayetinde 1996'da yapılan bir kongreyle KAWA, KUK, TS, TSK ve YEKBUN birleşerek PYSK (Partiya Yekîtiya Sosyalîst a Kurdîstan)'ı kurdular.

Herşeyden önce KAWA "Kongre dışımızda sosyalist güçlerin varlığını kabul eder" eğiliminin yankı bulduğu ve her biri PYSK'nin bileşenleri olacak olan yapıların, küçük burjuva milliyetçi akımlar olduğunu gözardı etti. Bu yanlış zincirlemesine yeni yanlışların yapılmasına kaynaklık etti. Kısacası; Bu tesbitin -ara akımları sosyalist görme- yanlışlığı; PYSK süreci ve bu sürecin sonuçlandırılmasıyla bariz bir şekilde kanıtlanmıştır.

Herşeyden önce birlik olgusunun, güncel ve siyasal bir önem arzettiği doğrudur. Ancak niçin, kiminle, nasıl? sorularına doğru cevapların verildiği söylenemez. Öncelikle birliğin ve birlik çalışmaları yeterince ve doğru bir tarzda planlanmadığını, kurgulanmadığını söyleyebiliriz. Birleşik partinin projelerinin sistematigi ancak olacak olan "Program taslağı" bir kesimin diğerlerine dayattığı eklektik "entegre" teorik üretimin ürünüydü. Taslağı ilişkin tartışmalarda izlenecek yöntem, tartışmaların niteliği ve araçları adeta saptanmamıştı. Dolayısıyla herşey doğal akışına ve kendiliğindenciliğe bırakıldı. Esas konularda ve ilkelerde düşünce birliğinin sağlanması; farklılıkların giderilmesi için "yoldaşca" ideolojik mücadelenin araçları sunulmadı. Ortak çalışmalar sergileyerek kadroların çalışması birbirlerini anlaması ve tanınması, grupsal alışkanlıklarından arınarak deyim yerindeyse "birbirlerine benzemesi" sağlan-

madı. Kısacası ortak bir düşünce, tarz veya "irade ve eylem birliği"ne varacak çalışmalar sergilenmedi.

İyi planlanmış, leninist parti öğretisi ışığında gerçekleşen birliklerde homojen, yekpare, kenetlenmiş "en fedakar ve en bilinçli" unsurlardan oluşmuş bir partinin çıkması doğaldır. Oysa, PYSK'nin oluşmasına yön veren ve rehberlik eden şey devrimci öğreti değil; adeta matematiksel toplamayı hedefleyen, nitel birlikten ziyade, nicel eklenmeyi amaçlayan, garip bir yan yana gelmeydi. Yani temelsiz, şekilsiz ve ilkesiz.... Birlik olsun diye ideolojik, politik, örgütsel ve pratik (eylemsel) ilkeler ayaklar altına alındı. Oysa ilkeler ve sınıf çıkarları baz alınmadan yürütülen politikalar -birlik politikaları da dahil- faydadan çok zarar ve tahribatlara yol açar. Hep-sinden öteye, birliğin esas amacının mücadele birliği; doğacak partinin mücadele aracı olması gerektiği görüşü beyinlere empoze edilmedi.

Kaldı ki sosyalistlerin, derin bir teorik, siyasal ve örgütsel bunalım içinde olduğu bir süreçte PYSK kuruldu. Biliyoruz ki zayıf yapılar isabetli, kalıcı ve sağlam birlik faaliyetlerini gerçekleştiremezler. Gerçekleştirenseler dahi birbirlerinin içerisinde eriyip benzeşemezler. Zaten birlik esprisi, esas olarak doğru ve güçlü olan bileşenin zayıfları kendi içinde eritmesi, sindirmesi ve dönüştürmesi değil midir? Ne yazık ki birleşik partinin bileşenlerinden hiç birisi diğerlerini dönüştürecek düzeyde değildi...

PYSK'nin kuruluşunda esas olarak popülizmin, felsefi idealizmin ve eklektizmin belirleyici rol oynadığı söylenebilir. Bu zararlı akım ve yaklaşımların birebir etkilediği ve rol aldığı hiç bir politkanın başarıya ulaştığı söylenebilir. Sırasıyla kendilerine denk düşen "halk dalkavukluğu", kimi olgulara sihirli ve olağanüstü önem ve güç atfetme-yükleme ve ilkesizlik gibi akımlara sahip olduklarını bilince çıkardığımızda referans alınan şeylerle onların vesile olduğu partinin nasıl bir şey olacağını kestirmek fazla zor olmasa gerek. Bir kez daha belirtelim ki, yenilgi ve bunalım dönemlerinin en tipik özelliklerinden birisi de tikanıklıkları aşmak için sihirli formüllerin ve projelerin devreye sokulmasıdır. İşte PYSK bu yaklaşımların yaşam bulduğu en özgün ve tipik örnektir.

O halde, bu kadar olumsuzluğun ve yanlışın içiçe olduğu bir birlik çabasından ,

leninist bir partinin yaşam bulması düşünülemez. Çıksa çıksa "blok" ya da "koalisyon" şeklinde bir parti çıkar. Ki öyle oldu. Herşeyden önce böyle bir partide "irade ve eylem birliği" olmaz. Aralarında derin ideolojik, politik ve örgütsel farklılıklar olan hareketlerden oluşmuş bir parti, yekpare ve homojen olmaz. Olan şey zıtların geçici birliği olur. Bu da içinde her zaman mutlak mücadeleyi barındırır. Nitekim PYSK'nin kuruluşundan sonra katıldığı ilk kitle gösterisinde "Birleşik Kürdistan" sloganına yine kendi kortejinden bir grubun "bu sloganı atamazsınız" demesi doktora tezi olabilecek özgünlüktedir.

PYSK, pratiğiyle-pratiksizliğiyle- varolanla yetinen; birlik ve mücadele diyalektiğine uygun davranmayan; geçmişini tekrarlayıp, geçmişe çakılıp kalarak; varoluş nedenlerine aykırı davranıyordu. Kuruluşundan hemen sonra başlayan, birlik ruhuna ve gerekçelerine aykırı tavırlar sergilenmesine birlik ve hukuk adına sessiz kalındı. Oysa kimi durumlarda hukuken meşru (!) olan şeyler, ideolojik ve siyasal kriterlere ters düştüğünden entelektüel ahlak gereği karşı konulmalıdır. Öyle ki, yanlışların düzeltilmesi ve giderilmesi olası değilse kopuşu ve ayrı düşmeyi göze almaktan kaçınmamak gerekir. Bu tavır ne yazık ki gösterilmedi.

Nedenine gelince: PYSK'nin zamanla gerçekten sosyalist bir partiye dönüşebileceği yanılgısıydı. Diğer bir neden ise: Kopuşun yükleyeceği sorumluluğun ve getireceği ağır yüklerin altından kalkamama endişesiydi. Ayrıca kutsanan bir değere, halel getirmek aforoz ve taşlanmaya neden olur ve yapan "bölücü" yaftası asılır korkusu, radikal adımlar atmaya engellemiştir. Oysa geriye dönüp bakıldığında yukarıda belirtilen tutumların yanlış, eksik ve gereksiz olduğu ortaya çıkmıştır.

Dönüşür, devrimcileşir, M-L bir partiye evrilebilir denilen PYSK bu yönde bir devrim yapmadı. Hiç bir zaman kendi içinde ideolojik, politik, örgütsel birlik olmadı. Olamazdı da... Çünkü birliği oluşturmanın şekli, yöntemi ve amacı devrimci ilke ve prensiplerden uzaktı. Zaten ilkesizlikler üzerine inşa edilen birlikler yıkılmaya mahkumdur. Dolayısıyla bugün PYSK yok. Doğal olan da buydu. Birliğin örülmesinde-gerçekleşmesinde etkin olanlar, fesih kararında da etkili oldular. Fesih kararı doğru, yürekli, aynı zamanda traji-komik bir sonuçtur. Bu sonuç bir yerde yenilgiyi kabul-

lenen; ancak tümünden çürümeyi ve bitişini durdurup; yine bütün olarak yok edilmeyen değerlerin küllerinden, yeni araçlar oluşturmalarının ve dirilişin asıl bir çabasıdır.

Bir kez daha belirtmek gerekir ki, yenilginin ve dağılmanın en büyük nedeni: PYSK'yi oluşturan kadroların kendi aralarında "irade birliği"ne sahip olmamalarıydı. Amaç ve planlar, bunları yaşama geçirecek araç ve yöntemler mutlak farklılıklar vardı. En başta Bağımsız birleşik vatan ve sosyalizm ilkesinin partinin ve sosyalist olmazsa olmaz koşulu olduğu; beyinlerde ve yüreklerde aynı yankıyı bulduğu söylenemez.

Yine sözkonusu amaçlara ulaşmak için hangi şekilde mücadele edileceği muğlaktı. En önemlisi de, amaçlanan hedeflere varmak için nasıl bir araca sahip olunması gerektiği konusunda da netlik yoktu. Açıkcası birlik nicel anlamda insan (kadro) hazinesini güçlendirmişti. Ancak kadrolar arasında ortak bir iradede söz edilemezdi. "İrade ve eylem birliği"nin olmadığı bir partinin M-L olması düşünülemezdi. Olsa olsa böyle bir parti nicel birliğini sağlayıp nitel birliğe evrilmeyen bir "blok" olurdu.

İşte PYSK böyle bir bloktu. Bunun için-ideolojik, siyasal ve örgütsel anarşizm partinin yaşamına egemen hale gelmişti. Bir bütün olarak kuruluşu, projelerinin sistematığı olan programı ve iki yıllık pratiğiyle bir ilkesizlikler abidesiydi.

Siyaset tarihimizde benzeri olmayan ilginç, özgün bir birlik ve siyasal organizasyon denemesiydi. Bu denemenin en önemli kazanımının programsal birliklerin nasıl olması gerektiği konusunda örnek teşkil etmesidir. Bunun dışında PYSK'nin siyasal yaşamımıza ve KUKM'ne artı olarak yazdırdığı tek ama tek bir olumlu katkının söylemek haksızlık olmasa gerek. "Tarihi adım", "Yeni dönem", "iyi niyet", "tolerans" gibi argümanların yapıları şeyin ilkesiz, şekilsiz vb. gibi yönlerini manüple etmeye yönelik çabalar olduğu ortaya çıkmıştır. Aksine birlik izlemesi gereken yolu izlemediği için kadrolararası güven bunalımına neden olmuştur.

Bundan sonra olabilecek yakınlaşma ve birliklerin önünü tıkamıştır. Bunlarla birlikte gelen noktada anlaşılmıştır ki PYSK'nin en önemli yanının tasfiyecilik olduğudur. Yenilgi dönemlerinin belirgin özelliklerinden biri olan

tasfiyecilik; ideolojide oportünizmi, programda küçük burjuva sosyalizmini, örgütmede gevşek ve ilkesiz partiyi amaçlar. Müsahakâr ve sınıf işbirliğini savunan işçi-emekçi sınıfların egemenliğinden yana olmayan tutum, tasfiyeciliğin en belirgin yönlerindendir. Legalizme olduğundan fazla önem ve anlam atfedip, giredek tüm parti yaşımına egemen olunması tasarlanır. Mücadele biçimleri konusunda siyasal zorun belirleyici ve esas olması gerektiği görüşünü sulandırır ve tersyüz eder. Böylece devrimci değerleri ve araçlara dejenere ve tahrip ederek güçten düşmelerini ve yenilgiye uğramalarını sağlar.

PYSK'nin fesih kararı tasfiyeci akımın başariya ulaştığının teyid edilmesi olarak anlaşılabacağı gibi, tahribatlarına "dur" deme çabası olarak da değerlendirilmelidir. Zira köklü bir ideoloji- politik değerler sistemine sahip olan hiç bir gelenek mutlak bir yokoluş yaşamaz

ve siyasal arenadan çekilmez. Bundan da öte böylesi bir geçmişe sahip olan gelenekler yenilginin neden ve sonuçlarını bilince çıkararak daha militan ve mükemmel siyasal organizasyonlar yaratabilirler.

Bu bağlamda '70'li yılların ortalarından bu yana M-L ideolojinin ve politikaların temsilcileri devrimimizin sorunları, ihtiyaçları ve çözüm yollarını belirlemede birikimlerini harekete geçirerek bir "yeni sayfa" açmışlardır.

Bu yeni bir süreç ve oluşumdur. Bu oluşum örgüt-örgütlenme, çalışma ve mücadele biçimleri babında, eskiyi mutlak reddeden, tekrarlamayan, geçmişe çakılıp kalmayan; yenilenmeyi ve atılımı esas alan bir yaklaşım içerisinde olmalıdır. Zaten geçmişin yeniden tekrarı ve versiyonu olabilecek davranışlar sergilemek, bu kez gerçekten bitişe davetiye çıkarmakla eşanlamlıdır. Sempatizanlarla sulandırılmamış, sabırla örülen, deyim yerindeyse bir dönem bilerek "küçük" ve "marjinal" kalmayı içine sindiren bir anlayışla örülecek bir partinin giderek güçlü bir partiye dönüşebilmesi muhtemeldir...

Lenin "çok küçük bir parti kitlelere liderlik etmek için yeterlidir. BELLİ ZAMANLARDA BÜYÜK ÖRGÜTLERE GEREK YOKTUR" (1) derken adeta Kürt komünistlere yol gösteren bir belirlemede bulunuyor. Kısacası devrimci-militan bir parti... Yani Lenin'in "Küçük ama saf proleter" (2) olarak adlandırdığı 1847'de Marks ve Engels'in kurduğu Komünist Liga gi-

bi bir parti...! Çünkü ve herşeyden önce "örgütleyenlerin örgütsüzlüğü"ne son verecek "irade, disiplin ve eylem birliği"nin egemen olduğu bir parti amaçlanmalıdır. Öyle ya ! dünyanın en zor devrimini çok sıradan, gevşek, lakayt, ilkesiz bir partiyle yürütmek olası değildir. Kaldı ki ülkemiz devriminde subjektif koşullar-devrimin araçları- belirleyici konuma yükselmişlerdir.

Bunun için devrimin politik kurmayını Leninist bir tarzda örgütleme işini, kesinlikle ve doğal olarak diğer görevlerin önüne koymak gerekir. Açıkcası, komünistler için "merkezi görev" devrimin aracını örgütlemektir. Yine Lenin "proletaryanın iktidar mücadelesinde örgütten başka hiç bir silahı yoktur" (3) belirlenmesiyle sanki günümüze, özgülüğüme ışık tutuyor.

Bunlardan hareketle ve bir kez daha belirtmek gerekirse, sosyalistler devrimci-militan bir partiye, egemen kılınmış-içselleştirilmiş Marksist Leninist bir ideolojiye ve devrimci siyasal bir perspektife sahip olduklarında devrimimizin kendilerine yükleyeceği görevlerin üstesinden hakkıyla geleceklerdir.

Yeter ki sosyalist ideoloji ve Leninist parti öğretisi rehber ve referans olarak alınsın. Bu şekilde örgütlenmiş ve donanmış bir parti, bundan böyle-en az şimdilik- partisel birlik politikasının merkezine sosyalist hareketle kitle hareketinin beraberliğini; gençliğin, kadının, sosyalist bireylerin ve aydınların birliğini koymalıdır. Diğer taraftan sömürgeci devrimlerin ulusal demokratik devrim aşamasında en işlevli, en fonksiyonel birlik şeklinin ulusal kurtuluş cephesi olduğu genel kabul görür. Devrimimiz için böyle bir mücadele aracının yaratılması son gelişmelerle daha ivedi, daha yakıcı, daha ertelenemez bir hal almıştır.

PKK Genel Başkanı Abdullah ÖCALAN, emperyalist-siyonist-sömürgeci kampın ortak kompası sonucu tutsak edilmiştir. Düşmanlarımız açısından bu bir taktik üstünlük ve hamle olarak değerlendirilmelidir.

Sömürgeci faşist diktatörlük bu durumun sunduğu avantajı arkalayarak çok pervasız ve ölçsüz bir psikolojik savaş ve bunu tamamlayan ve gerilla güçlerini hedefleyen fiili-fiziki saldırı içerisine girmiştir. Bu, "paket"lerle tahkim edilen topyekün bir sömürgeci savaşın boyutlandırılmasıdır.

Buna karşılık Kürt coğrafyası halkı dünyanın dört bucağında, beş kıtasında ve ülkemizin dört parçasında karşı- devrimci hain komplo ve ülkemiz üzerine oynanan kirli oyunları teshir ve protesto eden eylemlilikler içerisine girerek; topyekün sömürgeci savaşta, topyekün devrimci mücadeleyle yanıt vermektedir.

Devrimimizin bu kadar uluslararasılaşması ve halkımızın geniş eksenli eylemleri, karşı-devrim güçlerini bile hayrete düşürmüştür. ABD Dışişleri Bakanı M. Albright "bu kadar yaygın ve organize bir tepki beklemiyordum" diyerek hayretini dışavurmuştur.

Bu eylemliliklerde en önemli husus ülkemizin dört parçasında aynı içerikte protestoların meydana gelmesiydi. Kuzeyde Amed, Van, Mardin güneyde Erbil, Süleymaniye, Ranya, Çemçemal doğuda Mehabad, Senandaj, Urmiye ve Selerteşt gibi kentlerde sömürgeci ve emperyalistler lanetlendi.

Son gelişmeler kritik ve önemli bir süreçten geçildiğinin izlerini taşımaktadır. Ancak direngen ve fedakâr halkımız, bu süreci lehine çevirecek olgunluktadır. Hem de 1992'de doruğa ulaşan "SERHILDAN"lara benzeyen bir yaklaşımla... Yeter ki devrimin araçlarını yaratma ve kurgulamada sorumlu olanlar görevlerini yapsınlar.

DİPNOTLAR

- (1) LENİN, Kitle İçinde Parti Çalışması, (Ser Yayınları) s. 168
- (2) LENİN, Partileşme Süreci, (Yar Yayınları 2. baskı) s.5
- (3) LENİN-STALİN, Örgütlenme Üzerine (İnter Yayınları 3. Baskı) s.149

TC Barışa ve Çözümüne Hazır mı?

Musa ÖZMEN

TC'nin sömürgeci siyasetini anlamak, mirasını devraldığı Osmanlı'nın siyasetini kavramayı öngörür. Bir bütün olarak karakter çizgisiyle birlikte bir değişiklik olsa da siyaset olduğu gibi sürdürülmektedir.

TC Osmanlıdan kalma bir "katma siyaseti"ni izlemektedir. Ortadoğu, Balkanlar ve Kafkasya da genişleme siyasetini gütmektedir. Bölgede istikrarsızlığın kışkırtıcısı konumundadır. Başgösteren her olayda parmağı olduğu bilinmektedir. Bölge devletlerinin iç işlerine karışmayı siyaset edimiştir. Her gelişen olayda taraftır. Gizli ve açıkça ajan ve askeri müdahalelerde bulunmaktadır. TC'nin değişmeyen bu geleneksel niteliğinin ötesinde, her günkü açıklama ve bunlara ulaşma yönündeki yaklaşımı geneleksel Türk bömürgeci siyasetinin damgasını taşımaktadır.

TC'nin dışa yönelik bu yayılmacı siyasetini besleyen ana doku Türk toplumunun iç dinamikleridir. Türkiye'de öyle bir savaş sendromu yaratılmıştır ki, tüm toplum militaristleştirilmiştir. "özel savaş", "özel kuvvet", "özel eğitim" gibi yaklaşımlarla toplum tekleştirilmiştir. Savaş ahlaki topluma empoze edilmiş, toplumu öyle bir konuma dönüştürmüştür ki, ordu polisleşmiş, polis ordulaşmış, sivil kesim hem polisleşmiş, hemde ordulaşmıştır. Deyim yerindeyse Türk toplumu "özel hareketçi" bir topluma dönüştürülmüştür.

TC tarihi darbelerle bütünleşen kanlı bir iç savaş tarihidir. Tüm darbelerin gerekçeleri de "kökü dışarıda idoloji ve öğütlerin kökünü kazımak", amacı da "vatan ve milletin bölünmez bütünlüğü"nü savunmak olmuştur. Bunu diyenlerin kökleri incelenmeye değer bir konudur. Bu konuda her sağduyulu insan şunu görür. Bu mantık sahiplerinin dünya entelijans servislerinin düşürülmüş "oğlanlar" olduğunu görür

ABD tarafından tüm NATO üyesi ülkelerde "devlet çetesi" olarak adlandırılan "kontr-gerila" örgütlülüğü yaratılmıştır. Bu örgütlülüğün yeraltı dünyasının tüm karanlık işlerin de arkasında olduğu bugün artık bir sır değildir. Türkiye'de 27 Eylül 1952 günü "seferberlik Tetkik Kurulu" olarak temeli atılan ve daha sonra "Özel Harp Dairesi" olarak kılık değiştiren bu "devlet çetesi" örgüt, zamanla devleti ele geçirerek TC'yi bir "Kontr - Gerila Cumhuriyeti"ne dönüştürmüştür. ABD patentli, CIA yönlendiriciliğinde oluşturulan bu "devlet çetesi" örgüt, Türkiye de olduğu kadar hiç bir ülkede devlete bu kadar nüfus edememiştir. Kontr - Gerilla 1960'lardan sonra Türkiye de devletleşir. 1980'lerden sonra "Türk-İslam sentezi" ile toplumlaşır. Fazla uzağa gitmeye gerek yok. İrkçi-faşist Türkes'in cenazesine katılım ve ilgi Türk toplumunun resmini "özel hareketçi" bir toplum olduğunu göstermiştir.

TC bir kontr-gerila devlettir. Düzen karşıtı muhalefete karşı "gayri nizami savaş" yöntemlerini uygulayan kontr-gerila hukukunun temel prensiplerine sahiptir. Türkiye'de ordu, polis ve bürokrasiyi koordine eden ve uygulama ilkelerini belirleyen "Özel Harp Dairesi"dir. Bu dairenin tüm elamanları CIA ajanlarıdır. CIA bu unsurlara "Our boys" (Bizim oğlanlar) demektedir. "Oğlan" sözcüğü argoda düşürülmüş kişilik anlamına gelir. CIA tarafından oğlanlaştırılmış, yani düşürülmüş bu unsurlar, "Özel Harp Dairesi" bünyesinde örgütlenir. Bu unsurlarda TC'nin ordu, polis ve bürokrasisini koordine eder. Çalışma ve uygulama ilkelerini belirler. Doğal olarak karşımıza düşürülmüş, yani oğlanlaştırılmış bir devlet yapısı çıkar. Bu temel üzere yapılandırılan bir devletin topluma vereceği ne olabilir? Kan ve gözyaşından başka.

Ordu, polis, MİT, korucu, ülkücü, mafya vs. gibi güçler Türk kontr-gerila cumhuriyetinin militer unsurlarıdır. Bu unsurlar, aynı zamanda toplumu militaristleştiren ve yönlendiren güçlerdir. Daha evvel çok az bir kesim tarafından dile getirilen bu gerçek SUSURLUK'la birlikte tüm toplum tarafından kabul görmüş bir gerçekliğe dönüştü.

Özel Harp Dairesi, toplumda oldukça karmaşık bir ilişkiler ağı yaratmıştır. Bu ilişkiler kapsamında toplumun her kesiminde değişik örgütlenmelerle bir labirent serisi oluşturmuştur.

Bu teşkilatın en büyük gelir kaynağı uyuşturucu ticareti ve Kürdistan'da inatla sürdürülen savaştan gelen ranttır. Uyucturucu ticaretinden gelen korkunç para, örtülü ödenek adı altında gizli operasyonlarda kullanılmaktadır. Bu çark gelmiş-geçmiş tüm TC hü-

kümetleri döneminde dönmüştür. Hükümetlerin "uyuşturucuyla savaş" siyaseti tam bir ikiyüzlülük göstergesidir.

Türk savaş kurmayını yönlendiren Özel Harp Dairesidir. Kürt ulusuna karşı kör bir savaş sürdürülmektedir. Savaş rantı onların kalarına akmaktadır. Bu rantın yüksek olması savaşın sürdürülmesinin önemli nedenlerinden biridir.

Savaş Türk ekonomisini ve halkını çok olumsuz etkilese de bu pek kaale alınmamaktadır. Çünkü Türk savaş kurmayı kendi çıkarlarını her şeyin üstünde tutmaktadırlar. "Vatan ve Milletin bölünmezliği" iddiaları ise halkı uyutmaktan öte bir önem arz etmemektedir.

TC hiç bir zaman Kürdün varlığını kabul etmedi. İnkâr ve imha temel politikaları oldu. Tarih boyunca Kürt coğrafyasında keyfi bir otorite ve şiddetli bir zorbalık uygulandı. Mevcut statüko kör bir savaşla sürdürülmeye çalışıldı.

Bugün de bu politika zerrece bir kırılma ufukta gözükmemektedir.

Bu yaklaşım, TC'nin yapısal karakterinin doğal sonucudur. Bu bilinmektedir. Bu bilinmesine rağmen TC ile uzlaşma yollarını aramak, anlaşarak barışa ulaşılabilirliğini ummak hayal kurmak değilse mesele ciddidir.

Sorun hedef şaşırmaktır. Devrimi tasviye etmektir. Meselenin ciddiliği tartışılmayacak kadar açıktır. Ki barış güvercinliğine soyunan çok ünlü(!) birilerinin kimlikleri araştırılırsa, bu zatların komuta merkezleri Ankara olduğunda bir başka gerçektir. Türk savaş kurmayı "Bölmez bütünlük" adına Kürt toplumunu bölüyor. Bölmeden yönetmenin olanaksızlığını biliyor. Tüm bu yapılaşma ve yaklaşımlar kanlı ve ihanetçi ilişkiler yumağını oluşturuyor.

TC politikasının özü şiddet ve baskının beslediği yönetim kültürü ile yüklüdür. Osmanlıdan kalan bu yönetim anlayışı Sorunu barışçıl bir zeminde çözemez. Sorunun barışçıl çözümünü TC'den beklemek anlayışı Ankara kaynaklı olup, devrimi tasviye etme amaçlıdır. Bu yaklaşım böylesi bir tehlike ile yüklüdür.

Bazı politik güçlerin bilerek veya bilme-

yerek bu teze yüksek sesle katılmaları tehlikenin ciddiyetini bir kat daha artırmaktadır. Bu aşamada sorunun çözümü TC ile anlaşarak başarılabileceğini iddia etmek, düşman cephesi dahil Kürt halkını tatlı bir hayelle uyutmak demektir.

Kürt halkı boş hayeller peşinde koşma lüksüne sahip değildir. Karşı konulamayan gerçekler orta yerdeyken boş hayeller peşinden koşmaya yeltenmek aslında Kürt halkına ve de kendilerine güvensizliğin bir sonucudur. Silahlı bir mücadeleye küfrederek, yada yatsınarak ikide bir TC'ye barış çağrıları yapanların sorunu budur. TC Kürt coğrafyasının statükosunu korumaya çalışıyor, çalışacaktır.

Bu, TC'nin bir handikapı olarak devam edecek ve güçten düşmesinin nedeni olacaktır.

Yanısıra uluslararası alanda karşılaştığı diplomatik güçlükleride bu zeminde devam edecektir.

TC'nin mevcut statükoyu koruma çabası var. Kürt halkının da mevcut statükoyu bozup lehine dönüştürme hakkı var. Bu devrim yapma, kendi geleceğini eline alma hakkıdır. Mevcut statüko karşılıklı güçlerin çatışma arenasıdır. Ne TC bunun kendiliğinden değişmesine rıza gösterecek, ne de Kürt halkının kendi ça-

bası olmadan kendiliğinden değişmeyecektir. Bu zorlu, inatçı ve uzun süreli karşılıklı çatışmaların sonucunda olacaktır. Bu, bir bütün olarak devrim sürecinde karşılıklı konumlanmış tarafların güç, olanak, yönetim, disiplin, taktik vs. sonucu belirleyecektir.

Sorunun çözümü, devrimin başarılmamasıyla olur. Bu da sömürgeciliğin harebeleri arasında doğacak bir Kürt devletinin kurulması demektir. Sorunun çözümünü bu kapsamda kavramak gerekir.

TC'nin keyfi otorite ve şiddetli zorbalığının doğal sonucu olarak Kürt coğrafyası hakkında yüksek ulusal-devrimci bir ruh yükseltmiş, Kürt coğrafyası halkının kendi siyasal kimliğiyle mücadele sahnesine yol açmıştır.

Kürt halkının öldürücü darbeleri altında sömürgecilik yıkılacak, sömürgeciliğin yıkıntıları arasında genç Kürt devleti doğacaktır. Bu, tarihin bir hükmüdür. Birilerinin hoşuna gitse de gitmese de bir realiteedir.

Siyarê Hespê Xelkê Hertim Peya ye

Murat DİCLE

Türk devlet yetkilileri uluslararası tüm hukuk normlarını ayaklar altına alınmasıyla birlikte, Abdullah Öcalan'ın korsanca bir terörist eylemle Kenya'dan kaçırılıp Türkiye'ye getirilmesi olayını, Türk ulusal birliğinin ulusal onuru olarak işlemektedirler. Bu hususta tüm Türk görsel ve yazınsal medyası, hükümeti, perlemantosı Türk genelkurmayının çizdiği güzergâhta kendi küçüklük kompleksini bertaraf etmek için, başta Kürtlere ve tüm komşularına hatta, dünyaya karşı kudurmuşcasına saldırıyorlar. Hatta Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'in ağzıyla Yunanistan'a karşı casusbelli bir ortama doğru gitmektedirler.

Kenya'da yapılan korsan eylemde pay çıkarmaya çalışıyorlar. İşin aslı olarak, Türkiye Cumhuriyeti devletinin Kenyadan Öcalan'ın kaçırılıp getirilmesi olayında rolü çok zayıftır. ABD dünyada olduğu gibi, Ortadoğu'ya da kendi mantığı ve Emperyalist çıkarları için yeni bir yapılanmaya gidiyor. Bu yeni yapılanmada pürüz yaratabilecek, ya da karşı dikilebilecek güçleri ekarte etmek gibi pratik bir uğraş içindedir.

Öcalan'ın Suriye'den çıkması, Rusya'dan Roma'ya geçişi ve oradan Kenya'ya kadar varan sürecin bu şekilde olumsuzca sonuçlanmasının biricik mimarı ABD emperyalizm ve onun istihbarat örgütü CIA'dır. İsrail, Yunanistan, Kenya ve daha başka ülkeler ABD'nin tatlı ve sert politikasına şu veya bu şekilde alet olmuşlardır. Dolayısıyla ABD pişirdiği yemeği ya da hazırlayıp uyguladığı kompünün sonucunu Türklere peşkeş çekmiştir.

Türk devletinin "büyüklüğü" ya da sınırlar ötesi operasyon "gücü" dediği şey cüceliğidir. Daha başka bir deyişle ABD emperyalizminin Ortadoğu'da oynadığı oyunun içinde piyon rolünü üstlenmesidir. Böyle bir olayı övünç kanağı yapması yeneden Türk kamuoyunu aldatmaktan başka birşey değildir. TC'nin operasyon "gücümüz" dediği şey, Şemdin Sakık olayında da KDP'ye kilitlenmiştir. Eğer KDP olmasaydı sürekli at koşuşturduğu Beh-

dinan mıntıkasında dahi, böyle bir eylemi gerçekleştirebilecek kapasite ve olanaktan yoksundu. Çünkü, KDP Türkler tarafından kapatılan İbrahim Halil gümrük kapısını açmak ve çeşitli ekonomik parasal imkânlarla kavuşmak için Sakık'ı pakettileyip Türklere teslim etti. Dolayısıyla TC genelkurmayı'nın en çok övündüğü bu iki olayda da hiçbir ciddi rolü yoktur.

TC devleti, Türk unsuru rengini, başka bir deyişle "Milli" kimliğini başka halklara ya da etnik unsurlara karşı kin ve karalama üzerine şekillendirmiştir. 70 yıllık TC varlığını bu mantık silsilesi üzerine kurmuştur. Öcalan'ın korsanca kaçırılması olayını vesile yaparak Kürt halkının gelişen ulusal kurtuluş mücadelesini

dumura uğratmak ve yapamazsa ikircikli ve karamsarlığa sürükleyici bir ortamı ulusal saflarda yaymaya çalışıyor ve çalışacaktır.

Bundan dolayı efendilerinin tarihsel tecrübelelerinde ve kendisinin Osmanlıya da dayanan jenosidci mirasında büyük oranda yararlanacaktır. "Ulusal mutabakat" sağlayan Türk usuru Kürtleri liderlerini iyi kötü, güzel-

çirkin diye tasnif etmektedir. Burada görülen Kürt halkını bölmek, radikal örgütleri tasfiye etmek ya da sistem içine çekmektir.

Akabinde Nazi Almanyasının yaptığı gibi, sırasıyla herkesi sistem içine çekerek "birinci sınıf vatandaş" yapmıştır. Böyle bir ortamda Kürt hakkının daha fazla ulusal birliğe, Kürt örgütlerinin daha fazla yakınlaşmaya ihtiyaçları vardır.

Ne yazık ki, partilerimizden birinin sekreteri hemen olayın ardından yenilgi telallığına soyunup Kürt hareketinde "Yanlış yol ve yöntemlerinin yenilgisini" ilan edebiliyor. Tam da devletin zafer sarhoşluğuna kapıldığı ve Kürt hareketinin yenilgisini ilan ettiği bir ortamda böyle şeylerin dillendirilmesi bir talihsizliktir. Aynı çevreden arkadaşlar değişik ortamlarda Kürtlerin kenetlenmesi gerekliliğinden değil, bölme çabaları içine girmektedirler. Ferhat Can Hêvi gazetesindeki köşesinde: "Şaşî û rasti" başlığı altında "yanlış yaptınız bedelini öder-

siniz” mantığını işliyor.

Eğer yol ve yöntemlerden kasıt Kürt halkının silahlı savunması ise, ki budur, çok daha vahim ve çok daha acıdır. Çünkü Kürt halkı haklarını elde etmek için, tüm mücadele biçimlerini ve araçlarını kullanmak zorundadır. Avrupa’nın silahlı kürt hareketine karşı düşmanlığı, yaratmaya çalıştığı uysal - asi, iyi - kötü Kürt ayırımına yatmak ve onların istediği iyi Kürt olmak aynı zamanda TC’nin istediği ulusal benliğinden yabancılaşmış ölü Kürttür. Böyle bir ikilemi yaratmak ve basit hesaplar kurmak tarihte hep hüsrarla sonuçlanmıştır.

KUKM tarihinde de Bedirxan hareketinden, Mîre Kor’a , Dersim, Şeyh Sait hareketlerinde de “uysal -iyi Kürtler” çıktı. Fakat kötü Kürtler sembolleştiler. “İyi Kürtler” ise hem sömürgecilerin gazabına ve hem de Kürtlerin tarihsel kolektif hafızası tarafından tarihin çöp sepetine atıldılar.

Sömürgeci TC ve efendilerinin halkımıza karşı başlattığı koploya karşı tek yürek, tek yumruk olmak için ulusal istemlerimizin etrafında kenetlenelim. Öcalan’ın ele geçirilmesi komplonun ilk halkasıdır. Lakin TC devleti bu uluslararası komployu daha da derinleştirip, Kürt ulusal dinamiklerini en ince ve hassas alanında vurmaya çalışacaktır. Zaten son günlerde psikolojik savaş unsurunu en üst düzeye çıkarması da bundandır. Onun için, Kürt hareketi her türlü savaş psikolojisine karşı hazırlıklı olmalıdır.

Özgücümüzü bir kenara bırakarak Avrupa sosyal demokrasisinden medet umma durumu ciddi bir sorgulamaya tabi tutulmalıdır. Çünkü son gelişmelerle birlikte ortaya çıkan olumsuzluğun kaynağında Avrupa devletleri hakkında yanlış hesaplar bu negatif durumu yaratmıştır. Yenilgiden bahsedilecekse eğer, Avrupa’dan medet umma siyaseti yenilmiştir.

ABD'nin Irak Yönetimine İlişkin Son Tutumları Üzerine

Ferhat SERHATLI

Sovyetler Birliği'nin başını çektiği Varşova Paktı'nın doksanlı yıllarda çökmesi ile birlikte ABD tek başına dünya şerifi olmaya başladı. Geçmişte sahip olduğu düşman ya da rakibini kayıp edince yenilerini yarattı. Pentagon'un savaş stratejistleri bölgesel gelişmekte olan ülkeleri yeni düşman olarak tanımladılar. Bu kategoriye Irak vb. ülkeler alındı. ABD 1991 yılında Baas yönetimine Kuveyt'i işgal etmesi için yeşil ışık yakarak (ABD Bağdat Konsolosu'nun Saddam ile yaptığı görüşmeyi hatırlayınız) neden olduğu işgal girişiminin hemen ardından, Irak'a karşı harekete geçti. Bu işgal eylemini vesile yaparak "Pax Americana" stratejisini Ortadoğu alanında hayata geçirmeye başladı.

Bu olayı uluslararası hukukun çiğnenmesi olarak Birleşmiş Milletler'in gündemine soktu. Güvenlik Konseyi'ni ve Birleşmiş Milletleri arkasından sürükleyerek dünyanın yeni efendisi olduğunu ve "Yeni Dünya Düzeni"nin de mimarı olduğunu ortaya koydu. Bu süreç, ABD için bulunmaz bir ortamdı. Soğuk savaşın hemen ardından yeni silahlarını "Uluslararası Hukuk" ve "İnsan Hakları" kisvesi altında deneme şansına sahip oldu, hem de Ortadoğu'daki hayati petrol kaynaklarını güvence altına aldı. Bu esnada Irak'a yüzbin sorti yapıldı ve onbinlerce ton bomba yağdırıldı. Irak ordusu yüzbinlerce kayıp verdi. Aynı dönemde Güney Kürdistan halkı, Arap Şii halkı Baas Partisi'nin zulmüne karşı büyük ayaklanmalar gerçekleştirdiler. Bulundukları alanları Irak devlet güçlerinden arındırdılar.

ABD yandaşları Kürt ve Arap halklarının özgürlüğü ile faşist Baas Partisi'nin kanlı yönetimi arasında tercihlerini ikinciden yana koydu-

lar. Sözkonusu güçler, Saddam yönetiminin başgösteren ayaklanmaları kanla bastırmasına gözyumdular. Bu durum dünya kamuoyunun gözündeki, bu güçlerin "İnsan Hakları" için değil, Kuveyt petrolünü korumak için alanda oldukları gerçekliğini açık bir şekilde ortaya koydu. Irak rejiminin teröründen kaçan milyonlarca Kürt, İran ve Türkiye'ye sığınırken, Kürt trajedyası dünya kamuoyuna maloldu.

Bu durum karşısında ABD ve yandaşları Kürtler için "Güvenlikli Bölge" oluşturmak zorunda kaldılar. Irak hava saldırılarına karşı korunan bu bölge "Provide Comfort" adı altında bir şemsiye altına alındı. Kürtlerin büyük fedakârlıklar neticesinde kurtardığı alanda belki de bölgenin en demokratik seçimleri yapıldı. "Kürdistan Parlamentosu" oluşturuldu. Parlamento oybirliği ile "Federe Kürt Hükümetini" ilan etti.

İran, Suriye ve Türkiye devletleri Güney Kürdistan hükümeti'ne karşı Irak'ın toprak bütünlüğünü korumak için, resmîyetle Dışişleri bakanları aracılığı ile düzenli olarak toplantılar yapmaya başladılar. Üçlü halkımızın kazanımlarını ortadan kaldırmak için komploların üretilip hayata geçirildiği zemin oldu. Ajanları aracılığıyla provakasyonlar, Kürt örgütleri arasındaki çelişkilerin kışkırtılması, özgür Kürdistan'ı abluka altına alırken, diğer yandan ABD ve batılı devletlere yönelik güçlü bir diplomatik çalışmaya giriştiler.

Bu aşamadan itibaren Kürt coğrafyasını bölüp sömürgeleştiren İran, Suriye ve Türkiye devletleri Güney Kürdistan hükümeti'ne karşı Irak'ın toprak bütünlüğünü korumak için, resmîyetle Dışişleri bakanları aracılığı ile düzenli olarak toplantılar yapmaya başladılar. Üçlü yürütülen bu toplantılar halkımızın kazanımlarını ortadan kaldırmak için komploların üretilip hayata geçirildiği zemin oldu. Bu devletler bir yandan bölgede ajanları aracılığıyla provakasyonlar, (yüzlerce Kürdün katliama maruz kaldığı Zaxo faciasını hatırlamak yeterlidir) Kürt örgütleri arasındaki çelişkilerin kışkırtılması, özgür Kürdistan'ı abluka altına alırken, diğer yandan ABD ve batılı devletlere yönelik güçlü bir diplomatik çalışmaya giriştiler.

Sözkonusu devletler tarihsel olarak Kürt düşmanlığı temelinde şekillenmişlerdir. Her ne

kadar tarihte ve hatta günümüzde de kendi aralarındaki çelişkileri çözmek ve birbirlerinden taviz koparmak için "kendi Kürdü" dışındaki Kürtleri birbirine karşı kullandılar/kullanıyorlar. Ama bu devletlerin çıkarları tehlikeye düştüğü andan itibaren Kürt hareketini yüzüstü bıraktıkları da tarihsel bir gerçektir. Tarihte yaşanan tecrübelerden ders alamayanlar, aynı hataları yeniden tekrar etmek zorundadırlar. Bizim Kürt yapıları hep trajediden komediye giderken bu gerçekliği yaşıyorlar. Bugün Kür ülkesinin dört parçasını kapsayabilecek Ulusal Kongre'nin oluşmasının esas nedeni bu devletlerle çeşitli Kürt çevrelerinin girdiği ilişkilerdir.

1991 Ayaklanması'ndan 1994 mayısında başlayan içsavaşa kadar bölge devletleri Güney Kürdistan alanı üzerinde etkilerini büyük oranda kaybetmişlerdi. Güneyli

Kürtler daha çok ABD ve Batılı

devletlerle ilişkilerini sürdürüyorlardı. Ülkemizin "de facto"

bağımsız bir statüye

kavuştuğu bu alanda

ekonomik ve siyasal

açmazlardan kaynak-

lanan iç sıkıntılar büyük

oranda yaşanıyor.

ABD ve Batılı

devletlerin alandaki

yetkilileri gelen yar-

dımları büyük oranda

kendileri tüket-

mekteydi. 1994 ma-

yısından itibaren Fe-

deral Hükümet yıkıldı,

parlamento dağıtıldı,

her parti kendi alanında

kendisini hükümet ilan

etti. Sözümüne Birleşmiş

Milletler'in korunma şemsi-

yesi altında bulunan Güney

Kürdistan'ın başkenti Hewler'i

tanklarla işgal eden Saddam yöneti-

mine karşı Batılılar ölüm sessizliğine gö-

mülmüşlerdi. Zaten Türkiye ve İran, alanın eko-

nomik altyapısını yok etmek için her ilkbaharda

"kendi teröristleri"ni vurmak bahanesiyle alanı

bombalıyorlardı.

1994 yılına kadar alandaki kazanımları yo-

ketmek için her türlü komployu tezgâhlarken, bu

tarihten itibaren alanda çatışma içinde olan

güçleri desteklemeye başladılar. Bölgede iç

kavgaların sona erdirilmesi için yapılan tüm giri-

şimler Kürdistan'ı işgal eden devletler tarafın-

dan hep boşa çıkarıldı. Bunun en iyi örneği olan

"Paris Anlaşması"nı hatırlatmakta yarar var.

Türk devleti bölgede kaosu sürmesi, çatışma-

ların devam etmesi yönündeki gerçek niyetini

defalarca resmi yollarla dışavurmuştu. Yıllardır Kürt "dostu" diye gösterilmeye çalışılan Suriye Baas yönetiminin şefi Hewler'in Saddam tarafından işgal edilmesinin ardından, KDP'nin federaşyona ilişkin tereddütlü tutumunu "makul"; YNK'nin tutumunu ise "radikal" diye değerlendiren, YNK ile tüm ilişkilerini koparabiliyordu. Kısacası bu devletlerin kendi denetimlerinden çıkan hiç bir Kürdistanlı oluşuma tahammülleri yoktur.

ABD, Arap ve Kürt halklarına karşı Saddam celladını iktidardaa tutmaya çalışırken, bir yandan kendisi için hayati önem taşıyan petrol hammaddesini ucuza kapatıyor, diğer yandan Saddam'ı diğer bölge devletlerine karşı korkuluk olarak kullanarak büyük askeri mallar satabiliyor.

Bu olaya daha yakından bak-

mak gerekirse bölge devletlerinin

Körfez Krizinden sonra savun-

ma sanayiine ayırdıkları büt-

çeye bakmak gerekir.

1998'de Türkiye sekiz

milyar ikiyüz milyon dol-

lar, Ürdün beşyüz kırk

sekiz milyon dolar, Ku-

veyt dört milyar dolar,

Suudi Arabistan on-

sekiz milyar dörtyüz

milyon dolar, İran

beş milyar sekizyüz

milyon dolar gibi kor-

kunç boyutlarda har-

cama yapmışlardır.

Bu rakamlar sağlığa,

eğitime ve altyapılara

yönelik yapmış oldukları

harcamalarla kıyaslanın-

ca korkunçluk daha bariz

bir şekilde görülmektedir.

ABD bölgede varolan aske-

ri gücünü koruyabilmek için Sad-

dam gibi bir gerçeğe ihtiyacı vardır.

Bundan dolayıdır ki, yıllardır Saddam'a yönelik "containmen" adı verilen bir siyaset yürütü. Ambargolarla Irak'taki yönetimi islah edebileceklerini dünya kamuoyuna anlattılar, ama Amerika'nın Irak'a yönelik politikasına karşı kendi yandaşları da dahil olmak üzere büyük hoşnutsuzluklar doğurdu. Herkes tünelin sonunu görmemekten yakınmaya başladı. Bu kaos Amerika'da dahi iç politika malzemesi olmaya başladı. Bu ise Clinton yönetimini zora sokuyordu. Amerika CIA ajanlarıyla doldurduğu UNSCOM gibi kuruluşlar Irak'ta sorun yaratmak için bulunuyorlardı. Bu kurumun başkanı Avusturyalı Richard Butler hazırladığı raporları BM'den önce ABD'ye teslim edebiliyordu. Birkaç defa

ABD bölgede varolan askeri gücünü koruyabilmek için Saddam gibi bir gerçeğe ihtiyacı vardır. "Containmen" adı verilen siyaseti bu sayede yürüttü. Ambargolarla Irak'taki yönetimi islah edebileceklerini dünya kamuoyuna anlattılar, ama ABD'nin Irak'a yönelik politikasına karşı kendi yandaşları da dahil olmak üzere büyük hoşnutsuzluklar doğurdu. Herkes tünelin sonunu görmemekten yakınmaya başladı. Bu kaos ABD'de dahi iç politika malzemesi olmaya başladı. Bu ise Clinton yönetimini zora sokuyordu. Amerika CIA ajanlarıyla doldurduğu UNSCOM gibi kuruluşlar Irak'ta sorun yaratmak için bulunuyorlardı.

başka ülkelerin arabuluculuğu sayesinde Irak bombalanmaktan kurtulmuş, Saddam 'süt çocuğu' olduğunu beyan ettikten sonra... Ama birkaç aydır ABD ve İngiltere, Irak'a bomba yağdırıyorlar.

Görünen odur ki hava saldırıları ile kendilerince makul görülebilecek bir Saddam'ı yaratamayacaklar. Son asrımızda defalarca buna benzer olaylar meydana gelmiş, hiç birisinde başarı kaydedilmemişti. Bundan dolayıdır ki ABD ve yandaşları açık bir şekilde Saddam yönetimini devirmeye karar vermişlerdir. Bu konudaki gerçek niyetlerini açık bir şekilde kamuoyuna açıklamadılar.

"Yasal" Kılıfı Uydurulmuş "Yeni James Bond" : Frank Ricciardone

ABD'nin bu siyasetini, Saddamsız bir Irak inşa etmek için harekete geçmiş bulunmaktadır. Bu amaçla "Irak'taki geçiş için özel yetkil" adı altında Frank Ricciardone görevlendirildi. Söz konusu şahıs tesadüfen bu göreve gelmiş değildir. Ricciardone, 1978'de diplomatik göreve başladı. 1982'den 1985'e kadar Irak ile ABD arasındaki ilişkilerin normalleştirilmesinde görev aldı. O dönem iki ülke arasındaki ilişkilerin gelişmesi için yaptığı faaliyetlerden dolayı ödül bile aldı. Mısır ve İsrail ilişkilerinin iyileştirilmesi, 1991'de Bağdat ABD Büyükelçiliği'nde ikinci adam olarak görev yapan Ricciardone, daha önce İncirlik Üssü'nde Güney Kürdistan işlerinden de sorumluydu.

ABD Kongresi 28 eylül 1998'de Irak'a yönelik almış olduğu "Irak Liberation Act" adlı kararın üçüncü maddesi:

"ABD politikasının amacı; Saddam'ın başında bulunduğu Baas yönetimine son verip, Irak'a demokratik bir yönetim tesis etmek" olarak tesbit etmektedir. Aynı kararın 4. maddesi ise devlet başkanına Irak'a ilişkin verilen yetkilerin sınırını tesbit edip Irak muhalefetine verilmesi gereken imkânların çerçevesini şöyle çiziyordu: "Saddam karşıtlarına propaganda ve radyo gibi imkânları oluşturmak, Irak'a karşı savaşabilecek güçlerin eğitim ve silah ihtiyaçlarını karşılamak" olarak tesbit ederken; 97 milyon doları daha (CIA fonları hariç) resmi olarak bu işlerin yürütülmesi için ayırıyordu. ABD Dışişleri Bakanı Albright, 16 Ocak'ta Seksene yakın örgüt içinde seçtikleri ve

yardım için uygun gördükleri yedi organizasyonun listesini kamuoyuna açıkladı.

Kongre, Irak'a yönelik almış olduğu kararda yardım etmeyi uygun bulacağı örgütlerin niteliklerini şöyle tarif ediyordu: "Demokratik değerlere ve İnsan Haklarına saygı, Irak devletinin komşularıyla barışçıl ilişkiler kurma, Irak'ın toprak bütünlüğünü koruma ve diğer muhalif güçlerle dostane ilişkiler sürdürme kabiliyetinde olan örgütler" diye çerçeve çiziyordu. ABD'nin "makul", politik olarak "doğru" gördüğü "şanslı" yedi örgüt şunlardır: IKDP, YNK, Kürdistan İslami Hareketi, Ayetullah Muhammed Bakir El Hakim'in CSRII, Ahmet Çelebi'nin CNI, Ayad Alawi'nin AN, Anayasal Monarşistler'dir.

Amerika'nın Kongre kararıyla yasal bir zemine oturttuğu post-modern James Bond Ricciardone, 25 Ocak'ta Londra'da yukarıda sözünü ettiğimiz örgütlerle bir toplantı yaptı. Bu toplantıda hazır bulunan örgütlere Amerika'nın yeni politikası anlatıldı ve kendilerinden savaşçı toplamaları, Güney Kürdistan ve komşu ülkelerde eğitileceklerini açıklayan Ricciardone, günü geldiğinde Irak'a karşı Kürdistan ve Güney Irak'tan ayaklanmalar yolu ile Bağdat'taki yönetimi devireceklerini uzun uzun izah etmeye çalıştı. Ayrıca Saddam ve yakın çalışma arkadaşlarının uluslararası bir mahkemede yargılanacaklarını da ifade ettiler.

Daha sonra Abirght 27 Şubat tarihinde "özel görevliyi" beraberinde Ortadoğu'ya götürdü.

ABD'nin seçtiği "makul" yedi örgütten ikisinin liderleri Barzani ve El Hakim, yardımları kabul etmeyeceklerini deklare ettiler. YNK hariç, diğerlerinin hiçbir ciddi faaliyetleri (gedikli CIA ajanı Ahmet Çelebi'nin İnternet'teki site çalışması hariç) yoktur.

Bundan dolayıdır ki Ricciardone geçenlerde "Saddam'ın sürpriz bir askeri darbe ile gidebileceği"ni ifade etmesi ABD'nin bütün yolları deneyebileceğini ortaya koyuyordu. Aynı zamanda ABD'nin yeni politikasına yatmayan örgütlere de tehdit mahiyetini taşıyordu.

Körfez Krizi'nden bu yana politikasızlığı politika haline getiren zihniyet, daha çok bölge devletlerinin etkisi altında şekillenmişti. Halkların kendi iradesini özgürce konuşturabildiği bir ortamda Lozan öncesi durumunun coğrafi şekillenmesi olan Musul, Basra ve Bağdat vilayetlerine tekabül edebilecek bir durum bölge güçle-

Kürtlerin federal bir yapıya gitmesi bölge devletlerini tümünden çileden çıkarıyor. Ama El Hekim'in İtalyan la Repubblica gazetesine vermiş olduğu demeçte, ABD ile iş birliğine gidebileceklerini, Irak'ta Kosova benzeri bir planı uygulamaya koymalarını istemesi yeni bir veri olarak ortaya çıkmaktadır. Bu ise mevcut Irak toprakları üzerinde ya üç bağımsız devlet ya da sünni Arap, şii Arap ve Kürtlerden oluşan bir federasyona tekabül ediyor.

rince hoş karşılanmamaktadır.

Çünkü Basra vilayeti Şiilerin yoğun olarak yaşadığı bir bölge, Musul Kürtlerin, Bağdat ise daha çok sünni Arapların yaşadığı bir bölge durumundadır. Irak nüfusunun çok küçük bir azınlığını temsil etmesine rağmen sünniler terör ile bu ülkeyi yönetmektedirler.

Bu durum (Sünni iktidarı) bölge devletlerince desteklenmektedir. İran ile dinsel birlikteliği olan ve orada konuşlanan Şii hareketinin iktidar olabileceği bir Irak "Pax Americana" bölgedeki yandaşları tarafından tasvip edilmemektedir.

Kürtlerin federal bir yapıya gitmesi bölge devlet

lerini tümünden çileden çıkarıyor. Ama El Hekim'in İtalyan la Repubblica gazetesine vermiş olduğu demeçte, ABD ile işbirliğine gidebileceklerini, Irak'ta Kosova benzeri bir planı uygulamaya koymalarını istemesi yeni bir veri olarak ortaya çıkmaktadır. Bu ise mevcut Irak toprakları üzerinde ya üç bağımsız devlet ya da sünni Arap, şii Arap ve Kürtlerden oluşan bir federasyona tekabül ediyor. NATO'nun Yugoslavya'ya yönelik son harekâtını gözönüne getirdiğimizde bu durum Irak cephesinde yer alanların bir çoğunu sevindireceği açıktır. Fakat bölge devletleri böyle bir plana karşıdırlar.

İstiklal Mahkemeleri

M. KALMAN

PKK Genel Başkanı Abdullah Öcalan'ın Türkiye'ye kaçırılmasından sonra yargı üzerine tartışmalar arttı.

Abdullah Öcalan'ın "bağımsız Türk adaletince" yargılanacağını ve hiç kimsenin mahkemeyi etkilemeyeceği sürekli olarak yetkili ağızlarından açıklanıyor. Söylenenler bir yana T.C.'nin sicili bir çok konuda olduğu gibi yargı sistemi geçmişte de bozuk, şimdi de.

Türk yargı sisteminin olumsuz birçok yanı var. Çağdaş normları yakalayabilmesi öncelikle demokratik bir ülke konumuna gelmesiyle mümkün. Faşist bir devlet yapısının egemen olduğu bir ülkede yargı bağımsız olabilir mi? Çünkü ülkeyi yöneten kemalist partilerin hiçbiri demokratik değil. Olamazlarda.

Kürdistan'da ki sömürgeci varlıklarının devamını isteyenler özgürlük ve demokrasi kavgasını verenleri şaki, eşkiya, anarşist, katil, terörist vs. adlandırdıkları bir düzende kendi varlıklarının bir parçası olan yargıda elbetteki iktidarın bir uzantısı durumunda olacaktır.

Yurtseverlerin, devrimci ve demokratların cezaevlerinde, işkencehanelerde ve kovuşturma altında yaşamlarını sürdürmeye çalıştığı bir ülkede yargı kemalizmin devamı için çalışmaktadır.

Savunma haklarının kısıtlı olduğu, işkence tezgahlarında düzenlenen ifadelerle yargılananların ve bunun böyle olduğu bilindiği halde yargıçlar tarafından verilen kararların neresi demokratiktir.

Özellikle cunta dönemlerinde kurulan mahkemelerin bir kat daha anti-demokratik oldukları her dönemde bir kez daha kendisini kanıtlamıştır. Mahkemeler, demokrasiyi kurtarma adı altında işlenen cinayetlerin kılıfı durumundadır. Uluslararası çağdaş normların gerisinde olan bu uygulamalara ne kadar yasallık verilmeye çalışılsada giderek bu tür kurumları oluşturan anlayışlar köşeye sıkışmaktadır.

DGM'ler, askeri mahkemeler ve diğerlerini siyasi erk istediğinde yönlendirebilmektedir. Örnekleri çoktur. Adnan Menderes'in, Deniz Gezmiş ve arkadaşlarının keza 12 Eylül sonrasında gerek idam edilenler ve gerekse değişik şekillerde cezalara çarptırılanlar tamamen iktidarı elinde tutanların isteklerine göre sözde yargılanmışlardır. Gerçekte hükümleri önceden verilmişti.

Türkiye'de yargının bağımsız olmadığı kemalistlerin daha cumhuriyeti kurmadan önce yapılan uygulamalardan da bellidir. Kötü gelenek halen devam ediyor. Günümüze ışık tutması için bu yazı yayına hazırlanmakta olan Şeyh Sait Ayaklanması adlı incelemeden alınmıştır.

İstiklal Mahkemelerinin Kuruluşu

11 Eylül 1920'de Milletvekilleri arasında yapılan seçim sonucu oluşturulan İstiklal Mahkemelerinin kemalizmin kurumlaşmasında önemli bir yeri vardır.

30 Ekim 1918'de Osmanlı Devleti İngiliz - Fransız - İtalyan emperyalist İttifakı karşısında yenilip Mondors antlaşmasını imzalamıştı. Bu antlaşmanın imzalandığı tarihteki sınırlar daha sonraki Türk Kurtuluş Savaşını yönetenlerce Misak-i Milli olarak adlandırılacaktı.

İşte bu Misak-i Milli olarak adlandırılan sınırlar içerisinde yaşayan, Kürt, Rum, Ermeni, Asur-Keldani toplulukları da kendi milli hakları uğruna çalışmalara girişince Türk yönetici çevreleri müslümanlığa yaslanarak Türk Ulusal Kurtuluş Savaşını örgütlemeye gitmişti.

Ankara'da meclis ve hükümet oluşturulunca artık kendi programları çerçevesinde bir takım iç ve dış uygulamalara girişirler.

Merkezi otoritenin yokluğu - varlığı tartışılırken bir çok bölgede iç isyanlar oluyordu. Yenik Osmanlı ordusunu canlandırarak Rumlara ve Ermenilere karşı çıkartmak istiyorlardı. Aksi taktirde Misak-ı Milli dedikleri toprakların bir kısmının elden gideceğini biliyorlardı.

İttihatçı gelenek yani devletin kurtarılması, yaşatılması onların amaçlarıydı. Misak-ı Milli içinde zorla tutulmak istenilen Rumlar, Ermeniler ve Kürtlere hiçbir hak tanımak istemiyordular. Anadolu'yu tümünden Türkleştirmek istiyorlardı. Adına Türk Kurtuluş Savaşı denilen 1919-1923 yılları arasında Rumlar ve Ermeniler ya katledilmişler ya da sürgün ettirilerek çok sınırlı oranda bırakılmışlardı.

Kürtlerin büyük çoğunluğu müslümanlık, özerklik vs. şekilde kandırılarak bu kargaşalık yıllarında kemalistleri desteklemişlerdi. Kemalistler iktidar olduktan sonra da Yahudi-Türk burjuva ittifakının bir sonucu olarak Kürtlerin kendi haklarına sahip çıkma mücadelelerini kanla ve zorbalıkla ortadan kaldırmaya çalıştılar. Türk zorbalığının adına da anti-feodal mücadele denildi.

Kemalistler, Ankara'da hükümeti kurduktan sonra yaptıkları ilk işlerden biri de askerlik sorununa bir çözüm getirmektir. Çünkü Misak-ı Milli içerisinde hali hazırda bulunan askerler sadece iç güvenliği sağlamakla görevli oldukları gibi sayıca oldukça azdılar. Ordu, terhis edilmiş, silahları ise emperyalistlerce büyük oranda toplanılmıştı. Üstelik elde tutulanlardan da sürekli kaçışlar oluyordu.

Peki neden askerden kaçışlar oluyordu?

- Uzun süreli olması
- Savaşların birbiri ardına gelmesi
- İstanbul hükümetinin fetvası
- Ölüm korkusu
- Savaştan nefret etme
- batılı kapitalist devletlerin güçlü lüğü
- Kuva-i Milliye'ye veya diğer sıradan çetelerin çekiciliği
- aile özlemi vs. gibi nedenleri sayabiliriz.

Savaştan yenik çıkan bir devletin halkın nazarında büyük bir prestij kaybettiği açıktır. Halk savaşlardan bıkmıştı, üstelik ciddi bir otoritede olmadığından

dan çeşitli kargaşalıklar içerisindeydi. Fakat aynı zamanda çeşitli bölgelerde ayrıca farklı anlayışlardan kaynaklanan gelişmeler oluyordu. Hemen her örgütlenme gelişmeleri kendi lehine çevirmek istiyordu. Merkezi otoritedeki boşluğu değerlendirmek isteyen çeşitli milliyetlerin özgürlük mücadeleleri haklı davalar olmakla birlikte, devletlerini kurtarmak ve yine egemen olmak isteyen Türk milliyetçileri elbetteki kendi zorbalıklarına karşı çıkanları günün koşulları gereği bazen tatlı vaatlerle bazende katliamlarla sindirmeye çalıştılar. Halkın kötü koşullarına rağmen Türk büyük burjuvaları yeniden egemen olabilmek için kendi sınıfı dışındakileri

Kürtlerin büyük çoğunluğu müslümanlık, özerklik vs. şekilde kandırılarak bu kargaşalık yıllarında kemalistleri desteklemişlerdi. Kemalistler iktidar olduktan sonra da Yahudi-Türk burjuva ittifakının bir sonucu olarak Kürtlerin kendi haklarına sahip çıkma mücadelelerini kanla ve zorbalıkla ortadan kaldırmaya çalıştılar. Türk zorbalığının adına da anti-feodal mücadele denildi.

çıkardıkları doğrultusunda harekete geçirtmeye çalıştılar. Bunun içinde öncelikle kendileri için savaşacak askere ihtiyaçları vardı. Ayrıca Ankara Hükümeti toprakları Yunanlılara kaptırmamak, çeşitli çete birliklerini örgütleyebilmek yani Çerkez Ethem kuvvetleri, Kuvva-i Milliye çeteleri, azınlıklar ve çeşitli isyanlar karşısında kendi anlayışlarını egemen kılabilmek için güçlü askeri bir yapıya ihtiyaç duyuyorlardı. Bu anlamda ilk önce çözmek istedikleri sorunların başında askerlik sorunu geliyordu.

Olağan üstü olarak kabul edilen günlerde yasama organının (Millet Meclisi) kendi

içinden seçtiği bir kısım üyelerce oluşturulan İstiklal Mahkemeleri, Türkiye Cumhuriyeti'nin şekillenmesinde son derece önemli bir yer tutmaktadır.

Bilindiği gibi devlet bir üst yapı kurumunu olduğundan doğrudan bir sınıfa dayanır. Herhangi bir sınıfın kendi politik, ekonomik vs. gibi her türlü ilişkilerinin bir bileşeni olarak egemenliğinin aracı olur.

Türk burjuvaları da yönetmek için iktidar olmayı ilk anda hedeflemişlerdi. Egemen olma, yönetme hepsi kendi çıkarları içindi. Türk egemen güçleri iktidar olmanın kavganın verdiklerinde kendileri açısından ne kadar engel varsa, onları aşmak için bir dizi önlemler alırlar. Bu önlemlerden biri olan İstiklal

Mahkemeleri gelip geçici olma düşüncesiyle ilk anda kurulmuştu.

Ama her sıkıştıkları dönemde kemalistlerin ilk akıllarına gelen olağanüstü mahkemeler olduğundan zaman hiçte bu mahkemelerin geçici olmadığını gösterdi. Çünkü birbiri ardında kurulan bu mahkemeler, burjuvazinin sınıf hakimiyetini pekiştirmede önemli bir rol oynadı.

İstanbul Hükümeti Mondros Ateşkesi'nden sonra antlaşma gereği askerliği kaldırdığını, vergi cezalarını affettiğini açıkladığından M. Kemal yeni bir ordu düzenlemesine gittiğinde zorluklarla karşılaşır. Padişahı ve halifeligi hala bir otorite olarak gören halkın nazarında yeniden savaşı örgütlemek oldukça zordu. Kemalistler zorluğu, zor kullanarak aşarlar.

O yıllarda halk genelde yoksuldu. Büyük ve küçük sanayinin çok sınırlı olduğu bir ülkede tarımda çok gelişmiş değildi. Dahası uzun savaş yılları halkın yaşam seviyesini oldukça düşürdüğünden geçim sorunu üst seviyeye çıkmıştı. Örneğin M. Kemal Sam-sun'dan Havza'ya giderken rastladığı bir köylüden aldığı yanıtta; "Bir ben kaldım.. Evde sekiz öksüz yetimle, üç dul kalmış kadın var.

Hepsi de benim sapanımın ucuna bakarlar. Şimdi benim vatanım da, yurdum da aha şu tarla. Düşman oraya gelinceye kadar benden hayır bekleme." (D. Avcioğlu, Milli Kurtuluş Tarihi c. 3 s. 909) Bu ve buna benzer sorunlar askere gitmemeyi ve askerden kaçışı çok üst boyutlara vardırıncaya çare olarak İstiklal Mahkemelerinin kurulmasında görülür.

İlkönce asker kaçakları için düşünülen mahkemelerin kurulduktan sonra kapsamı genişletilerek şiddetin bir parçası haline getirilir.

I. DÖNEM İSTİKLAL MAHKEMELERİ

İstiklal Mahkemeleri kurulmadan önce sıradan mahkemelere başta asker kaçakları sorunu ile ilgilenmeleri istenilir. Kendilerine geniş yetkiler de tanınır. Bu yönde bazı kanun maddeleride çıkartılır.

Bu mahkemeler yakalanan asker kaçaklarının "af dileyip cepheye gitme" isteklerini ibret olsunlar diye ilkönceleri idam ettirirler. Ama cepheye savaşacak insan malzemesine ihtiyaç duyulduğundan yeterli korkuyu sağladıklarına inandıklarında daha başka cezalar vermeye başladılar. Fakat ilk uygulamalarında şiddet kullanma ön planda tutulur.

Hapis cezasına kaçaklar gönülden razıydılar çünkü hayatlarını böylelikle kurtarmış oluyorlardı. Onun için yasa uygulayacakları idamı ön planda tutarlar. Kaçaklara yardım eden yani saklıyan ve koruyanlara ceza verilemiyordu çünkü mevcut kanunda bu yönlü boşluk vardı. Ayrıca kararlara itiraz üst mahkemeye başvurmayı gerektirdiğinden kısa sürede sonuç almayı engelliyordu. Kemalistler istedikleri gibi sonuç alamadıklarını görünce yeni düzenlemeler yapmak isterler.

Atatürk has adamları aracılığıyla daha ağır yeni ceza maddelerini içeren kanun teklifinde bulunur.

18 Ağustos 1920'de yapılan "Telkin ve Tedhiş Kanunu" (Ergün Aybars, İstiklal Mahkemeleri Gerçeği, Cumhuriyet Hafta 2-8 Aralık 1994 s. 11) fazla sert bulunarak rededilir. Ardından yeniden verilen bir başka önerge ile iltılal mahkemelerinin kurulması istenilir. Fakat ismi istiklal olarak değiştirilerek kabul edilir. (11 Eylül 1920)

İstiklal Mahkemelerinin bölgeleri Meclisce belirlenir. Kanunun yürütme yetkisi Meclise bırakılır. Böylelikle Mec-

lis olağanüstü yargıya da sahip olur
(E. Aybars, age. s. 11)

1920-1923 yılları arasında oluşturulan ilk mahkemelerin kuruluşuna gerekçe, kuruluş kanununda da belirtildiği gibi “düzenli ordunun kurulması ve yaşıatılması için asker kaçakları sorunu çözmek” biçiminde belirtiliyordu. Daha sonra yetkileri arttırılarak vatana ihanet, soygun, yolsuzluk, casusluk vs. şeklinde genişletildi.

Bu mahkemelerin üye sayısı önce üçtü, sonra dörde çıkarıldı. Mahkeme, meclis adına çalışacaktı. Türk Kurtuluş savaşına karşı işlenen her eylem suç kabul edilerek cezalandırılmaya gidilecekti.

Hatta sonraki yıllarda kurulan İstiklal Mahkemelerinin kapsamı daha da genişletildi. Örneğin, 19 Mayıs 1925’de İsmet İnönü Samsun’da ki konuşmasında “geçmiş suçlardan dolayı sahiplerinin cezalandırılacağını” söyledikten sonra, İstiklal Mahkemeleri üyeleri suç olarak değerlendirdiklerini, zamana bakmaksızın ceza vermede kendilerini yetkili görürler.

İstiklal Mahkemelerinin kararları kesindi ve temyizi yoktu. Kararların uygulanmasında sivil-asker, herkes sorumluydu.

Mahkemel üyeleri verdikleri karardan sorumlu tutulmadıkları gibi Başbakan, İçişleri, Savunma ve Adalet bakanlarıyla sürekli yazışmalarda bulunurlardı.

Sanıklar tek tek veya toplu yargılanırlardı. Önce iddianame okunur, ardından ifade alınır, sonra da karar verilirdi. Elbetteki uygulamalar her zaman böyle olmazdı. Bazen de sanıklar önce idam edilir, sonra mahkeme edilip ‘suçludur’ kararı alınırdı. (Güneri Civaoglu, Sabah Gazetesi 16 Mayıs 1989) Verilen bu kararlar çoğu kez “vicdani” (!) kanaatle göre olurdu. Delil pek aranmazdı. Vicdani kanaat, idama kadar her türlü cezayı verebilirdi.

Hiç bir savunma avukatının tutulmasına izin verilmeyen bu mahkemelerde adet yerini bulsun diye iddianame hazırlanır ve ardından vicdansızlık başlar-

dı.

Suçlananlara avukat tutma hakkında tanınsaydı değişen birşey olmayacaktı. Çünkü stratejisi önceden tesbit edilmişti. Taktikler hakimlere bırakılmıştı.

Ankara İstiklal Mahkemesi Başkanı Ali Çetinkaya bakın ne kadar güzel izah ediyor: “Bir aydır Kırşehir, Kayseri, Sivas, Tokat, Amasya, Samsun, Trabzon, Gümüşhane, Erzurum, Rize, Giresun havalisi devrettik.” (Cumhuriyet Gazetesi 22 Aralık 1925)

Böylesine jet bir ‘turistik’ gezi yapan mahkeme üyelerinin bu kadar cezayı, ‘uyur-gezer’ olarak verdikleri açık. Yoksa normal bir mahkemenin yapacağı işler değil bunlar. Hak, hukuk adına en küçük insani hakları bile ortadan kaldıran bir anlayış nasıl vicdani olabilir.

Mahkemelerin bağımsız olmadığının en güzel kanıtlarından biride M. Kemal’in büyük ‘dostlarından’ Ali Çetinkaya’nın bir tavrı bazı şeyleri daha iyi izah ediyor.

Şapka giymenin suç olmadığı bir ülkede, Vakıf Gazetesi muhabiri şapka giydiğinden dolayı hapse atılmak istenir. Tesadüfen o günlerde M. Kemal’de Kas-

tamonu’ya kılık, kıyafet üzerine açıklamalarda bulunmak üzere gidince mahkeme, bu sefer farklı tavrı takınır. Gazeteci tutuklanmaktan kurtulur. M. Kemal Kastamonu’dan dönüşünde Ali Çetinkaya kendisini şapka-kayla karşılar.

İstiklal Mahkemelerinin ilgi alanlarından biri de şapka-ydı. Atatürk reformlarından biri olarak kabul edilen

kılık-kıyafet kanunu gereğince giyiminde Avrupalı tarza uymayanlar kovuşturmalara uğratılır. 25 Kasım 1925’de çıkan bu kanun sonrası Ankara ve Erzurum sıkıyönetim mahkemelerince 57 kişi idam edilir.* (*Sosyalizm ve Toplumsal Mücadeleler Ansiklopedisi cilt:6 s. 1884) Muhafazakar basın dahi istiklal mahkemelerinin hiçbir şekilde hukukla bağdaşmadıklarını söylerken haklıdır.

Kılık-Kıyafetle sözde Avrupa-i tarzı zorunluluk haline getirmek gerçekte asimilasyonun bir parçası olarak düşünül-

müştü. Anadolu mozağindeki çok renkli-
liğı ortadan kaldırmak ayrıca Arap, Er-
meni, Laz, Asur vs. gibi azınlıkların ya-
nısına Kürtlerin kendi geleneksel giyim
tarzlarını zorla değiştirtmeye çalışmak
kendi kültürlerinden uzaklaştırmanın
bir parçasıydı. Tipik bir çarpıcı örneğinde
Vakit Gazetesi muhabiri Naşit Uluğ veri-
yor. Mardin'de ki 'gözlemleri' sonucu
Arapça'yı dahi uydurma bir dil olarak
kabul ediyor ardından Türkçe'den
başka bir dilin konuşulmasına karşı çı-
kıyor. "Mardin'in ayıredici özelliklerin-
den biri de halkın entari ile sokağa
çıkması, dairelere gelmesidir. Mardin'i
Arap şehirlerine benzeten bu biçim ve
kıyafet sorunu da ciddiyetle gözönüne
alınacak ve yasaklana-
cak bir şeydir." (Mal-
misanij, Bitlisli Kemal
Fevzi s.71)

N. Uluğ dönemin
anlayışını yansıtıyor.
Neden kılık-kıyafet ka-
nununun çıkarıldığı bu
makaleden de bellidir.

İstiklal Mahkemele-
rinin duruşmalarıhal-
ka açık yapıldığı gibi
yayın yoluyla da halka
duyurulurdu.

Her mahkeme ken-
di görev bölgesi içeri-
sinde çalışabilirdi. Bir
başka bölgeye müda-
helesi ancak meclisin
vereceği karar sonrası
mümkündü.

Türk-Ermeni, Türk -
Yunan savaşlarının ilk
dönemlerinde II Eylül
1920'den 31 Temmuz
1922'ye kadar kısa bir müddetlik boşlu-
ğun dışında 12 İstiklal Mahkemesi ve
1922'den 1923 Mayıs'ına kadar iki tane
olmak üzere toplam 14 İstiklal Mahke-
mesi oluşturuldu.

Ankara İstiklal Mahkemesi bu arada
devamlı çalıştı. Diğerleri 5 ay sonra 17
Şubat 1921'de önce kaldırıldılar daha
sonra Ağustos 1921'de yeniden kurul-
malarına karar verilir.

İstiklal Mahkemelerinin kurulması
Yunanlıların Anadolu'da ilerlediği günle-
re rastlar. Meclis'in Kayseriye taşınma-
sı tartışmalarının yapıldığı sıralarda
oluşturulur. M. Kemal morali yüksek
tutmak için Yunan orduları karşısında

stratejik bir geri çekilme uyguladıkları-
nı açıklayarak havayı yumuşatmaya ça-
lışır. Bu arada Meclis'ten yasama, yü-
rütme ve yargı haklarını içeren yani
Meclis'in yetkisine sahip olmayı kapsa-
yan bir konuda Başkomutanlık olur.
M.Kemal böyle bir ünvan ve yetkiyi ala-
rak çok büyük bir güce sahip olur.

İstiklal Mahkemeleri Meclis'e karşı so-
rumlu gözükmelerine rağmen gerçekte
yasal statüde de tek bir kişinin emrin-
deydiler.

M. Kemal İstiklal Mahkemelerine ver-
gilerin toplanması yetkisinide verir. Te-
kalif-i Milliye Emirlerini -Ulusal Vergi
Kanunları- yayımlayarak bir bütün ola-
rak hazırlıklara girer.

İstiklal Mahkemeleri
Fransız Burjuva dev-
riminden (1789) söz-
de esinlenerek kurul-
muştu. İstiklal Mah-
kemelerine yönelik
eleştiriler olduğunda
bu mahkemelerin sa-
vunucuları Fransa'da-
ki mahkemeleri örnek
göstererek eleştirileri
göğüslemeye çalışır-
lar.

İstiklal Mahkemele-
rinin Fransız ihtilalci-
lerinden esinlenerek
kurulduğunu ileri sü-
renler aynı zamanda
kemalistlerle Fransız
devrimcilerini para-
lellendirmeye çalışır-
lar.

Fransız İhtilali, fe-
odalizme karşı burju-
vazinin iktidar kavgası

sının sonucuydu. Yeni bir çağın ilk say-
fasıydı. Ama kemalistlerin mücadelesi
Misak-ı Milli'de Türk egemenliğini sağla-
maya yönelikti. Kürdistan ve Batı-Er-
menistanı ve Rumları yok saymaya ça-
lışanları, Türk işgalinin devamını isti-
yenleri Fransız devrimcileriyle bir tuta-
mayız. Bu iki farklı mücadeleyi kıyasla-
yarak dünya çapında saygınlığı olan bir
mücadeleyle kendilerine prestij sağla-
maya çalışanlar böylelikle gelebilecek
eleştirilere cevap vermek isterler. Ke-
malistler, Fransız burjuva devriminin
özünü değil kendi çıkarlarına hizmet
edecek yönlerini pratiklerinde uygula-
mak isterler. Fransa'da devrimi savun-

Fransız İhtilali, feodalizme
karşı burjuvazinin iktidar
kavgasının sonucuydu. Yeni
bir çağın ilk sayfasıydı. Ama
kemalistlerin mücadelesi Mi-
sak-ı Milli'de Türk
egemenliğini sağlamak ya-
yönelikti. Kürdistan ve
Batı-Ermenistanı ve Rumları
yok saymaya çalışılanları, Türk
işgalinin devamını isteyenleri
Fransız devrimcileriyle bir
tutamayız. Bu iki farklı
mücadeleyi kıyaslayarak
dünya çapında saygınlığı olan
bir mücadeleye kendilerine
prestij sağlamaya çalışanlar
böylelikle gelebilecek
eleştirilere cevap vermek
isterler.

mak doğrudu ama kemalistlerin yaptıklarını bir devrim olarak kabullenmek mümkün değildi. Ancak kısmi reformlarından bahsedilebilir.

Fransız devrimini korumak için kurulmuş olağanüstü mahkemelerle Kemalistlerin mahkemeleri arasında özde farklılık vardır. Biçimsel benzerlikler özü değiştirmiyor. Zaten birçok konuda Türk burjuvazisinin temsilcileri Batı taklitçileriydiler.

Atatürk devrimleri veya reformları olarak adlandırılanların bir çoğu İttihat ve Terakki zamanında kısmen yapılmış veya yapılmaya başlanılmıştı. Bu anlamda yeni bir şeymiş gibi sunulması tamamen propaganda amaçlıydı. Kemalistleri yüceltmek içindi.

İstiklal Mahkemelerine ilişkin anılar oldukça az yazılmıştır. Belgelerinin çoğu T.B.M.M arşivlerindedir. Yalnızca Konya ve Elcezire Mahkemesinin tutanakları Türk İnkılap Tarih Enstitüsündedir.

Belgeler genellikle, duruşma dosyaları, karar defterleri ayrıca mahkemelerin yazışmalarından ibarettir. Mahkemelerin çalışmalarına ilişkin ve meclise verilen raporlar arşivlerde yoktur.

Mahkemelere ilişkin geniş bilgiler Hakimiyet-i Milliye, Babalık, Açık Söz gibi gazetelerle, Karar Defterlerinde genişçe yararlanabilecek bilgiler vardır.

Diyarbakır ve Sivas İstiklal Mahkemelerine ilişkin belgeler arşivlerde yoktur. Bu mahkemelerin esasta baktıkları davalar Kürt ayaklanmalarına ilişkindi. Koçgiri ayaklanması ile Şeyh Said Ayaklanmasına bu mahkemeler bakmıştı. Bir çok tarihi gerçeğin gizlenmesi Türk Devletine yarar sağladığından özellikle bu mahkemelerin tutanakları, belgeleri kaldırılmıştır.

İstiklal Mahkemeleri her şeyden önce bize, yeniden yapılandırılmakta olan Türk devletinin siyasal yapısı hakkında bilgi vermektedir.

Asker Kaçakları Sorunu

Askerden kaçma her savaş döneminin "normal" sayılan ve görülen olaylarından. I. Dünya savaşı sırasında bir çok cephe de bu tür kaçaklara çokça rastlanılmıştır.

Osmanlı Devleti, yenilgiyi kabul edip antlaşmayı imzalayınca işler daha da kötüleşmişti. Antlaşma gereğince or-

du terhis edilip yalnızca iç güvenlik için sınırlı asker bırakılacaktı. Türk Kurtuluş Savaşı sırasında ilk anda derlenmeye çalışılan ve tekrar yaratılmak istenen birliklerden birçok kişinin kaçmasıyla Meclis yeni önlemler almaya çalışır. 1918 yılında kaçakların sayısı 300 bin olarak gösterilmektedir. Üstelik asker kaçakları kendi memleketlerine gittiklerinde koşullarında olumsuzluğundan çeşitli kanun dışı denilecek davranışlarda bulunurlar.

Kaçaklara karşı giderek sert önlemlerin alınmasına rağmen sayı giderek artıyordu. Savaş sonrasında kaçaklara karşı daha sert cezalar alınması doğrultusunda anlayışlar geliyordu. Hapis, Pranga, darp, en çok başvuru olan yöntemler olmasına rağmen bunlar dahi cezadan sayılmıyordu. Asker kaçakları bu duruma dünden razıydılar. Çünkü böylelikle muhtemel bir ölümden kurtulmuş oluyorlardı.

Asker kaçakları firarda oldukları sırada adam öldürürse veya soygun, ırza geçme gibi suçları işlerlerse yakalandığında idam edilirdiler. Ayrıca askerden kaçabileceği tahmin edilenlere de idam cezası uygulanırdı.

Bazen suç işlemeyip sadece askerden kaçmışsa bir veya iki sefer kaçmış olanlara duruma göre ceza verilmiye biliniyordu. Üçten fazla kaçmış ise kaçıklarının 10 katı kadar falaka cezası veriliyordu.

Askerden kaçanlar bazen beraberinde silahını, cephanesini veya atını da götürüyordu. Bu durum aynı zamanda sıkıntısı çekilen silah, cephane, erzak vs. gibi orduda çok az bulunan malzemelerin dah da azalmasına neden oluyordu. Aynı zamanda kaçacakların artması çeşitli askeri birliklerin görevlerini yerine getirmemesine de yolaçıyordu. Öye ki yiyecek ve cephane depolarını koruyabilecek asker bulmakta bile zorluklarla karşılaşılırmaktaydı.

Asker kaçakları gittikleri yerlerde çeşitli çete örgütlenmelerinin de maddi temelini oluşturuyorlardı. Kaçakları yakalamak için görevlendirilenler bile kaçmaktaydılar.

Orduda yeniden düzenlemeye geçildiğinde bu konda daha sert önlemler alınmaya başlandı. Alınan ilk tedbirlerin çoğu kişisel ve keyfiydi. Hiç bir kuralı da yoktu. Son derece ağır cezaları da içermekteydi. Öyleki yakalananlar

bazen sıraya diziliyor ve her on kişiden biri kurşunlanıyordu. İbret olsun diye M. Kemal'de bu doğrultuda çok sert önlemlerin alınmasından yana emirler veriyordu.

Cephenin hemen gerisinde üçer aylık dönemleri kapsayan sırayla askere alma biçminde bir uygulama olmasına rağmen yinede kaçaklara karşı önleyici ciddi bir tedbir alınamıyordu.

Öyleki bazı bölgelerde bu kaçaklar yan yana gelip gruplar halinde çeşitli olaylara karışmaktan geri durmuyorlardı. Bazı bölgelerde taburlardaki er sayısı 80-100'den 3-4 kişiye kadar düşebiliyordu.

Müdafaa-i Hukuk Cemiyetleri ilk dönemlerde asker kaçaklarına karşı, kaçakların mallarına el koyma, evlerini yıkma veya yakma gibi yöntemleri uyguluyorlardı.

Kanunun Çıkışı

Atatürk Döneminin Dışişleri Bakanı Tevfik Rüştü Aras olağanüstü mahkemelerin kurulması için teklif yapınca bu konunun tartışılması da tekrar gündeme geliyordu. Tartışmalar sonrası önce 29 Nisan 1920'de Hıyanet-i Vataniye Kanunu çıkartılır.

Hıyanet-i Vataniye adından da anlaşılacağı gibi Ankara Meclisi'nin kararlarını uygulamayanlara yönelikti. Varolan mahkemelerde yeni çıkarılan bu kanun maddelerini uygulamak zorundaydılar. Ama 4 aylık sürede ciddi bir sonuç alınmaz. Üstelik yapılan kitlesel idamlar tepkiler alır.

Halk;

- a) İstanbul Hükümeti
- b) Kuvayi Milliyeye çeteleri
- c) Ankara hükümeti
- d) Sıradan çeteciler arasında bölün-

düğünden haliyle çıkarlarına göre davranmak isterler. Ankara hükümetinin kararlarından kaçanlar soluğu ya Kuvayi Milliye'de ya da sıradan çetelerde veya İstanbul Hükümetine sığınmakta buluyordu. Bu anlamda kemalistler uygulamada zorluklarla karşılaşırılar. Otorite boşluğu halkı varolan yasalara uymaya götürür. Kemalistlerin propaganda yaptığı gibi halk hiçte Kurtuluş savaşına gönüllü katılmamıştır.

Ankara Hükümeti halkı askere alabilmek için yeni kararlar alır.

11 Eylül 1920'de 21 nolu kanunla -

Firariler Hakkında Kanun- başlığı altında şu maddeler çerçevesinde yeni önlemler alınması istenilir.

Madde: 1- Muvazzaf ve gönüllü ile askeri hizmete dahil olupta firar edenler veya her ne suretle olursa olsun firara sebebiyet verenler ve firariyi saklayan ve sevkinde yardım gösterenler ve firarileri ifha ve ilbas edenler (koruyanlar) hakkında mülki ve askeri kanunlar da mevcut emirler ve indel-icap (gereken) diğer güna mukarrerat-ı cezalamaya müktafilen hüküm ve yürütmek üzere Büyük Millet Meclisi azaları tarafından İstiklal Mahkemeleri teşkil olunmuştur.

Madde: 2- Bu mahkemeler üyesinin adeti üç olup B.M.M. çoğunluğu arasında seçilmiş ve içlerinden birisi kendileri tarafından reis kabul olunur.

Madde: 3 - İş bu mahkemelerin adedini ve bölgelerini hükümetin teklifi üzerine B.M.M. tayin eder.

Madde: 4- İstiklal Mahkemesinin kararları kati olup uygulanmasında bilmum silahlı kuvvetler ve siviller devlet memurudur.

Madde: 5- İstiklal Mahkemelerinin emir ve kararlarını infaz etmeyenler veya infazından yalan bahaneler gösterenler işbu mahkemeler tarafından mahkemeye verilir.

Madde: 6- Her İstiklal Mahkemesi katip ve müstahdeminin maaş yüzölçümü geçmeyecektir.

Madde:7 - Her İstiklal Mahkemesi vazifeye hemen başlayacak ve anında firari ve bakaya efradının bir müddet içinde yakalanmasını sağlayacak her türlü araca müracaat eder.

Madde: 8- İşbu kanun yayınlandı-ğından itibaren geçerlidir.

Madde: 9- İşbu kanunun icrasına B.M.M. memurdur.

İstiklal Mahkemelerinin Fransız İhtilal Mahkemelerinden bir farkıda mahkeme üyelerinin meclis dışından seçilmesi idi.

Askeri ve sivil memurler mahkemelerin emirlerini yürütmekle zorunlu kılınmışlardı. Bu durum mahkemelere idari yönden de bir güçlülük kazandırmaktaydı.

Meclis, asker toplama sorununun yanısıra vergi sorununu da çözme yoluna baş vuruyordu. Bu nedenle de yargı yetkisinde üzerine alınca işlerin daha iyi yürüyeceği inancından kaynaklanıyordu. Haliyle kısa bir süre sonra yetkileri,

vatana ihanet, yolsuzluk, casusluk, ayaklanma vs. gibi konuları kapsadı.

'Firariler Hakkındaki Kanun'a ek bir madde getirilerek kapsamı, vatan hainliği, ülkenin maddi ve manevi gücünü kırmaya çalışmak, casusluk ve bozgunculuk şeklinde genişletilir.* (*E. Aybars, Cumhuriyet s. 11).

Ek madde şöyleydi:

"Komutanlardan askeri rütbeler arasında itaat ve inzibat sağlanmasına dayanan hukuk ve yetkileri saklı kalmak üzere vatanın ve hilafetin kurtuluşu ve bağımsızlığı için mücadele eden B.M.M.'nin çalışmasına aykırı olarak düşman amaç ve çıkarlarını güçlendirme yollu teşkilat ve tahrikat ve kargaşalık yaratanlar ve memleketin maddi ve manevi kuvvetlerini her ne suretle olursa olsun bozup, yıkmaya çalışanlar ve düşman hesabına askeri ve siyasi casusluk edenlerle 29 Nisan 1920 tarihli Hıyanet-i Vataniye Kanunu'nun kapsadığı hükümlerden dolayı tutuklu bulunanların mahkemelerinin yapılacağı ve hükümlerin infaz etme yetkisi İstiklal Mahkemeleri'nin kurulduğu bölgelerde adı geçen mahkemelere verilmiştir."

Ankara İstiklal Mahkemesi, Sadrazam Damat Ferit Paşa ile Sevr Antlaşmasını imzalayanları giyaplarında idama mahkum eder. Padişah'a 'şimdilik' kaydıyla bir suçlama yapamazlar. İngilizlerin esiri kabul ederek kendi aralarında bir bölünme yaratmamak için geçişirler.

İlk önce 14 bölgede İstiklal Mahkemelerinin kurulması için önerge verilir. Bunun dört tanesi Kürdistan'daydı. Fakat İsmet İnönü'nün önerisiyle değiştirilerek ilk anda yedi bölgede kurulması kararlaştırılır. Daha sonra bu sayı sekize çıkarıldı.

Bunlar, Ankara, Eskişehir, Konya, İsparta, Kastamonu, Pozantı, Diyarbakır, Sivas İstiklal Mahkemeleriydi. Mahkemeler son biçimini aldıktan sonra bir bildiri yayınlayarak, asker kaçaklarının teslim olmaları halinde affedileceklerini duyuruyordu.

Birinci dönem İstiklal Mahkemelerinden Kastamonu ve Elcezire mahkemeleri genel olarak hemen aynı türden davalara bakmakla birlikte Konya, Samsun, Yozgattakiler bölgelerinde meydana gelen ayaklanmalara da bakmışlardır.

Kastamonu İstiklal Mahkemesi - E.

Aybars'ın belirttiği kadarıyla en sertiydi- on gün içinde teslim olmayan asker kaçığının yerine ailelerine baskı uygulanarak babası, kardeşi, amcası v.s'yi yerine askere alınır. Ancak kaçak teslim olursa yerine alınanlar salınıyordu. Keza köy halkının kaçığı korumamaları için o zamana göre büyük bir değeri olan 200 lirayla cezalandırdıkları gibi kaçakların evlerinin de yıkıp, yakıyorlardı.

M. Kemal mahkemelerin etkinliğini görünce sayısının artmasını ister.

Konya İstiklal Mahkemesinde yargılananların çoğu birinci ve ikinci Konya ayaklanmasına katılanlardı. Mahkeme özellikle ikinci ayaklanmaya katılmış olanlara karşı sert önlemler alır.

Samsun İstiklal Mahkemesi ise Rumların kendilerini savunmak için oluşturdukları fedai guruplarıyla Kürtlerin Koçgiri Ayaklanmasına ilişkin davalara bakmıştır.

Bilindiği gibi Karadeniz'de ki Rumlar Türk ve Laz çetelerinden korunmak için guruplar oluşturmuşlardı. Bu arada bir dizi olayda meydana gelmişti. Özellikle Topal Osman çetesi Rumlara saldırarak kötü ün sahibi olur. Sovyet elçisi Aralov, Türkiye'ye ilişkin anılarında Ankara'ya giderken yolda bir çok Rum'un cesedine rastladığını yazmaktadır. Türk yetkilileri bu rakamı oldukça düşük gösterirler. (12 bin civarında) Fakat bu durum hiç de resmi kayıtları doğrulamamaktadır.

Merkez Ordusuyla, kötü Ünlü Topal Osman çetelerinin birlikte Koçgiri'de büyük katliamlar yaptığı da anılar da tazedir. Birçok kişinin Samsun İstiklal Mahkemesinde yargılanmasının bir nedeni de sanıkların sayısının fazlalığından ötürü bölge mahkemelerine dağıtılmalarının bir sonucuydu.

Yozgat İstiklal Mahkemesinde, Koçgiri ayaklanmasına katılanlarla Yozgat ayaklanmasına katılanlar yargılanmışlardı.

İstiklal Mahkemeleri sürekli Mecliste sorun olur. Mahkemeler birçok yönden tartışılarak 31 Temmuz 1922 de (İstiklal Mahkemeleri Kanunu) adı altında yeniden biçimlendirilir. Zaten bu arada kemalistler giderek devletler tarafından tanındıkları gibi kendi lehlerine genel bir sessizliğide sağlamışlardı. Yapılan eleştiriler nedeniyle İstiklal Mahkemelerinin hakimlerinin yetkileri kısıtlanırken savcılarının yetkileri arttırılır. Ayri-

ca idamların infazı meclisin yetkisine bırakılır. Yani normal mahkemelere benzer şekle dönüştürülür. Bu şekilde düzenlemeler yapıldıktan sonrada 1 Ağustos 1922'de Meclisçe görevlerine son verilir.

Yunanlılar Ege'de yenilgiye uğratıldıktan sonra da "geçmişin hesabını sormak için" yeniden mahkemeler kurulmasına karar verilir.

Amasya'da kurulan İstiklal Mahkemesi ancak bir ay görev yapar.

Ayrıca Batıda a) Bursa, Eskişehir b)Kütahya, Aydın, Denizli c) İzmir ve çevresinde olmak üzere üç tane İstiklal Mahkemesi kurulur.

Yine aynı dönemde Kürdistan'da Diyarbakır ve çevresinde Elcezire İstiklal Mahkemesi, 8 Aralık 1923'de ise İstanbul'da kurulur. Amaçlanan geçmişte kendilerine yönelik suç işleyenlerin cezalandırılma isteğindendi.

İstiklal Mahkemelerinin dışında da yargılamalar yapılmaktaydı. Bunlar genellikle mahkemelerin kurulmadığı veya çalışmalarına son verildiği dönemlerde görev yaparlardı. Harp Divanları ve Ceza mahkemeleri bunun örnekleridir. İstiklal Mahkemeleri kurulunca tüm diğer mahkemelerdeki dosyalar ve sanıklar bu mahkemelere nakledilerek yılların davaları bir çırpıda, aceleyle tamamen keyfi bir şekilde bitirilirdi.

Ayrıca İstiklal Mahkemelerinin çalışmaları sırasında bazı komutanlar keyfi cezalar vermektende geri kalmıyorlardı. Yunan işgalinden kurtarılan bazı yerlerin ele geçirilmesi sonrası buralarda Harp divanları kuruluyor ve bölgesel kararlar alınabiliyordu.

İstiklal Mahkemelerine son verilince mahkemelerin baktıkları davalar harp divanlarına ve normal mahkemelere devrediliyordu. İstiklal Mahkemesi tekrar göreve başlayınca da dosyalar kendilerine geri yollanıyordu.

19 Aralık 1921 de bu tarihe kadar vatana ihanetten idam cezası yiyenlere af çıkartılarak cezaları müebbetle çevrilir. Af sıkça baş vurulan bir yöntemdi. Bundan amaçlanan ise insana duyulan ihtiyacı.

İlk dönem İstiklal Mahkemelerinin bir programının olduğu söylenemez. Gerçekte tek amaçları etrafa korku ve dehşet saçarak, keyfi uygulamalarla "halkı yola getirmektir." Hakimler çoğunlukla vicdani kanaata göre karar verirlerdi.

Delil aramaya gerek görmezlerdi. Bütün memurlar mahkemelerin kararlarına uymak zorundaydılar. Kendilerini denetleyen bir üst kurul yoktu. Sadece Başkomutana idam edilenlerin listelerini yollarlardı. Yani O'na karşı sorumluydular. Ama mahkemeler denetlenmezdi. Baştan çok geniş yetkiler tanınmıştı. Yaptıkları herşey olumsuz da olsa göz yumulurdu. İstiklal Mahkemesi üyelerinin sınırsız yetkisine şöyle bir örnek vermek mümkün.

Bolu'da kurulan İstiklal Mahkemesi'nin Başkanı Osman, "Karaman isyanında 39. ve 40. sehpalara asacak adam yoktu. İhtiyar bir köylü, yanında oğlu, önünde odun yüklü merkebi geliyordu. Emrettim, ikisini de astılar."* (*Rüknü Özkök, Milli Mücadele Başlarken, Düzce-Bolu İsyanları İst. 1971 s. 297)

Nasıl olsa hesap soran yoktu. Her türlü yetki baştan alınmıştı. Keyfi uygulamanın vardığı sonuç son derece ürkütücüydü.

İstiklal Mahkemeleri'nin uygulamalarında, mahkemelere göre farklılıklar da sözkonusuydu. Her hakim kendi anlayışına göre hareket ediyordu.

1920-1923 yılları arasında 55 bin kişi yargılanır. Resmi rakamlara göre 3 bin kişiye idam cezası verilir. Ama 1350 kişi idam edilir. Asker kaçaklarına bir şans tanınarak kaçmadıkları taktirde cezalarının uygulanılmayacağı belirtilir. Asker kaçakları 'boyunlarında ki iplerle' askerliklerine devam ederler. Bunlar arasında tekrardan kaçıp da idam cezası alanların sayısı bilinmiyor. Sonları hakkında şimdilik bir bilgi yok.

II. Dönem İstiklal Mahkemeleri

1923'de T.C'nin emperyalist devletlerce tanınmasından sonra II. Dönem İstiklal Mahkemelerinin ilki M. Kemal muhaliflerini sindirmek için oluşturulmuştu.

10 Aralık 1923'de kurulan İstiklal Mahkemesi -asında cinayet veya terör mahkemeleri denilse daha doğru- çok ilginç gerekçeler ileri sürülerek kurulur. Başbakan İsmet İnönü tarafından Meclis'e önerge olarak getirilir. Ve kabul görür.

Muhalefet bu mahkemelerin kurulmasına karşı çıkar. Kurulma gerekçelerini yeterli görmez. Fakat kabul çıkınca

da yetkilerinin kısıtlanmasını, kararlarının temyiz edilmesi istenilir. Kurulmasına gerekçe ise Hintli Raca Ağa Han'la Emir Ali'nin Başbakan'a yolladıkları halifelik kaldırılmamasına yönelik mektubun basında Başbakan'a ulaşmadan yayımlanması gösterilir. Hintlilerin İngilizlerin istemleri doğrultusunda böyle davrandıklarını bizzat İnönü gizli celsede açıklar. Ayrıca Kürtlerin ayrılma yönünde çabalar içinde olduklarını ileri sürerek gerekli yerlerde bu mahkemelerin kurulmasını savunur.

Komik gerekçeyle yapılan açıklamaların dışında mahkemelerin yeniden kurulmasının gerekçesi muhaliflerin susturulmak istenmesindendi. İstiklal Mahkemelerinin terör demek olduğunu bilenler elbetteki karşı çıkacaklardı. M.Kemal halifelik kaldırmak istediğinden gelebilecek tepkilerin önüne geçmek için kurulmasını istemişti.

Sonuçta İstanbul İstiklal Mahkemesi kurulur bazı gazetecilerle yine M.Kemal muhalifliğinde öne çıkmış isimlerden Lütfi Fikri sözde yargılanarak tutuklanırlar. Bir müddet sonra gazeteciler salınırlarken, Lütfi Fikri beş yıl ceza alır. M. Kemal bir müddet sonra yola getirilen eski Dersim Milletvekili, Avrupa'da isim yapmış şahsiyetlerden Osmanlıcı, İslamcı Lütfi Fikri için bu sefer affedilmesi ricalarda bulunur. (E. Aybars s. 264) İsteğini hiç kimse Meclis dahi reddedebilir mi? Lütfi Fikri terörle "yola getirildikten" sonra Meclis bu cezasını affeder. Nasılsa amaçları korku salmaktı. Bu ortamda yaratmışlardı.

Bu yargılamaların dışında önemli bir başka davaya bakmayan İstiklal Mahkemesine iki ay sonra gerek kalmadığına kanaat getirilerek 5 Şubat 1924'de görevine Meclisce oybirliğiyle son verilir. Toplam 17 kişi bu mahkemede yargılanmıştı.

Şey Sait Ayaklanmasından sonra yeniden Ankara'da İstiklal Mahkemesi kurulur.

Ankara İstiklal Mahkemesi'nin baktığı önemli davalar Telgrafçılar, Komünistler, gazeteciler, Erzurum ve Rize olayları davaları ile birlikte İzmir suikastı en önemlileridir.

Ankara İstiklal Mahkemesi'sinin baktığı en önemli dava M. Kemal'e muhalif olan Terakki Perver Cumhuriyeti Partisi davasıdır. Bu parti'nin yöneticileri Şeyh Sait Ayaklanmasını destekle-

medikleri halde M. Kemal tarafından suçlanarak mahkemeye sevk edilirler.

Keza Terakki Perver Cumhuriyeti partisi yandaşı olarak bilinen bazı gazeteler de kapatılmış ve bazı gazete yazar ve sahipleri koğuşturmalara uğratılmışlardır.

Diyarbakır'da kurulan Şark İstiklal Mahkemesi Şeyh Sait isyanına katılanları yargılamak içindi. Mahkeme kısa bir sürede iddianemeyi hazırlayıp her zamanki gibi keyfi ve "vicadani" kanatte dayanarak acil kararlar alır. Şeyh Sait ayaklanmasına önderlik edip te yakalananları birer- ikişer günlük aralarla gruplar halinde yargılayarak idam ederler. Sanıkların duruşmalarında çoğu kez Türkçe tercüman bile yoktu. Yani sahneledikleri oyunlarının eksiklikleri vardı.

Mahkeme heyeti daha sonra Urfa ve Elazığ'ada giderek oralarda da bir çok kişiye cezalar yağdırırlar. Hapis cezalarını genellikle askerden firar edenlere verirler.

Mahkeme Şeyh Sait ayaklanmasını "Kürt Devletini kurmak için" yapıldığını açıklaması hiçte abartılı olmayan sanıkları sadece suçlamak için söylenmiş sözler değildi. İstanbul'a dinlenmeye giden mahkeme savcısı Süreyya Bey'in "Kürt İhtilalinin İç Yüzü" adlı bir konferansı kendi seçim bölgesinde düzenlemesi kafa karıştırmak için propaganda amaçlı olarak söylenen "irticai" sözcüğünün gerçek olmadığına bir ifadesidir. Elbetteki ayaklananların amacı Şeriatçı Kürdistan'dı.

Şark İstiklal Mahkemesinin Bağımsız Kürdistan için savaştılar yorumu yalnızca mahkeme üyelerinin -özelde savcının- yorumu olarak ele alınamaz. Mahkemelerin bağımsız olmadığı gözönünde tutulursa bu görüş bir gerçeği ifade ettiği gibi esasta hükümetinde görüşüydü.

Hükümet ayaklanmada bulundukları gerekçesiyle idam edilenlerin yakınlarının veya eylem arkadaşlarının intikam alabilecekleri düşüncesiyle ve bir diğer yönüyle da halkın Batı'da asimilasyona uğratılması için sürgünler yapılır. Sürgün Van ve Midyat'taki "İsyan edebilecek ailelere" kadar uzanır.

Şark İstiklal Mahkemesi ayrıca 9/12 Ağustos tarihlerinde Raçtokan ve Raman'da sürgüne karşı çıkararak direnişe geçmelerinden sonra burada da terör estirir Şeyh Sait Ayaklanmasından

7/8 ay sonra meydana gelen Hazro olayı sonrasında da bir çok kişiyi 'yargılayıp' idam ederler.

Şeyh Sait Ayaklanması'ndan sonra Kürdistan'ın birçok yerinde yer yer çetnli direnişler oluyordu. Örneğin 44. Tümenin 12. Alayı Batman Köprüsü'nde pusuya düşürölerek yüz asker öldürölür. Keza Nusaybin yakınlarında bulunan askeri birlikler 10/11 Mart 1926 da basılıyordu. Haço'nun önderliğindeki kuvvetler yanlarına Süryanileri de alınca, Miran aşiret reisi Naif'in ve Viranşehir'de ki Paşazadelerin de bunlara katılmasıyla Türk yetkilileri korku ve telaşa düşerler. Bu nedenle çok daha ciddi tedbirler alırlar. Uçak ve askeri birliklerin sayısı arttırılır. Kürdistan'da direnişlerin devam etmesi nedeniyle Şark İstiklal Mahkemesi önce altı aylık süre için oluşturulmasına rağmen görevleri altı aylık sürelerle uzatılır.

Şark İstiklal Mahkemesi'nin görevine 12 Mart 1927 de son verilir. Toplam olarak mahkeme 213'ü gıyaben olmak üzere 420 kişiye idam cezası verir.

İstiklal Mahkemeleri sadece isyanlarla ilgilenmemişlerdir. Medeni Kanun, Yol Mükelliyeti Kanunu, Ceza Kanunu, Borçlar Kanunu ile diğer Memurin, Ticaret, Hakimler, Şura-yı Devlet, Eğitim ve Şapka Kanunları bu mahkemeler döneminde çıkarılmışlardır. Bu bir raslantı değildir. Tümüyle planlanarak yapılmıştır.

Yine tüm muhalifler Terakki Perver Partisi ile muhalif basın mensupları Şark ve Ankara İstiklal Mahkemeleri döneminde kapatılmış ve susturulmuşlardır. Laiklik adına tekke ve zaviyeler kapatılmış karşı çıkanlar bu mahkemelerde cezalar almışlardır.

İstiklal Mahkemeleri Türk burjuvazisinin cılızlığı nedeniyle onun üst yapıda daha sert tedbirler almasına neden olmuştur.

İstiklal Mahkemeleri üzerine açıklama yapanların ortak olarak değerlendirdikleri noktalar çoktur. Bu konuda çalışmış olanlardan Kandemir mahkemelerin sertlik politikasını İsmet İnönü'ye bağlamaktadır.

Hüseyin Cahit ise "Önce ortalığı susturmak ve bastırmak" gayesini güttüğünü ileri sürmüştür. Bu mahkemeleri hukuk mahkemeleri olarak adlandırmak hiç de doğru bir yaklaşımı getirmez. En basit kişisel hakkın ve demokratik yö-

nünün bulunmadığı bu mahkemeleri "İhtilal Mahkemeleri" olarak adlandırmak doğru değildir. Kemalist Hıfzı Veladet Dedeoğlu bile bu mahkemeleri "Tehdiş Mahkemeleri olarak değerlendirmiştir."

Celal Bayar ise mahkemelerin oynadığı rolü överek "mühim kuvvetlerimizden biriydi" der. Ayrıca mahkemelerin kuruluş nedenini "Milli mücadelenin gayesini temin etmektir" diye açıklar ve mahkemelerin "Millet Meclisini korumak için oluşturulduğunu" belirtir. (Bayar'dan Hatıralar, Kurtul Altuğ Tercüman gazetesi 15 Eylül 1986)

Bayar doğaldır ki yaptıkları faaliyetleri övecekti. Geçmişini bu yönüyle reddedemezdi. Mahkemeleri her şeyden önce bir çok davaya baktıklarından Fransız mahkemelerinden ayrılırlar. Ayrıca Kürdistan halkının özgürlük savaşına bir darbe indirdiği içindir ki devrimci bir rolü yoktur. Örnekler çoğaltılabilir.

İSTİKLAL MAHKEMELERİ BAĞIMSIZ MIYDI?

Mahkemelerin bağımsız olmadıklarını gösteren en güzel örneklerden biride İsmet İnönü'nün İstiklal Mahkemelerinde yargıladıkları Hüseyin Cahit Yalçın'a söyledikleridir. "Güçlü bir kalem, ateş püskürerek yazıyordu. öyle bir sırada nereye doğru bizi götürdüğünü bilmediğimiz bu kalemi serbest bırakamazdık. Ama artık geçmiş silinmiştir. İstedığınız gibi çalışabilirsiniz. Hiç bir düşmanlıkla karşı karşıya değilsiniz" diyor-du.

Ankara İstiklal Mahkemesi, Terakki Perver Cumhuriyet Fırkasının polisçe aranmasını "baskın" başlığıyla haber verdiğini bahane ederek, Tanin başyazarı Hüseyin Cahit Bey ve gazetesinin sorumlu yöneticileri hakkında dava açmıştı.

Savunmasında, "böyle adalete aykırı bir mahkemede mahkum olmayı, hakim olmaya yeğ tuttuğunu" belirten Hüseyin Cahit, Çorum'da süresiz (sonsuz) sürgün cezasına çarptırılmıştır. (M. Tuncay Türkiye Cumhuriyetinde Tek Parti Yönetiminin Kurulması 1923-1931 Ankara 1981 s. 144-145).

Başbakan İnönü'nün sözleri bizleri bu mahkemelerin nasıl dışardan yönetil-

diklerini bir güzel açıklamaktadır.

Mecliste kendilerine muhalif olan Terakki Perver Cumhuriyet Fırkasını kapattıktan sonra Vatan gazetesinden bu kapatılmanın olumluluğu üzerine makale yazmalarını istemişlerdir. Gazete, buna razı olmayınca Şark İstiklal Mahkemesi'nde düzmece yalanlarla çeşitli gazeteler suçlanılarak tek tek kapatılır. Vatan'da bu gazeteler arasındaydı. Bazı gazeteler kemalistleri destekler. Mete Tunçay 22 gazetenin solcu veya sağcı kapatıldığını yazmaktadır. (Age s. 142-146).

Amaç muhalif basını yola getirmektir. Haksız yere suçlayıp düşürmek kişiliklerini rencide etmek ve sonra da sözde af edip kendilerine bağlamak yani büyüklüklerini sözde gösterterek etkisiz kılmayı hedeflerler. Başarırlar da.

Kapatılan gazetelerin yayınlarına aynı isimle 15 yıl izin verilmez.

Zamanının ünlü gazetecisi Ahmet Emin Yalman'da düşürülenler arasındaydı.

Reisi Cumhur Atatürk'e yaranmak için bir gün Meclis'e gider. Atatürk'ü gördüğünde eğilir. M. Kemal "Vah herif, sen beni tazim etmeğe (saygı göstermeye) mi geldin? Defolup git memleketten; elimi kanına bulaştırma; ben hayatta iken sen bu memlekette yazı yazamazsın" diyerek küfürler ederek uzaklaştırır. Ahmet Emin Yalman beş gün sonra ilk vapurla Amerika'ya gider. Atatürk'ün ölümünden sonra döner. (İbrahim Arvas, Tarihi Hakikatler, Ankara 1964 s. 65-66) Van eski milletvekillerinden İbrahim Arvas Tamin Gazetesi başyazarı Hüseyin Cahit Yalçın'ı mahkeme başkanı dalkavuk Ali Çetinkaya'nın O'nu aşamadığına üzüldüğünü kendisine söylediğini yazmaktadır. (Age s. 67)

İstiklal Mahkemelerinin siyasi iktidarın emriyle hareket ettikleri açıktır. Gerek M. Kemal'in gerekse İ. İnönü'nün mahkemelere yazdıkları direktif veya mektuplar bu mahkemelere ait dökümanların arasında rastlanılmaktadır. Şark İstiklal Mahkemesinde görev alan Avni Doğan

"Şeyh Sait muhakemesi sırasında kendisini isyana sürükleyenlerin Türk basını olduğunu ileri sürmüş ve bir kısım gazete ve yazarların isimlerini de vermişti. Bu iddia gülünçtü." (*Kurtuluş, Kuruluş ve Sonrası s.172)

Suçlanan gazete ve gazeteciler hila-

fet ve kemalist laiklik konusunda farklı düşünüyorlardı. Avni Doğan suçlanan gazetecilerin Şeyh Sait'le bir bağlantılarının olamayacağını düşünmekteydi.

Şeyh Sait'in bu ifadesi üzerine mahkeme reisi savcılıktan konuyla ilgili düşüncelerini sorar. Savcı Süreyya Özgeevren gazetecilerin bu davaya dahil edilmelerini uygun görmez. Ama mahkeme savcının tutumuna rağmen bir takım gazetecileri tutuklatınca savcı bir mazeret uydurarak izinli olarak memleketine döner. Yardımcı savcı Avni Doğan yerine bakmak zorunda kalır.

"İstiklal Mahkemelerinin selahiyetleri hudutsuz olduğu kadar bu selahiyetler kontrolsüzde idi. İdam kararlarına savcı itiraz etmezse, derhal infaz olunurdu. Şayet savcı, mahkemenin kararına itiraz ederse, dosya Büyük Millet Meclisinin Adliye Komisyonunda tetkike tabi tutuluyordu." (Kurtuluş, Kuruluş ve Sonrası s.174)

Diğer mahkeme üyeleri savcının nasıl bir iddianame hazırlayacağını merak ettikleri gibi kendi görüşlerini de genç ve tecrübesiz savcıya empoze etmeye çalışırlar. Avni Doğan kaçamak cevaplarla geçiştirmeye çalıştığını yazmakta ve devamlı;

"Şeyh Sait'in gazete muharirlerinin birer birer isimlerini söyleyerek yaptığı isnadın içyüzünü sıkı bir tetkikten sonra tamamen öğrenmiş bulunuyordum.

Şeyh Sait'in gazeteciler hakkında yaptığı beyanat, kendi fikir ve kendi kanaatından doğmuş değildi, ona telkin yapılmış, muayyen isimler verilerek bunları itham ederse cezasının haifiletileceği vaad olunmuştur." (Age.s. 174)

"Beni cesaretlendirmek için Ankara'dan ikinci derecedeki bazı zevattan her gün şifreler alıyordum. Bu şifrelerde, gazetecilerin Cumhuriyetin ilanından itibaren hükümete karşı aldıkları menfi durum izah olunarak, haklarında tatbik edilecek cezanın bana itibar sağlayacağı ifade edilmekteydi."

Savcı Avni Doğan basın kanunun 36. maddesi gereğince kendisine yapılan telkinlere rağmen gazetecileri suçun işlendiği tarihin üzerinden üç ay geçtiği için zaman aşımına uğradığı gerekçesiyle "gazetecileri kurtardığını" yazarken boşuna kendisine paye çıkartmış çünkü konuyla ilgili olarak Mete Tunçay "Avni Doğan'ın TTK arşivinde rastladığım özel ve şifreli bir mektubu, hem gazetecile-

rin en ağır bir biçimde cezalandırılmalarına ramak kaldığını, hem de İstiklal Mahkemelerinin bağımsızlığı ve yasallığı savlarının içyüzünü ortaya koymak tadır:

“(Basılı kağıt başlığı:)

Türkiye Cumhuriyeti Dahiliye
vekaleti Kalem-i Mahsus
Müdüriyeti- aded

Elaziz

9.9.341(1925)

Mühim ve Zata Mahsustur

1- Süreyya bey vazifeye dönmekten çok korktuğu (m) için (?), vukuf (bilgi) ve taktirine çok hürmetkar olduğum Cemil Beye şu satırları yazmayı luzümlü gördüm. Gazetecilerin memlekete ika (yaptıkları) ettikleri zararı en çok idrak edenlerden birisiyim.

Ahmet Emin ve arkadaşlarını buraya cel (getirip) ve tevkif ettirirken bu hususta hiç bir tereddüt his etmedim.

2- Gazi paşa hazretlerinin gazetecilerin kurtulmaları şayan-ı (büyük) arzuları (?) tarzındaki şifreli emirlere gelineye kadar muhakemenin tarz-ı cereyanı da çok iyiydi. Bu emir geldikten sonra, hepimizden (içimizden) bir arkadaş gazetecilere ve Gazi hazretlerinin uluv-ü (büyük) canablarına mazhar (şeref) olarak beraat edecekleri ve beraatten sonra ırkı lehine çalışacakları için Ankara'ya gidilerek Reisi Cumhur hazretleriyle kendilerinin mülkaatına delalet olunacağı (yol göstereceği) ihsas (duyma) olunmuştur.

3- bu ihsastan sonra tekrar eski vazifeye (vaziyete) rücu ile (fikir değiştirme) mahkumiyetleri cihetine gitmeyi mübeccel (ululanmış) Gazi Hazretleriyle İsmet paşa Hazretlerinin şeref-i zatileri için tehlikeyi görmekteyim. Müşarüni-leyh hazretanı (Adı geçen) aruf ekamızla (arkadaşlarla) müştereken yazdığımız bir şifrede sarahatan (açıktan) değılsede buna yakın maruzatta (açıklamada) bulundum.

Semahat-ı ruhiye (ruh açıklığı) temayülât-ı asilanesini (asil taraflarını) çok iyi tanıdığım zatı-ı alilerinden bana yürüyecek doğru yolun iradesini hürmetle rica ederim. İrae (geri çevirme) buyuracakları tariki bila (açıkça) kaydü şart kabul

ettiğimi şimdiden arz ederim efendim.

İstiklal Mahkemesi
Müddeiumumi vekili
(savcı yardımcısı)
Bozok mebusu Avni

Başka örneklerin yanı sıra, bu belgede, ayrıca yorum gerektirmeyecek kadar açık bir biçimde, İstiklal Mahkemelerinin siyasi iktidarın emirleriyle hareket ettiklerini gösteriyor. Avni Doğan'ın kendisine salıverilmede rol oynadığını böbürlenerek anlatması hiçte işin perde gerisinde olup bitenleri bilmediğinden gerçekleri yansıtmıyor. (Mete Tunçay, age)

Şifreli mektubun içeriğine uygun davranıldığı görülüyor. Şark İstiklal Mahkemesinde yargılanan gazeteciler, kendilerine verilen öğüde uyarak Reisi-cumhur'a yalvarış telgrafları çektikten sonra, aralarından Abdülkadir Kemali beyin Ankara İstiklal Mahkemesine gönderilmesi dışında, toptan salıverilirler.

Mahkeme üyelerini etkilemek için Şark İstiklal Mahkemesi üyelerinin her birine açık birer Ford taksi ile ayrıca bir kamyon heyetin emrine verilmişti.

M. Kemal istihbarat masrafları için de kendi parasından 40 bin lira verir.

Daha işi başında heyet üyelerine tanınan ayrıcalık, onların herkese yukarıdan bakan gururlu, küçümseyici tavırlarıyla da birleşir.

Avni Doğan, Adana'dan otomobille Diyarbakır'a gidilmek istenildiğinde 'kimin otomobili önden gidecek' yüzünden küfür ve atışmaların çıktığını, "İstiklal Mahkemesi başkan ve azaları (üyeleri) arasında normal bir münasebetin (ilişkinin) kurulduğunu görmek nasip olmadı" ayrıca "herkesin kendine göre bir politikası, kendine göre bir hukuk anlayışı vardı. Heyet-i hakime (Hakimler heyeti) karar için bir odaya toplandıkları zaman, sık sık görüş ayrılıkları kendini gösterir, kavgalar başlar, bazen tabancalar çekilirdi" şeklinde yazarken Türkiye'yi ne tür kişilerin yönettiğininide göstermiş oluyor.

Avni Doğan "İstiklal Mahkemelerinin selahiyetleri (yetkileri) hudutsuz olduğu kadar bu selahiyetler kontrolsüzde idi. İdam kararlarına savcı itiraz etmezse, derhal infaz olunurdu. Şayet savcı, mahkeme kararına itiraz

ederse, dosya Büyük Millet Meclisinin Adliye Komisyonunda tetkike tabi tutuluyordu.

İstiklal Mahkemesinden çok çekmiş kişilerden biri olan gazeteci Ahmet Emin Yalman, mahkemelerin çok ilginç davalara baktığını yazmaktadır.

Elazığ'da ki Şark İstiklal Mahkemesi üyelerinden birinin İstanbul Sirkeci'de ki bir eczahanenin kendisine pahalı kolonya sattığını ve bazı Arapların ekonomik işlerde egemen rol oynadığını ileri sürerek bağlı bulunduğu mahkemece "Şark isyanında ilgileri keşfedildiğinden Elazığ getirilmelerini" ister ve ilgili şahıslar tutuklanıp Elazığ'a getirilirler. (Ahmet Emin Yalman, Yakın Tarihte Gördüklerim ve Geçirdilerim cilt: 3 İst. 1970 s. 187)

Tamamen geniş yetkilerle donatılmış olan mahkeme üyelerinin her türlü sorunla uğraşır olmaları onların her bir üyesinin ne kadar büyük diktatör heveslileri olduklarını da göstermektedir. Onlara bu gücü veren hükümetti. Mahkeme üyelerine bu yönlü özerklik tanımıştı.

Sosyal Demokrat Resimli Hafta gazetesinin sorumlularından Zekeriye Sertel; mahkemelerin usule göre davranmadıklarını, kararları süratle verdiklerini haksız yere cezalar da verdiklerini ama herşeye rağmen o günün koşulları içinde böyle davranmak zorunda kaldıklarını söylerken son anda bir çuval inciri de berbat eder.

Yukarıdaki birçok örnek Z. Sertel'in 'zorunluydular' anlayışın doğrulamıyor.

Kolonyayı pahalı satmaktan, Kürtçe konuşmaktan veya şapka giymedi diye kişilerin asıldığı koşulları 'zorunluluktan' demek herşeyden önce devletini aklamaktan başka bir amacı taşımıyor. Kendisi dahi bazı yazılarından dolayı üç yıllık cezaya çarptırıldığı halde Kemalistlerin anlayışını kavrayamamış.

M.Kemal'in yakın arkadaşlarından Kılıç Ali anılarında vazifelerini yaparlarken hatır ve gönüle kapılarını kapattıklarını, çok ciddi araştırmalardan sonra cezaları verdiklerini anılarında belirtirken doğruyu yazmıyor. (Kılıç Ali, İstiklal Mahkemeleri Hatıraları, s. 9). Çünkü yukarıda yazdıklarını bizzat yine kendisi ileriki sayfalarda yazdıklarıyla yalanlıyor. Şöyle ki İzmir Suikastı davasında duruşmalar başlamadan önce mahkemenin yayınladığı bir bildiride

kimlerin suçlu olduğunu yazması ortada bir yargılama olmadığı halde böylesi bir açıklamanın yapılması tamamen istek üzerine olduğunu gösteriyor. Peki nerede "çok ciddi araştırmalar." Bu örnekte mahkemelerin nasıl çalıştığını göstermektedir. (Kılıç Ali, age. s. 48-49)

Hatıralarını yazdıklarında dahi dürüst olmayan bu kişilerden adalet ve hukuk beklenebilir mi? Mahkemeler tamamen M.Kemal'in direktiflerine göre yönlendirilmekteydi. Bir başka örneğini de yine tarihe İzmir Suikastı olarak geçen M. Kemal'i ortadan kaldırmak için yapılmak istenilen eylemde görüyoruz. Suikast son anda haber alınıp önlenildikten sonra M.Kemal'in bir kısım muhalifleri tekrardan tutuklanırlar. Bunların arasında Kazım Karabekir'de bulunmaktaydı. Bu gelişmeden bir müddet sonra

M. Kemal İzmir'e gelerek Çeşme'de balo verir. İstiklal Mahkemesi üyeleri de balodadırlar ve M. Kemal onlara çıkışır. "Neden Kazım Karabekir'i mahkemede konuşturdunuz" diye. Çünkü K. Karabekir sanıktı ve O'nun açıklamalarından rahatsız olmuştu. Mahkeme üyelerine baskı yapması bu yüzden. (Ergün Aybars, İstiklal Mahkemeleri s. 352)

İstiklal Mahkemesinde görev yapmış olan Ali Saip dahi İzmir suikastı davasında yargılanır. Birçok kişiyi katleden bu şahsın yine bir İstiklal Mahkemesinde yargılanmasının kendisi için ne kadar ürperdici olduğu açıktır. Ama daha sonra beraat ettirilir. Bu mahkemede Başbakan İsmet İnönü'de şahit olarak dinlenilmek istenilir fakat O duruşmaya gitmeyince "bir daha ki sefere gelmediği taktirde tutuklanması" istenilince diğer duruşmaya gelerek ifadesi alınır. M. Kemal ve dalkavukçuları dışında bu mahkemeler herkes için baskı unsuru durumundaydı.

Ali Fuat Cebesoy'da anılarında M. Kemal'in kendisine İzmir Suikastı davasında yargılanan "Paşaları senin hatırın için affettirdim" der. Demekki İstiklal Mahkemeleri bağımsız bir yargı organı değildir. Hükümetin sesidirler.

Şark İstiklal Mahkemesi üyelerinden Müfit Bey aralarında ki bir tartışmadan dolayı savcı Süreyya Bey'e "bizim belli bir amacımız var. Ona varmak için arasına kanun üstüne de çıkarız" demesi oğünün koşullarını çok

iyi açıklamaktadır. (Süreyya Özgeevrenin anıları, Dünya Gazetesi, 24-25 Mayıs 1957)

Mazhar Müfit Kansu 1919'da Bitlis'te valiye Damat Ferit Paşa Ermeni Tehcir'i sırasında olumsuz rolü olduğunu ileri sürerek tutuklanmasını isteyince O kaçır. Atatürk O'nu korur. Milletvekili yapar. Sonrada hakim. İşte M. Kemal istemezse kendisine sadık olabilecek kişiler arasından seçtiklerini önemli görevlere atanmasını sağlayarak rahatlıkla istediklerini yaptırmaya çalışırdı Mazhar Müfit'te bunlardan biriydi.

Süreyya Özgeevren 27-28 Mayıs 1957'de Dünya gazetesinde yayınlanan anılarında M.Kemal'in 20 Mayıs 1925'te Diyarbakır milletvekili Fevzi Bey'in akrabası olan Avineli Kamil Bey hakkında çeşitli yerlerden iyi niyet dilekleri geldiğini belirterek, tutukluluk sebebi hakkında bilgi istediğini yazmaktadır.

Mahkemede, ayaklananlar yardım ettiği gerekçesiyle Kığılı Hacı Hüseyin'de yargılanır. Hacı Hüseyin hakkındakileri reddeder. Suçlamaların Avineli Kamil Bey tarafından yapıldığını söyler. Bir çok kişide Kamil Beyi suçlayınca beraat eder. Fakat Diyarbakır'da çarşı içinde öldürülür.

Şeyh Sait davasında yargılanan Şeyh Şemsettin mahkemede olumsuz tavır içerisinde düşer. Mahkeme onun durumunu başbakanlıktan sorar. İ.İnönü'nün af yönündeki isteğine karşı aşağıdaki mektubu yollar. Mektupta "ayaklanma bağımsız bir Kürdistan kurmak amacıyla çıkmıştır. Bir çok seneler hep bu amaç için çalışılmış olduğu kesindir. Bu ruhun ölmesi ve öldürülmesi en kutsal bir görevdir. Bunun için Kürdistan'da baş olabilecek bütün zararlı kişilerin kesinlikle affedilmemeleri gereklidir" şeklinde cevaplandırması mahkemelerin nasıl yönlendirildiklerini de göstermektedir.(TBMM Arşivi T-12 Dosya 96-97)

İstiklal Mahkemeleri Kemalistlerin elindeki en büyük silahlardan biriydi. Onun içindir ki mahkeme üyelerinin ayrıcalıkları oldukça fazlaydı. Hemen herkes üyelerden korkar ve çekinirlerdi. Mahkeme üyelerinin bir görünümüleri böyleyken diğer görünümüleri rüşvet olarak maddi çıkar sağlamalarıydı. Örneğin; İbrahim Arvas şöyle yazıyor: "

İstiklal Mahkemesinde Elaziz'de kelle müzayedesi (sergi b.n) yapılyordu. Beşyüz altına bir kelle alınıp satılıyordu. Jurnalı hazırlayan serkomiser (başkomiser b.n) ile Ali Saib'in çete arkadaşı Aşkotanlı Paşo'nun da fazla olarak elli altını vardı. Bu suretle Şark İstiklal Mahkemesi Reisliğinden Ankara'ya dönen Ali Saib Bey altmış bin altınla geldi. Ve netice olarak Şark vilayetlerinde kulplu ve kulpsuz altının kökü kesildi" (İbrahim Arvas, Tarihi Hakikatler s. 49)

İstiklal Mahkemesi üyelerinin rüşvet yediklerini N.Zaza kendi ailesini örnekleyerek veriyor:

"İlk yazın sonuna doğru, zorbalar daha da iktidardayken, sevindirici gelişmeler oldu bizim için. Anamın yedirdiği akıl almaz rüşvet, sonunda İstiklal Mahkemesi hakimini ve aracılarını yumuşatmıştı. Babamın, ağabeyimin ve amcamın dosyaları yeniden incelenecekti. Üçünün de masum olmalarına karşın, yakın bir zamanda ve "anlayış göstererek" yargılanacakları söylendi."* (*N.Zaza Bir Kürt Olarak Yaşamım s. 60)

"Ali Saib kimi dosyaları kaybettirerek yada tümüyle masum kimi tutukluları suçlu gibi göstererek büyük bir servet elde etti." (N. Zaza, age.s. 49)

Ali Saib'in İstiklal Mahkemelerinde görevli iken maddi çıkar sağladığını ileri süren daha birçok kişi var.

Süreyya Özgeevren'in de maddi çıkar sağladığını İbrahim Arvas yazıyor. Atatürk O'nun Şark İstiklal Mahkemesinin gazetecileri yargılaması sırasında takındığı tavırdan dolayı kin güttüğünden işine yaramadığı yıllarda Özgeevren'in daha önce haksız kazanç sağladığını bilmiyormuş gibi kovuşturma açtırır hatta O'na bir tokat dahi vurur. Kendisinin ne kadar adil olduğunu kanıtlamaya bu tür örneklerle çalışır.

Arvas, Özgeevren'in anılarında kendisini aklamaya çalıştığını yazmaktadır. O'nun gerçekte çok katı birisi olduğunda yazar. "Ne kadar baba-oğul mahkumlar varsa evvela babanın gözü önünde oğlunu astırır sonra babayı asardı. Bu hususta babanın feryad-ü figanları zerre kadar katı kalbine tesir etmezdi." Demek ki Atatürk özellikle bu tür kişileri seçtirterek görev yerlerine yollamıştı. (Age s. 4)

İstiklal Mahkemeleri üzerine Türkiye'de en geniş çalışmayı doktora ve doçentlik tezleri için yapmış olan Ergün Aybars'dır. Bu yazının hazırlanmasında kitaplarından ve Cumhuriyetteki dizisinden oldukça yararlandım. Ergün Aybars çelişkilidir. Çocukluk ve ilk gençlik yıllarında okullarda öğrendikleriyle sorunlara yaklaşıyor. Gizli belgelere ulaşan çoksınırlı şahıslardan biri olmasına rağmen elindeki birçok belgeye rağmen hala bilinen resmi ideoloji çerçevesinde yorumlar yapmaya çalışması üzücüdür. İstiklal Mahkemelerinin ipliği bu kadar pazara çıkmışken, üstelik bu konuda en fazla çalışma yapmış kişi olmasına rağmen elindeki belgeleri Kemalistleri aklama şeklinde önyargılı, taraflı bir şekilde yorumlaması 'devletine zeval gelmesin' anlayışının sonucudur. Ortada İstiklal Mahkemeleri de yok ki "korkudan gerçekleri açıklamaktan çekiniyor". DGM'ler İstiklal Mahkemelerinin yanında ancak bir sivrisinek olabilir.

Ergün Aybars Şeyh Sait Ayaklanmasını karşı devrimci olarak değerlendiriyor. İşgalden kurtulmak isteyen Türklerin mücadelesine devrim diyor ama Kürtler sözkonusu olduğunda buna karşı devrim damgasını vuruyor. Ergün Aybars bu konuda yalnız değil, onun gibi düşünen bir çokları var. Atatürk'e taptığı içindir ki onun söylediklerini düşünmeden onaylıyor. Tanrının ayetleri gibi yorumluyor.

Ergün Aybars, masum kişilerin sayısının cezalandırmalarda fazla olmadığını ileri sürüyor. Mahkemelerin 'Devrim Mahkemeleri' olduğunu ileri sürerek gözü kapalı kemalistler arasında yerini alıyor. İstiklal Mahkemelerinin gerekli olduğunu söylüyor. Kemalist aydınının düşünce yapısı belli. Devletin Bekası uğruna ya böyle davranıyor ya da eleştiri noktalarını görmezden geliyor.

Bir toplumun aydınıym diyenler böyle davranmamalı. 'Doğruları, yalnızca doğruları savunmalı.'

7 Mart 1927'de bu mahkemeler kal

dırılmakla birlikte 1925'te çıkartılan Takrir-i Sukun Kanunu 1929 yılına kadar uygulamada bırakılır.

İstiklal Mahkemelerini M.Kemal hemen her Kürt direnişi sonrası kurdurtur. Ağrı ve Dersim'de katliamlara başladıkları sırada yine bu mahkemeleri kurarlar.

Türk Dışişleri Bakanlığını uzun yıllar yapmış olan İhsan Sabri Çağlayangil'in yazdıkları mahkemelerin bağımsız olmadığının bir başka örneğini oluşturmaktadır.

M.Kemal Elazığ'a gelmeden önce Seyit Rıza ve arkadaşlarının aniden tutuklu bulundukları yerden getirilerek araba lambalarının ışıkları altında son duruşmasının yapıldığını ve ardından idam edildiklerini yazarken mahkemenin kararlarında M.Kemal'in yönlendirmesine ayrıca dikkat çekmektedir. (Güneş Gazetesi, 18-19 Ağustos 1989)

İstiklal Mahkemeleri ile ilgili yasanın yürürlükten tam kaldırılması 1949 yılıdır.

İstiklal mahkemeleri devletin nasıl yönetildiğinin bir örneğini oluştururlar.

"Milli Mücadele" üzerine çalışma yapanlardan biri olan Tefvik Çavdar İstiklal Mahkemesi'nin verdiği idam kararlarının cephede ölenlerden daha fazla olduğunu ileri sürmektedir. (T. Çavdar. Milli Mücadele Başlarken Sayılarla "Vaziyet-i Manzara-i Umumiye" s. 195-196)

Bu mahkemelerin dosyaları incelendiğinde Bizans entrikalarının nasıl yapıldığını çok açık bir şekilde bizlere göstermektedir. Ayrıca bu mahkemelerin dosyaları arasında Kürtlerin tüm direnişlerinin tutanakları vardır. Direnişlerin ayrıntıları bilinenlerin dışında dosyaların tümüyle yayınlanmasından sonra olacağı açıktır.

Türkiye'de ki 'yargının bağımsızlığı' bir çok yönüyle hala Atatürk döneminin yukarıda görülen anlayışından pek farklı olmadığını göstermektedir.

Ulusal Kurtuluş ve Ulusal Birlik Sorunları

Hasan H. YILDIRIM

Tarih kanıtlamıştır ki, tüm devrimler devrimde çıkarı olan güçlerin birleşik kuvvetleriyle zafere ulaşmıştır. "Bütün devletler ittifaktan doğar - devletsizlik ise ittifaksızlıktan."Yine tarih kanıtlamıştır ki; Kürtler devlet olmamak için ittifak yapmamakta ayak diremişlerdir. Peki Kürtler mevcut kölelik statüsünü mü kabullenmişler ? Elbette değil, kuşkusuz Kürtler hiç bir dönem mevcut kölelik konumlarını kabullenmemişler, Kürt'ün tarihi aydınlanma, direnme tarihidir. Yabancı işgal güce karşı daima savaş halinde olma halidir. Kürtler tarihleri boyunca yabancı egemenlere karşı ölümüne bir savaş vermişlerdir. Fakat sorun savaşmakla bitmiyor, çünkü Kürtler hiç bir zaman en temel hakkı olan istemlerini ifadelendirmemişlerdir. Sürdürdükleri savaşa denk düşen siyasi hedeflerini açıklamaktan kaçınmışlardır. Kendilerini çok geri istemlerle sınırlamışlardır. Dün bu yapıldı, bugünde yapılan budur.

Ülkemizde bir kaç küçük parti ve örgüt dışında hiç bir partinin programında Kürtlerin devlet olma hedefi yoktur. Ki bu partiler şu an ülkemizde en büyük güçtürler. Bu partilerin en ileri hedefleri sömürgeci ülke sınırları içinde federasyonlaşmadır. Hatta büyük bir kesmi daha da geri bir istem, yani otonomi ile kendilerini sınırlamışlardır. Sorunu bu temelde ele alan Kürt parti ve örgütleri doğaldır ki, buna uygun bir ittifak arayışına da girmişlerdir. İttifak arayışları da en aşağı tespit ettikleri hedef kadar isabetsiz olduğu ortadadır. Sorunu sömürgeci devletin iç sorunu olarak ele alan bu güçler, doğal olarak kendilerinin de düzen içi bir muhalif güç olarak değerlendirmekte ve merkezi otoriteyi masaya oturtmak için düzen içi ittifaklara yönelmektedirler. Daha evvel doğu ve güneyli Kürt partilerin devreye soktuğu bu anlayış, günümüzde kuzeyli bazı güçlerin "Türkiyelileşme planları"da altında piyasaya sürülmüştür.

Bu anlayışta devletleşme yoktur. Anlayışlarında devletleşme olmayınca doğaldır ki, bu güçler farklı anlayışlara yöneliyorlar. Sömürgeci ülkelerle ilişki kuruyorlar. Denilebilir ki, Kürt coğrafyası bunu bir yerde zorunlu kılıyor. Her devrimin doğaldır ki, cephe gerisi olmak zorundadır. Kürtlerin cephe gerisi coğraf-

yamızdan kaynaklanan sömürgeci ülkeler oluyor. Doğal olarak kurulan ilişkiler sonuçta bu örgütlere ve Kürtlere zarar veriyor. Dünden bugüne sömürgeci devletlerle kurulan ilişkiler sonucu, ilişki kuran Kürt güçlerini taahhüt altına soktu. Kürtlerin en temel haklarından vazgeçmelerine yol açtı. Bağımsızlık terk edildi. Diğer bir Kürt gücüne karşı savaştırıldı ve savaştırılıyor. Bu göçlere dayatılan ne kazan, ne kaybet oluyor. Sonuç olarak kullanıldığı kadar kullanılıyor, zaman geldiğinde de bir kenara bırakılıyor. Cezayir anlaşması sonrası Barzani'nin Türklerin hafif bir güçlenmesi sonucu Öcalan'ın orta yerde bırakmaları tarihimizde sadece birer örnektir.

Bağımsızlık hedefini terk eden Kürtlere göçler doğal olarak birleşik ülke hedefinde terk etmiş oluyorlar. Bu güçler bulundukları ülke yönetimine savaşırken bir başka sömürgeci ülke ile ilişki kuruyorlar. Ki ilişki kurdukları sömürgeci ülkelerin hakim olduğu ülke parçası üstünde bir ideallerinin olmadığı söz konusu ülkeye deklare ediyorlar. Bu gerek yapılan ikili anlaşmalarla, gerekse de yazılı ve sözlü propaganda ve ajitasyonlarında dile getiriyorlar. Doğal olarak bağımsızlık ve birleşik ülke hedefini terk etmiş bir ülkemiz gücünün savunabileceği ne olabilir? Geriye ya federasyon, ya da otonomi kalıyor. Ki bu güçler de bu zeminde kendilerini ifadelendiriyorlar. Devrimin hedefi bu kadar güdüleştirilince doğal olarak birliklerde buna denk düşüyor. Sonuç olarak ulusu temsil eden ulusal birliklerin gerekliliği bir yerde iğdiş ediliyor. Birlik mevcut süreçte, çıkarları bir olan güçlerin ortaklaşa mücadele etme ihtiyacından doğar. Mevcut Kürt örgütleri önlerine koydukları hedef gereği olarak, böylesi birliklerin zeminini yok etmiş oluyorlar. Önlerine koydukları hedef sömürgeci ülkede demokrasi, ülkemize otonomi olduğuna göre; ülkemizin bir parçasındaki örgütün, bir diğer parçasındaki örgütle ortak bir zeminleri kalmamaktadır. Zeminleri kalmadığı gibi düşman kardeşler oluşturmaktadırlar. Bunlar bilinmeyen şeyler değildir.

Bunlar bilinmesine rağmen ulusal kongreden dem vurmak neyi ifade eder. Bazı küçük örgütler dışında ülkemizin büyük partilerinin mevcut perspektifleri sürdüğü müddetçe, ulusal kongre kurmanın imkânı yoktur. Koşulları

mevcut değildir. Denilebilir ki, Kürtlerin ulusal kongre dahil ulusu temsil eden ulusal birliklere ihtiyacı yok mudur? Kuşkusuz hava ve su kadar gereklidir. Fakat gereklilik başka bir şeydir, bunun koşullarının varolması başka bir şeydir. Koşulların oluşması için partilerin mevcut yaklaşımlarını gözden gecirmesi, bugüne dek yapılan yanlışlıklar düzeltilmesi, devrimin hedefi bağımsızlık ve birleşik ülke olarak tespit edilmesi, sömürgeci ülkelerle olan tüm ilişkiler koparılmasıdır. Bunlar ve benzeri koşullar yerine getirilmeden ulusal kongre ve benzeri ulusal birlikler oluşturulamaz.

Bugün ulusal kongreye ilişkin yaklaşımlar propaganda ve ajitasyon boyutundan öte bir şeye cevap vermediği, bu işi sürdürenler de bilmektedir. Çünkü sorun mevcut Kürdistanlı partilerin reel yaklaşımlarından, soyut ele alınmaktadır. Bu işin motor gücü iddiasında olan PKK bile bu konuda net değildir. Doğal olarak sorma gereği duyuyoruz. PKK'nin bugün geldiği yer itibarıyla bağımsızlık hedefi var mıdır? Birleşik ülke hedefleri var mıdır? Çabası içinde oldukları ulusal kongre bu ilkeler için midir? Sorular çoğaltılabilir.

Bilinir ki PKK'nin bu gün siyasal olarak geldiği yer itibarıyla ne bağımsızlık, ne de birleşik bir ülke diye bir sorunu vardır. O halde sözü edilen ulusal kongre, önüne hangi görevleri koymayı öngörüyor. Bunda bir netlik yok. Söyleminde tutturduğu kürdistan'ın özgürlüğü tespiti ise soyut bir kavram olarak askıda kalmaktadır. Ülkemizin özgürlüğünden ne anlıyor, ne anlatmak istiyor, bu açık ve net değildir. Ki İran ve Irak KDP'leri YNK, PSK ve irili - ufaklı birçok parti ve örgüt bu konuda daha nettirler. Bu parti ve örgütlerin ne bağımsızlık ne de birleşik bir ülke diye bir sorunları vardır. Doğaldır ki, bu güçlerin ulusal kongre ve benzeri ulusal birlik sorunları da yoktur. PKK'nin geldiği yer itibarıyla bu güçlerden pek bir farklılığı kalmamıştır. Uzun süreden beri Ülkemiz sorununu Türkiye'nin Misak- ı milli sınırları içinde görmektedirler. "Biz Türkiye'den ayrılmak istemiyoruz" demektedirler. A. Öcalan'ın Romaya gelmesiyle yayınladıkları yedi maddelik genelge ile deklare edildi. Daha evvelde buna benzer açıklamaları vardı. A. Öcalan, PKK'nin siyasal hattını bu zemin üzerinde belirlemiş oldu.

Bu siyasal hatta devlet olma yoktur. Birleşik ülke hedefi yoktur. Son siyasal yaklaşımlarıyla PKK'nin geldiği nokta budur. Türkiye'nin Misak-ı milli sınırlarını tanıyarak deklare eden yedi maddelik genelge ve buna benzer yaklaşımlar ve istemler ise TC'nin anayasal bir sorunudur. TC her ne kadar bugün bunda yaşamamakla beraber, gelecekte ülkemizin ba-

ğımsızlık mücadelesinin yolunu kesmek, için kabullenmeyeceği istemler değildir. Görüldüğü gibi ülkemiz parti ve örgütler bulundukları yer itibarıyla Kürtlerin en temel hakları konusunda çok geri bir yerededirler. Doğaldır ki bu geri istemler için de ulusal kongre ve benzeri ulusal birlikler kurulamaz.

Ülkemizin büyük partilerinin konumları açık ve nettir. Bağımsızlık ve birleşik ülke hedefinden çok uzaktırlar. Bunlar biliniyor. Fakat Ülkemizde de şu an güçleri azda olsa başka güçlerde vardır. Ve bu güçler şu an devrim zemininde Kürt ulusunun en temel haklarını programlaştırmışlar. Bağımsızlık ve birleşik ülke hedefinden direnmektedirler. Bu çok önemli, fakat bu güçlerin bu dönemde mevcut güçleriyle dört parçayı temsilen bir ulusal birlik kurmaları mümkün değildir. Bu anlamıyla bir bütün olarak dört parçayı temsilen ulusal kongre ve benzeri ulusal birlikler bugünün değil, geleceğin sorunudur.

Bugün dört parçayı temsil edecek bir ulusal birlikler kurmanın koşulları yoktur. Bu bir yana Kuzeyli güçlerde Kuzeyi temsilen bir ulusal birlik kuramıyorlar. 1993 yılında Kuzeyi temsilen kurulması öngörülen ulusal cephe ilan aşamasında "bilinmeyen" bir el hareketiyle çözümsüzlüğe götürülüşü unutulmuş değildir. Sormak gerekir, peki bu sorgulandı mı? Dersler çıkarıldı mı? Hayır! Demek ki, bu konuda bir samimiyetsizlik var. Bu samimiyetsizlik politika edinerek sürdürülen, daha doğrusu dondurulan ve son bir kaç aydır farkına varılan "Ülkemizin kuzey bölge örgütleri platformu" varlığı ile yokluğu arasında pek fazla bir ehemiyeti yoktur. Gerek kuruluş, anlayış ilkeleri ve gerekse kamuoyuna deklare edilen acil talepler ise bir geriliği ifade etmektedir. Bir arkadaşın dediği gibi sözkonusu acil taleplerin altında bir slogan eksiktir. O da şuydu: "Kürt örgütleri elele birlikte teslimiyete"

Ülkemizin parti ve örgütler bu yaklaşımlarıyla kimi kandırmaya çalışıyorlar. Bilinen odur ki, başkalarından ziyade kendi kendilerini kandırıyorlar. Bu yaklaşımla ülke bağımsızlaşamaz, ülke birleşemez, Kürt ulusu özgürleşemez.

Tarih bize şunu öğretmiştir. Hiç bir ulus kendi egemenlik haklarını pazarlık konusu yapmamıştır. Bunu dünya'ya deklare etmemiştir. Fakat gelgörüki, Kürt örgütleri bunu yapmışlar ve rezilane bir şekilde yapmaktadırlar.

Dünya'da Kürdün ciddiye alınmamasının nedeni başka şeylerin yanı sıra şüphesiz budur. Ülkemizin politik güçleri, tarihteki sayısız örnekleri bir tarafa, sadece bir avuç Çeçen ve Kosova'nın tutumu karşısında utanmalıdırlar.

Mücadelenin Geldiği Yer ve

Seydo YALÇIN

UKM, ulusal ve uluslararası planda gücünü ve etkisini sürdürmektedir. Özellikle PKK Genel Başkanı Abdullah ÖCALAN'ın, ABD'nin başını çektiği uluslararası emperyalist ve gerici güçlerin komplosu sonucu Kenya'nın başkenti Nairobi'den alınarak Türk devletine teslim edilmesiyle beraber, Kürt sorunu uluslararası planda da gündemin birinci maddesi haline geldi. Bu komploya karşı Kürt halkı, PKK başta olmak üzere birçok parti, örgüt ve ulusal kurtuluş mücadelesinin dostları doğal olarak tepki gösterdi. Bu tepki dünya kamuoyunda da yankısını buldu.

TC. PKK genel başkanını özellikle ABD ve İsrail gizli servislerinin eliyle esir aldıktan sonra, zafer sorhoşluğuna kapıldı. Öcalan'ı ele geçirmekle PKK'yi ve PKK şahsında ulusal kurtuluş mücadelesini dize getireceği, dahası bu mücadeleyi tarihin karanlık sayfalarına gömeceği umuduna kapılmıştır. Bir kere UKM eski konumundan farklı, ülke sathında ve halk içinde derinliğine ve genişliğine yayılmıştır. Genel bir uyanış ve bilinç gelişmiştir. Bu genel uyanış ve bilinç, her parçada sömürgeci kabağı kırmış, var olan tahakkümü aşmıştır. Ayrıca UKM'nin haklılığı uluslararası kamuoyu nezdinde genel olarak kabul görmüştür. Sömürgeci devletlerin ve onların destekçi güçlerinin haklı davamızı karalama ve çarpıtma çabaları ise başarı sağlamamıştır. Kendi başına bu nesnel durum UKM'nin bugünü ve yarını açısından güven verici ve esas alınması gereken bir zemindir. En kötü ihtimalle olası geçici bir yenilgi dahi, bu temel zemini, bu objektif gerçekliği ortadan kaldıramamaktır. Bu nedenle TC. sözcülerinin "29. Kürt hareketini de bastırıp, tarihe gömeceğiz" biçimindeki his-tirik duyguları boşunadır.

Bu bağlamda, Türk devleti "PKK liderini yakaladık", buradan hareketle PKK'yi yenilgiye uğratacağı ve Kürt hareketini boğacağı tarzında ucuz bir beklentisine boşuna kapılıyor. Öcalan'ın PKK ve mücadelesi üzerindeki etkisi ve otoritesi biliniyor. O nedenle PKK liderinin esir düşmesi ve somut, pratik mücadeleden tecrit durumu, PKK'ye ve onun mücadelesine elbette bir darbe vurmuştur. Ancak bu durum PKK mücadelesinin bütünü açısından belirleyici bir şey değildir. PKK kurumsallaşmış bir partidir. Geniş kitle desteğiyle, pratik ve askeri mücadele gücüyle ve daha birçok olanaklarıyla,

la, kolay bir yenilgiye uğrayacağını sanmak, hayaldir. Tersine, Öcalan'ın yakalanmasından sonra PKK'nin mücadelecisi gücünün daha da gelişeceği kanaatindeyim. Bir bakıma PKK'nin kendini yenileme ve geliştirme yeteneğine de bağlıdır. Buna ilerde değineceğiz.

Kuzeydeki politik örgütlülük olgusu salt PKK ile sınırlı tutulamaz. PKK dışında daha birçok örgüt ve parti bulunmaktadır. Bütün bunlar, UKM'nin dayanakları ve dinamikleridir. Türk devleti, bu dinamikleri kolayca yıkıp aşacağını düşünmemeli. Ayrıca ülkenin güney ve doğu parçalarındaki mücadele, parçalar arasındaki etkileşim ve dayanışma; kuzey açısından olduğu gibi genel olarak ulusal kurtuluş mücadelesinin bütünlüğü açısından da bir başka olumlu yön ve dayanaktır.

Belirttiğim ve belirteceğim birçok olumlu öge hiç kuşkusuz ulusal kurtuluşun bugünü ve geleceği açısından umut ve güven verici noktalar-dır. Geleceğimiz, kurtuluşumuz, bütün bu olumlu öğelerle ve bu öğeleri doğru bir tarzda kullanıp, değerlendirmekte yatmaktadır.

Bu olumlu öğelere karşın, ulusal kurtuluş mücadelesinin bugün içinde bulunduğu hata ve açmazları da ortaya koyduğumuzda, gerçek durumun panoraması ortaya çıkacaktır.

Son belirttiğim yön, yani ulusal kurtuluş mücadelesi ve Kürt hareketinin mevcut durumu, taşımış olduğu zaafılar, açmazlar ve karşı karşıya kaldığı zorluklar nelerdir? Öncelikle bunları doğru bir tarzda tesbit etmek büyük önem taşımaktadır. Dahası bu temelde varolan olumsuzlukları aşmak için bütünlüklü bir mücadele içine girmek belirleyici olacaktır.

Öncelikle mevcut zaafılara bir göz atalım. Söz konusu zaafıları ve mücadele üzerindeki etkilerini iki ana başlık altında belirtebiliriz.

Birincisi: İdeolojik ve politik alandaki açmazlar,

İkincisi: Pratik ve örgütsel alandaki açmazlar-

O
l
a
s
ı
l
l
ı
k
l
a
r

ve hatalardır. Bu iki yön birbirini doğrudan doğruya ya da dolaylı olarak etkileyen, içiçe geçen bir bütünün ayrı yönleridir.

Ulusal kurtuluş mücadelesi içinde yaşanan ideolojik ve politik hatalara bir göz atalım.

Bilimsel Bir Bakış Tarzı

İnsanlığın, toplumların, ulusların oluşumu, gelişimi ve tarihsel ilerleyişini, Marksist materyalist felsefe ve bilimsel sosyalist öğreti genel ve ana hatlarıyla ortaya koymuştur. Son yılların dünyasında yaşanan değişimler, bir başka deyişle, sosyalist ve sözde sosyalist ülkelerde yaşanan yıkıntılar, yozlaşmalar; bu zemin üzerinde kapitalist-emperyalist dünyanın, sosyalist öğreti ve değerlere yönelik saldırı ve sosyalizmi gözden düşürme çabaları daha bir hız kazandı.

Sosyalizme yönelik bu çok yönlü saldırı kampanyası, yine uluslararası planda işçi ve emekçi dünyası ve onların çıkarlarını savunan siyasi organizasyonların saflarında büyük tahribatlar yaratmış; kendi temellerinden koparak Marksizm-Leninizme ve sosyalist davaya inançsızlık gelişmiş, yaşanan ideolojik bunalım içinde belirsizlik ve giderek burjuva dünya görüşüne kayış ve entegre olma süreci hız kazanmıştır.

Uluslararası planda sosyalizm içinde yaşanan bu çok yönlü yıkıntı ve bu yıkıntıların etkileri hiç kuşkusuz ülkemizde de görüldü ve görülecektir. Ülke coğrafyası, bugün, üzerinde devrim ateşinin yandığı birkaç bölgeden biri ve hem de en önemlilerindendir. Bu nesnel devrimci koşullara karşın uluslararası planda sosyalizm cephesi içinde yaşanan yıkıntı ve olumsuzlukların etkileri ulusal kurtuluş mücadelemiz içinde de kendisini gösterdi.

Bu etki pratik mücadele alanından ziyade, daha çok düşünsel ve politik alana yansıdı, yansımaktadır. Ulusal kurtuluş mücadelesi içinde Marksizm-Leninizmi, devrimci sosyalist öğretiyi savunmak bir "cesaret" meselesi haline geldiği gibi, öte yandan kimi çevre ve kişilerde bir suçluluk psikolojisi haline dönüştü. Hatta bugün ve dünün sözde bazı sosyalistleri "bu düşünce bize lüktür, onun dönemi geçti" diyebilmektedir. Kuşkusuz bunlar uç noktalardaki yansımalarıdır. Ama gerçek olan şu ki; ulusal kurtuluş mücadelesi içinde, devrimci sosyalist düşüncelerden temel bir kopuş yaşanırken, burjuva reformist düşüncelere temel bir kayma görülmek

tedir.

Elbette bugün hiçbir devrimci sosyalist kişi ya da parti, ülkemizde sosyalizm gündemdedir ve hemen sosyalizmi gerçekleştirelim görüşünü öne sürmez, sürmemelidir. Ülkemizde gündemde olan Ulusal Demokratik Devrimdir. Sosyalizmin sorunları ise tali plandadır. Bununla birlikte ulusal kurtuluşumuzun sorunlarını devrimci sosyalist bir perspektifle ele almamız gerekiyor. Geçmişte ve özellikle bugün ulusal kurtuluş mücadelesi içinde devrimci sosyalist perspektifin eksik ya da zayıftır. Ulusal kurtuluş mücadelesinin içine düştüğü ve taşıdığı olumsuzlukların en büyük nedenlerinden biri budur.

Ulusal kurtuluş mücadelesi, devrimci sosyalist bir bakış ve anlayışla ele alınıp, gerçekleştirilmediği zaman devrim güdük kalır. Bağımsızlığı sağlayarak hedefe ulaşmak ve giderek daha ileri toplumsal, sosyalist dönüşümlerin yolunu açmak olanaklı değildir.

Özcesi devrimci sosyalist anlayış ve bakış açısı bugün ulusal kurtuluş mücadelesi bakımından olduğu gibi, daha ilerde sosyalist toplumların kuru-

luşu içinde mutlaka sahip olmamız gereken bir anlayış, görüş olmalı ve vazgeçilmez olmalıdır.

Bugün ulusal kurtuluş mücadelesi içinde sosyalist anlayış ve bakışın egemen olmadığı, bu nedenle mücadelede birçok sapma ve olumsuzluğun buradan kaynaklandığını belirttik.

Somutlarsak; ülkemizin güney ve doğu parçalarında süregelen mücadelenin uzun tarihsel koşullarını biliyoruz ve bu mücade-

nin dönem dönem önemli ilerleme ve kazanımlar elde ettiğini de biliyoruz. Ancak ulusal kurtuluşu sağlayan temel bir gelişme ve kazanımın olmadığını da biliyoruz. Özellikle Körfez Savaşı ve '91 Newroz ayaklanmasıyla birlikte, güneyde elde edilen özgürlük ortamında ve uluslararası koşulların elverişli olduğu bir durumda ulusal bağımsızlığı bu parçamızda sağlamanın ve bağımsız devlet olmanın zemini vardı. Ne yazık ki; bu elverişli ortam, güneyli politik güçlerimiz tarafından değerlendirilemedi. Değerlendirilemediği gibi, ayrıca birbirleriyle savaşa tutuşarak ulusal dinamikleri kendi elleriyle tahrip etme tutumu içine girdiler. KDP-YNK çatışması, PKK'nın KDP ve YNK ile çatışması ve bütün bunların ulusal bünyemizde yarattığı kan kaybı biliniyor ve bu yaralar halâ kapanmış değil.

Bütün bu çarpık gelişmelerin öncelikle temelinde ulusal soruna dar, güdük anlayışlarla yaklaşmalarında, ulusal meseleye parçacı, otonomist, re-

formist bir mantıkla ele almalarından kaynaklanıyor.

Bu alanda kuzeyli politik güçlerimizin daha ileri ve olumlu bir konuma sahip olduklarını söyleyebiliriz. '70'lerin ortalarından sonra kuzeyde ulusal hareketimiz eski klasik ulusal anlayışları aşarak, genel olarak modern ve daha ileri bir sürece girdi. Ulusal soruna sosyalist perspektifle yaklaşma anlayışları gelişti. Ulusal soruna parçacı bir mantıkla değil, bütünsel ve devrimci bir anlayışla ele alındı. Bu konuda KAWA hareketi tipik bir örnek olarak gösterilebilir. Bağımsız birleşik demokratik ve giderek sosyalist ülke şiarı KAWA hareketinin varlığıyla somutlaştı.

KAWA'dan sonra şekillenen PKK bu alanda eklektik bir görünüm arzetti. Bu daha çok birleşik ülke perspektifinde, kitle çizgisinde ve demokrasi anlayışında kendini gösterdi. PKK taşıdığı bu ve diğer bazı ciddi hatalarına karşın, eski klasik ulusal anlayışları aşan modern bir hareketti ve öyledir. Özellikle kararlı tutumu ve '84'ten sonraki atılımı, onu kuzeyde mücadelenin birinci noktasına yerleştirdi. Ve şu ana kadar da kuzeydeki mücadelenin asıl taşıyıcısı ve yönlendiricisi oldu.

Kuzeyde ulusal hareket genelde modern bir rotaya girmesine karşın, eski klasik anlayışları modernize ederek savunan parti ve hareketlerde varlığını sürdürdü, sürdürmektedir. KDP-Bakur, önceleri TKSP şimdi onun devamı olan PSK gibi partileri örnek gösterebiliriz.

KDP-Bakur'un sosyalizm sorununu ve ulusal sorunu sosyalist perspektif ışığında ele alma konusunda bir iddiası yoktur. Demokratik çerçevede yurtsever bir hareket olduğunu söylüyor. Ayrıca "barışçıl-demokratik çözüm"ü esas alıyor. Bu anlayışa katılmasak da, anlamak mümkün.

Bu yönüyle PSK'yı anlamak ise hayli güç. PSK kendisini genel burjuva demokratik modern bir hareket olarak görmenin ötesinde, sosyalist bir parti olarak niteliyor. Kuşkusuz her kişi ve parti kendisini istediği tarzda nitelendirebilir. Gerçi günümüz dünyasında sosyalist kavram her tarafa çekililebiliyor. Öyle ki günümüzde bazı gerici ve kapitalist-emperyalist ülkelerde düzenle bütünleşmiş, hatta hükümet ve iktidar olan bazı "sosyalist" ve "komünist" partilerin varlığı da biliniyor. O nedenle PSK'nın kendisine sosyalist demesi o kadar da yadırganacak ve acıip karşılanacak bir şey değildir. Biz burada başlı başına sosyalizmin sorunları-

nı tartışma gibi bir tutum içinde değiliz. Elbette bu sorunları da uluslararası diğer devrimci, sosyalist güçlerle birlikte tartışacağız.

Ama sosyalist ya da devrimci sosyalist bir parti olmanın en genel hatlarıyla savunması gereken bazı temel kriterleri olmalıdır.

Örneğin; gerçek anlamda sosyalist bir parti reformu değil, devrimi temel alır. Dış etmenlerden ziyade kendi gücünü esas alır. Yine gerçek bir sosyalist partinin ulusal politikası bütünlüklü ve tutarlı olur. Ayrıca her defasında "barışçıl demokratik yol" deme yerine, devrimi gerçekleştirmenin ve iktidar olmanın zora dayalı olduğunu bilir ve ona göre davranır. Bunlar daha da çoğaltılabilir...

PSK Neyi Öngörüyor

Şimdi bazı temel öğelerden hareketle PSK'nın nasıl bir sosyalist parti olduğunu ortaya koyalım. Burada PSK üzerinde durmanın nedeni, bu partinin kuzeyde reformcu yolun belirgin ve tipik bir savunucusu olmasıdır. Özellikle son dönemde vurgu yapı yapı bu yolun doğruluğundan, kendisinin haklılığından dem vurmasıdır. Önümüzdeki dönemde kuzeyde ulusal kurtuluş mücadelesi içinde reformcu yol ile devrimci yol arasında daha yoğun bir mücadele yaşanacaktır. Bu durum mücadelemizin bütünü, geleceği ve kaderi üzerinde büyük bir rol oynayacaktır. O nedenle önemlidir. Önem veriyoruz ve vereceğiz.

Peki PSK hangi nitelikte bir sosyalist partidir? Daha doğru bir ifade ile PSK gerçekten sosyalist bir parti

mi yoksa sosyaal-demokrat nitelikte bir parti midir? Bu soruya tam ve doyurucu yanıt vermek, kuşkusuz, PSK'nın program ve eylem tarzının bütünlüklü bir eleştirisini gerektirir. Önümüzdeki dönemde PSK ve benzeri partilerin bu boyutta bir eleştirisi yapılabilir, yapılmalıdır da. Ancak güncelliği nedeniyle Milliyet gazetesi yazarlarından Naki Özkan'ın PSK genel sekreteri sayın Kemal Burkay ile yapmış olduğu röportajda da PSK'nın "Kürt Sorununun Çözümü" ve mücadeleye ilişkin bazı temel anlayışlarını bir kez daha görmek mümkün. Bu röportajın tümü 6-12 Mart tarihli haftalık Hêvi gazetesinde yayınlandı. Söylenenleri Hêvi'den aktaracağım.

Milliyet yazarının sorularından biri şöyle: "PKK Türkiye'den ne istiyor? Aynı bir Kürt devleti politikasını halâ savunuyor mu? Federasyon ve-

ya özerklik mi istediği?”

Sayın Burkey'in yanıtı şöyle: “PKK uzun yıllar ayrı bir devlet anlamında bağımsızlığı savundu ve federasyon isteyen Kürdistan Sosyalis Partisi'ni ya da otonomi isteyen diğer parçalardan örgütleri suçladı. Ancak son yıllarda PKK'nin bu konudaki politikaları değişti. Öcalan önce federasyona evet dedi. İtalya'ya geldikten sonra da otonomi önerdi.” Önce şunu belirtelim: “PKK'nin uzun yıllar ayrı bir devlet anlamında bağımsızlığı savundu” belirlemesi tartışılır. Bir başka anlatımla PKK bağımsızlığı iç bütünlüklü ve tutarlı bir tarzda savunup savunmadığı tartışılabilir ve eleştirilebilir. Bence bu konuda PKK'nin yeterince iç bütünlüklü politikaya sahip olmadığı, güncel pratik mücadelenin gereklerinden hareketle faydacı davrandığı, temel anlayışlarından ve ilkeli tutumundan uzaklaşarak zaman zaman eklektik bir politika izlediği söylenebilir, söylenmelidir. PKK'ye yönelik eleştiri bu temelde yapılırsa haklılık payı taşır ve doğrudur.

Ne var ki sayın Burkey, sorunu tersten ve hatalı bir tarzda ele alıyor. Buradan hareketle yıllardan beri savunmuş olduğu yanlış görüşleri doğru göstermeye çalışıyor. Dahası kendilerinin federasyonu savunduğunu, sayın Öcalan'ın ise İtalya'ya geldiğinde otonomiye önerdiğini ifade ederek kendisini ve partisini en üst bir mevziye ve “sağlam” zemine oturtmaya çalışıyor.

Son yıllarda PKK ve başkanı sayın Öcalan'ın savunmuş olduğu görüşler, ileri sürdüğü öneriler elbette doğru değildir. Eleştirilmesi gerekir, eleştiriyoruz da. Bağımsızlığı savunmak neden hatalı ve suç olsun ki? Bir ulusun özgürlüğü ve kendi toprakları üzerinde bağımsız yaşama isteği ve temel hakkı neden hatalı ve suç olarak görülsün. İstisnalar hariç hemen her ulus bu temel istekle ortaya çıkıp bağımsızlığını elde etmiştir. Bir ulusun kendi kaderini tayin etme hakkı ve bundan hareketle bağımsızlığına kavuşması durumu, kapitalist-emperyalist sistem içerisinde de elde edilebilecek bir şeydir. Bu böyleyken bağımsızlığı halkımıza, ulusumuza ve kendimize neden layık görmeyelim? Bağımsızlık Ülke, ulus ve halkımız için neden fazla ve lüks bir istem olsun? Ya da bağımsızlık istemi bizim için niye bir suçluluk psikolojisi haline dönüşsün? Önce-

likle bu olumsuz ruh halinin aşılması gerekiyor. Yoksa PKK ve Öcalan da bu noktaya geldi diye hatalı bir anlayışı ve ruh halini göklere çıkarmanın, onu meşrulaştırmaya çalışmanın hiç bir yararı yoktur. Ve sayın Burkey'in doğru yolda olduğunun kanıtı da olamaz.

Sayın Burkey ve partisinin perspektifinde bağımsızlık fikri yoktur. Bir parçaya, kuzeye özgü de olsa, bu böyledir. Herşeyden önce PSK ve sayın Burkey'in bütünlüklü bir Kürt ve ülkesi politikası olmamıştır. Kendini daima parçacı bir mantıkla sınırlı tutmuş misak-ı milli sınırları kutsamış ve sorun hep bu çerçevede düşünülmüş, ele alınmıştır. TKSP'nin PSK olması da özde hiçbir şeyi değiştirmemiştir. Bugün de savunulan mantık budur.

Diğer parçalardan örgütlerin, örneğin KDP ve YNK'nin savunmuş oldukları parçacı reformist görüşlerden farklı olarak PSK'nin savunmuş olduğu nedir?

Özde hiçbir fark yok. Ortak ege-men mantık parçacı mantıktır. Bu bakımdan bu yönüyle PSK kendine daha değişik bir pay biçemez, farklı bir yere koyamaz, koymamalıdır.

Halbu ki geçmişte ve günümüzde yalnızca bir parçada değil, ülke genelinde lusal kurtuluş mücadelesinin sağlıklı gelişimini engelleyen, birleştirici değil dağıtıcı olan, parçanın çıkarını genel ülke çıkarlarının önüne koyan bu mantıktır. Ve hatta Kürt hareketi içinde iç çatışmalara zemin hazırlayan etmenlerden biri de bu parçacı mantığın kendisidir.

Kürtlerin kendi kaderini tayin hakkı aynı zamanda dört parçanın birliği anlamına gelmektedir. Elbette bu kendine özgü bir yol izleyecektir.

Ama kişi ya da parti ülkenin kurtuluşu adına yola çokmuşsa, parçacı değil, öncelikle bütünlüklü bir anlayışa sahip olması gerekir. Sorunun özü burada yatmaktadır.

Diğer yandan parçacı bir mantık ve çözüm tarzı genelde devrimci değil, daha çok reformcu bir yola tekabül eder. Parçalanmış, bölünmüş bir ülkede, parçalara dayalı, mevcut haksız ve suni sınırlar içine hapsedilmiş bir çözüm tarzı statükoyu sarsmaz, bozmaz. Aksine daha değişik bir tarzda da olsa, sömürgeci tahakkümün devamı ve meşrulaştırılması anlamına gelecektir, gelir. Mevcut resmi sınırlar içinde bir çözümün adı otonomi ya da fede-

rasyon olmuş, bu o kadar belirleyici, temel bir fark değildir. İşin özü, kısmi bazı değişikliklerle (bugün bunlara acil talepler deniliyor ve temel taleplerden kopuk alınıp sunuluyor) mevcut sömürgeci sisteme entegre olmaya devam demektir. Biçim ne olursa olsun bu yaklaşım ve yolun adı da reformcu bir yol olur. PSK'nin izlemek istediği yol da budur.

Sayın Burckay ve PSK'nin reformcu mantığı kendi içinde bir tutarlılık arz ediyor. Reformcu bir mantık, statükoyu bozma anlayışında olmadığı gibi, devrimci ve genelde devrimin zora dayalı yasasını da kabul etmez ve benimsemez.

Sayın Burckay, Milliyet gazetesi yazarının Kürt sorununun çözümü için "Türkiye'deki Kürt örgütleri bu sorunda nasıl davranmalı" ve yine "barışın yolunun açılması için ilk elden ya da yakın dönem için neler öneriyorsunuz" biçimindeki sorularına verdiği yanıtta, mantığını bir kez ortaya koyuyor.

Ve şöyle diyor; "Kürt örgütleri içinde illegal olanlar var, legal olanlar var. Herkesin politikaları bir değil. Yıllardır süren savaş bir sonuç vermedi..." ve sözlerini şu cümleyle bitiriyor; "...bizim gibi barışçı mücadele biçimini seçmiş olan Kürt siyasi partilerine serbestçe çalışma hakkı tanınmalı."

Doğrusu "Kürt sorununun çözümü için" barışçı, demokratik yol sözleri moda oldu. Kamuoyu neçinde rağbet de görüyor. Sayın Burckay bu yönüyle ne kadar övünse hakkıdır. Ama bu öneri ve düşünceler Türk rejimi, Türk kamuoyu nezdinde hiçbir değer görmüyor. Mevcut Türk devleti ve yönetimi "sorunun çözümü" için "barışçı. demokratik yolu" ne tercih eder ne de bu yöndeki istek ve çabalara olumlu yanıt verir. Barışçı demokratik yol ve yöntem sömürgeci devletin karakterine ters ve yabancısıdır.

Bir bakıma kendimiz çalıp kendimiz oynamaktayız. Bu bilindiğinden ne kendimizi ne de halkımızı gerçekçi olmayan, daha çok hayal ürünü böylesi düşüncelere kaptırmamız doğru değildir. Bu, ulusal kurtuluş mücadelesi içinde siyasal uyanıklığı körelten, ulusal güçlerin yanlış mevzilenmesini getiren ve sonuçta içinde tuzaklar taşıyan bu yol ve yöntem, ulusal potansiyelin yanlış kanallara akmasını, hatta heder olma tehlikesini de beraberinde taşıyan bir yaklaşımdır. Anlaşılan o ki; sayın Burckay ve partisi bu düşünceye oldukça kapılmış görünüyor. Öyle ya; "haklı gerekçeleri" de var ne de olsa "savaş sonuç vermedi", bir tek yol kaldı o da barış! Öyleyse hep birlikte haykıralım "kahrolsun savaş yaşasın barış!" diyelim. Bunlar biraz da

romantizmin ürünü eğilimler ve hoş, güzel düşüncelerdir. Hoş ve güzel de olsa, ancak hayallerle gerçeği birbirinden ayırd etmesini bilelim. En azından politik mücadelede bunun böyle olması gerekir.

Gerçek olan şu ki; savaştan savaşa fark vardır. Haklı savaş, haksız savaş diye bir tanımlama vardır. Haklı zorunlu ve mutlaka yürütülmesi gereken bir savaşa biz kahrolsun diyemeyiz. Böylesi bir savaşı haksız, zorba ve sömürgeciliğe dayalı bir savaşıyla aynı kefeyle koyamayız. Bu ulusal ve toplumsal kurtuluşun ABC'sidir. Buna karşın sayın Burckay'ın "yıllardır süren savaş bir sonuç vermedi" şeklindeki belirlemesi ne anlama geliyor? Burada haklı savaşla haksız savaş birbirine karıştırılıyor mu?

Öncelikle hangi tür savaştan bahsediyoruz, o anlaşılmalı..

Doğrusu "Kürt sorununun çözümü için" barışçı, demokratik yol sözleri moda oldu. Kamuoyu neçinde rağbet de görüyor. Sayın Burckay bu yönüyle ne kadar övünse hakkıdır. Ama bu öneri ve düşünceler Türk rejimi, Türk kamuoyu nezdinde hiçbir değer görmüyor. Mevcut Türk devleti ve yönetimi "sorunun çözümü" için "barışçı. demokratik yolu" ne tercih eder ne de bu yöndeki istek ve çabalara olumlu yanıt verir. Barışçı demokratik yol ve yöntem sömürgeci devletin karakterine ters ve yabancısıdır.

Sömürgeci Türk devletin karşı 84'ten beri PKK önderliğinde yürütülen bir savaş var. Yeni değil, atalarından aldıkları mirasla TC 70 yıldan fazladır Kürtlerin ülkesinde Kürtlere karşı imha ve inkara dayalı, çok yönlü gaddar bir savaş yürütmektedir. PKK 84'ten sonra varolan sömürgeci tahakküme ve savaşa karşı devrimci ulusal kurtuluş savaşıyla cevap vermiştir. Kaldı ki kuzeyde sömürgeci egemenliğe karşı savaşı ilk başlatan PKK de değildir. TC'nin oluşumuyla bir-

likte kuzeyde sömürgeciliğe karşı halkımızın silaha dayalı zincirleme sürüp gelen bir dizi isyanı, ayaklanması olmuştur. Zaman zaman ve görünürde ülkemizde "sükunet" dönemleri olsa da, daha çok başından beri süregelen bir savaş yaşanmıştır.

Geçmişten bugüne sömürgeciliğe karşı silahlı savaşa dayalı isyan ve ayaklanmalar sonuç vermedi. Sayın Burckay PKK önderliğinde süren savaşın sonuç vermediğini söylüyor. Peki bu genel olarak ulusal kurtuluş mücadelelerinin özel olarak da mücadelemizin silaha dayalı karakterinin yanlış ve haksız olduğunu mu gösterir? Ya da PKK yürütmüş olduğu silahlı mücadelede ciddi önemli hatalar işledi diye, bu, o mücadelenin temelde yanlış ve hatalı olduğu anlamına mı gelir? Bu anlama gelmediği, gelmemesi gerektiğini düşünüyoruz. O zaman soralım: NE YAPMALI? NASIL BİR YOL İZLEMELİ? Barışçı demokratik bir yol mu? İyi ama bu yol da çok denendi, zorlandı ve sonuç vermedi, vermiyor. Sanki barışçı demokratik bir yolla ülkede bağımsızlığa ve özgürlüğe kavuşmanın olanağı var da; birileri bu yolu elinin tersiyle itip red mi etmiştir? Bu zeminin olmadığını söylüyoruz ve dün-

yanın demokrasi melekleri de bize kanat açmadıklarına göre, bu doğrultuda fazla umut yaratmanın yanlış olduğunu belirtiyoruz. Kısacası bir kafa karışıklığı ve perspektif bozukluğu devam edip gitmektedir.

Sayın Burkay “süren savaş sonuç vermedi” deme noktasında aceleci davranıyor. Savaşın hangi düzeyde ve nasıl bir sonuç vereceği henüz belli değil. Dahası bu savaş yeniden mayalanıp, daha sağlıklı bir rotaya sokulursa, başarı ve zaferin de yolu açıktır. Her Kürt yurtseveri ve mücadele adamının görevi, sömürgeciliğe karşı yürütülen savaşın varolan zaaf ve eksikliklerinin giderilmesine yardımcı

olmak, daha ileri adımların atılması ve başarı yolunun açılması için güç ve çaba sarfetmektir.

Buna karşın “süren savaş sonuç vermedi” demek, bir yenilgiyi peşinen kabul etmektir. Bu yaklaşım gerçek durumun ifadesi olmadığı gibi, sorumlu bir tutumun da ifadesi değildir. Mevcut durumda ulusal kurtuluş mücadelesinin olduğu bu nazik aşamada her Kürt partisi, örgüt ve birey, öncelikle kendini ve mücadelenin genelini bütünlüklü bir değerlendirmeye tabi tutmalı, ortak bir harmanlama yaratarak mücadeleyi doğru bir yolda ileri aşamalara taşımalıdır.

Pênivîsfîroşên Tirk û Rastîya Ma

Mikail ARAS

Ez bi xwe hertîm rojnamayên Tirkî dî-kîrîm û dixunîm Sedama sereki ewe ku ez bikarim bi reya van rojnameyan li ser Tirkîyê û bûyerên wî welatî agahdar bim. Dîsan ez dixwazim li ser helwestê pênivîsfîroşên Tirk agahdar bibim. Ez zmanê Tirkî wekî hemû Kurdên tirkîzan di dibistanê fêr bûm. Ji bilî wî zmanî qet derfet tunebû zmanekîtir di dibistana seratafî li Kurdistanê fêr bibin... Zmanê Kurdî wê demê jî û niha jî qedexeye Kurd nikarin zmanê xwe yê zikmakî fêr bibin. Dewleta Tirk ji destpeka damêzrandina xwe ve neta niha dixwaze bi şiklekî yan şiklekî din Kurdên Bakur di nav xwe de bihelîne yan bi giştî holê rake. Ev dewleta xwînrejî dîsan dixwaze bi Kurdên xwe fîroş ve Tirkên rêk û pêk sazbike. Gelê Kurd dijî zulim tevkujiya Roma reş bimîlyonon serîhilda û îro diwaroja gelê me ronak dike. Ji ber vê yekê jî pênivîsfîroşên Tirk bi yek dengî dest pêkirin û dibêjin: "Zmanekî Kurdî yekbûyî" nîne û Kurd nikarin "Bi Kurdî biaxivîn, binivîsîn û bixwinîn." Dîsan her tim di quncikê xwe de dinivîsîn ku, "Kurd Rojname û Kovarên xwe bi zmanê Tirkî derîdixinin, di nav xwe de li ser mijarên siyasî bi Tirkî diaxivîn." Li gor wan jî bo vê yekê jî: "Ne hewceye Kurd daxwaza mafên xwe çandî û hunerî" bike. Di nivîsên wan da mafên çarenivîsa gelê Kurd tune û tiştêkî wesa jî ji aliyên wan ve wekî tawanekî mezin ango "ixanetê" tete zanîn. Axivtin, nivîsîn û xwandina zmanê Tirkî ji aliyê Kurdan ve benîştê devê pênivîsfîroşane, herdem dicun. Wê dema em ji nêzik ve bala xwe didin zmanê Kurdî û dîroka wêjeya Kurdî ji Abdulsamed Babek û Baba Tahîr heta roja me hezaran helbestvan, nivîskar, dîrokvanên Kurd bi zmanê Kurdî berhemên xwe afirandine.

Bingehek gellek qayîm ji bo nivîsîna Kurdî avêtine. Îro şunda jî Kurd dikarin bi asanî zmanê xwe yê şêrîn bikarbin. Nimuna Başûrê Kurdistan li pêş çawane. Li wê derê zmanê me di Zanîngehan da tete xwandin. Ez naxwazim zmanê me û yê Tirkî berawird bikim; lê çend gotinan jî li wê derê nebêjim yê li ser dilê min bimîne. Ji bo nimune wê dema em navên rojnameyên Kurd û Tirk hevber bikin gellek tişt bi zelalî tên dîtin. Ji

ber ku rojname neynika gelane. Ev nêzikî heştê salin karbidestên Tirk hewil didin zmanê Tirkî li bin bandora zmanên Erebi, Farsî û Kurdî xelas bikin; lê heta niha navên rojnameyên Tirkî bi Erebi: Sabah, Hürriyet, Milliyet, Milli, Akit, Tercüman htd... Ji demêzrandina Komara Tirkîye ve beta niha zmanê Kurdî qedexê kirine; lê navên rojname û kovarên Kurd bi Kurdîne. Wek: Hawar, Ronahî, Stêr, Jiyana Nû, Serxwebûn htd... Heta ku navê Dewleta Tirk jî bi Erebi ne. Ez dikarim sedan nimunên din jî bînim. Lê ez ne hewceyî vê yekê me. Em "Qurindaxên (Bira-yên) xwe yên Tirk baş fêrî dikin. Em hevdu xweş têdigehîn. Zagonek dîrokî heye wê dema mîrovek, hêzek yan jî desthilatek hawazîyên xwe yê pêdihesibe destpêdike êrîşan dibe li ser der û dora xwe. Bi wî şiklî dixwaze aliyê xweyê lawaz xurt nîşan bide.

Ji bo parastina lawazîyên xwe êrîşê birin çeka herî binirxe. Wê dema em bala xwe didin hîmdarên nîjadperestîya Tirk pîraniya wan ne Tirkin. Lê Tirkî zêdetir Tirkîyê dikin. Evên ku îro li Tirkîyê li ser hukûmin yan jî karbidest û rêvebirên dewletê pîraniya wan bi nîjad Tirk nînin. Ji ber vê yekê em êrîşxên wan li ser Kurdan û Tevgera Kurdan fêrî dikin. Ji bo veşartina qelsî û lawazîyên xwe wekî segên har êrîşan dibin li ser Yewnana, Ermenîyan htd... Gellek segên me jî hene li ber derê wan wek: Hîko, Qamo û yên din... Ew jî Tirkên rasteqîn zêdetir dijî Kurdane.

Bi Kurd û Kurmancî wê dema ez van êrîşên Tirkî li ser Kurdan dibînim ew gotina pêşîyan ya "Navê min jî navê te kulkê min jî li serê te" teta bîra min. Ne hewceye em bi dîr û dirêj li ser gotûgotekên van bêbext û bêxiretan rawestin. Lê pêvîste em jî erkên ku li ser milên mene cîh bi cîh bikin. Ji bo vê yekê jî Kovara me derfeteke başe. Divê hemû nivîskarên kovarê hewil bidin bi Kurdî binivîsîn. Dibe di destpêkê de em şaşîyên rêzmanî bikin, dibe xwandevanên Kurdî kêmbin. Lê em dizanin ku li ser rêzmana zmanê Kurdî li Bakûrê Kurdistanê jî van salên dawîyê de gavên gellek heja hatin avêtin. Pêvîste em jî di quncikê xwe de hewil bidin zmanê xwe yê zikmakî pêşbixin. Pêvîste em li dû rêça E. XA-NÎ, H. Q., KOYÎ biçin û bi zmanê xwe ve binivîsîn. Tu bixêr hatî NÜPEL li nav refên rojnamegerîya Kurdî...

Basına ve Kamuoyuna

Dergimiz yayına hazırlanırken elimize bazı fakslar ulaştı. Yer sorunu nedeniyle tümünü yayınlamamız olanaksız. Güncel olması nedeniyle MED-TV ile ilgili olanı yayınlıyoruz. Diğer faks sahiplerinin bizi anlayışla karşılayacaklarını umuyoruz.

Ingiliz Bağımsız Televizyon Komisyonu (ITC) 22 Mart 99 tarihinden itibaren 3 hafta olmak üzere MED-TV'nin kapatılması kararını aldı.

Kapatma kararına gereçe olarak da MED-TV terörü teşvik eden yayınlar yaptığı gösterilmektedir.

İşin gerçeği MED-TV'nin yayın politikasında bir değişiklik olmamıştır. MED-TV geçmişte olduğu gibi son dönemlerde de belli bir doğrultuda yayın faaliyetini sürdürmekteydi. MED-TV haklı ve yerinde olarak, Kürt ve Kürdistan davasının savunucusu olmuştur.

Kürdistan halkının özgürlük, demokrasi ve kurtuluş yolunda yürütmüş olduğu mücadeleyi ekranlarına getirmiş, TC başta olmak üzere diğer sömürgeci devletlerin Kürtlere yönelik imha, inkar ve yok etme politikalarını deşifre etmiş ve yürütülen haksız kirli sömürgeci savaşın teşhirini yapmıştır.

MED-TV Kürt ve Kürdistanlıların güçlü seslerinden biri olduğu gibi, aynı zamanda Türkiye Orta-doğu halkları ve ilerici insanlığın çıkarları doğrultusunda yayın yapan bir televizyondur. Bu bakımdan MED-TV büyük ve onurlu bir görevi yerine getirmektedir.

MED-TV'nin kapatılmasının asıl gerekçesi bizce burda yatmaktadır. Terörizmi teşvik ettiği ise bir bahanedir.

Aslında salt MED-TV değil her namuslu, dürüst ve "tarafsız" yayın faaliyeti yürüten televizyon kanalı, ya da basın - yayın kuruluşu: zulme, katliama uğrayan ve hakları zorla ellerin-

den alınmış mazlum bir halk olan Kürtlerin haklı ulusal mücadelelerini gündemine, ekranına getirmesi ve savunması gerekir.

Basın-yayın özgürlüğünün kalesi olduğunu söyleyen Avrupa, şimdi Avrupa'nın göbeğinde Kürtlerin güçlü seslerinden biri olan MED-TV haksız gerekçelerle kapatılıyor.

Bu karar basın - yayın ilkeleri ile ilişkisi olmayan, esasta politik nitelikte bir karardır. Bu karar Amerika patentli planın Kürtlere yönelik talihsiz uygulamalarından ikinci bir adımı olarak da değerlendirilmelidir.

Kim tarafından nasıl getirilirse getirilsin kararın haksızlığı ortadadır. Bu sadece MED-TV'ye karşı değil, aynı zamanda doğrudan Kürt halkının özgürlük, bağımsızlık ve demokrasi mücadelesine karşı alınmış ve yönelmiş bir karardır.

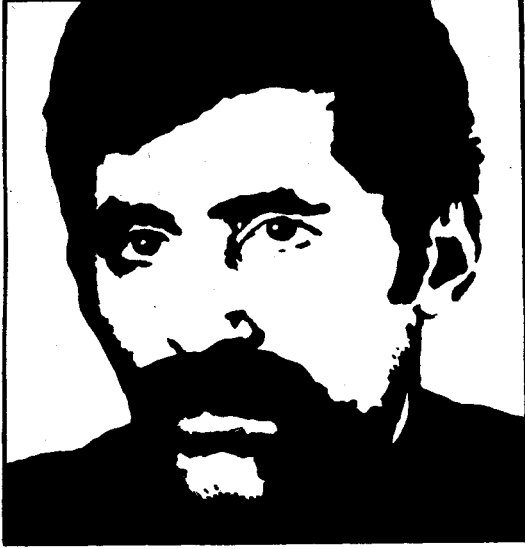
ABD'nin tavsiyesi ve baskısıyla İngiltere'nin aldığı ve diğer Avrupa ülkelerinin onayladığı, Avrupalıların ayıbı olduğu gibi ikiyüzlülüklerinde ifadesidir.

Bu nedenle MED-TV'nin kapatılması kararını şiddetle protesto ediyoruz ve sözkonusu kararın derhal geri alınmasını istiyoruz. Hiç bir güç halkımızın özgürlük mücadelesini durduramaz.

Özgürlük mücadelemizin sesi, şarkıları MED-TV'de tekrar olduğu gibi, diğer alanlarda ve değişik araçlarla çınlamaya devam edecektir.

PARTİYA ŞOREŞ-KAWA
Merkez Komitesi

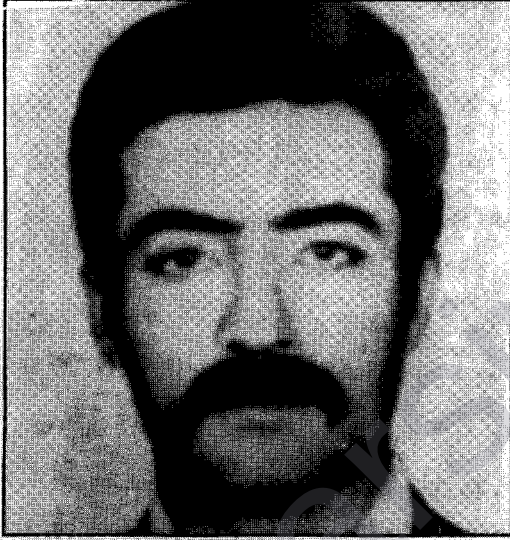
ŞEHİTLERİMİZ ÖLÜMSÜZDÜR

Ali Rıza KOŞAR
1949-.....

Hüseyin ŞEN
1955-.....

Metin GÖK
1954-.....

Bedri YOLCU
1955-.....

Sinan KARAÇALI
1962-.....

*Ulusal Kurtuluş Mücadelemizde
yaşamını yitiren devrim şehitlerimizi
saygıyla anıyoruz.*

*Partiya Şoreş-KAWA tutsakları adına
Süleyman ARSLAN, Mehmet MAMAŞ,
Ahmet GÖLBAŞI, Oruç SURAL*

www.arsivakurdi.org